

КОДЕКСИ МУРОФИАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2013, №7, мод. 502; с. 2014, №3, мод. 145, №7, қ. 1, мод. 391, №11, мод. 644; с. 2015, №3, мод. 202, №7-9, мод. 709, мод. 710, мод. 711, №11, мод. 956, №12, қ. 1, мод. 1109; с. 2016, №3, мод. 133, №7, мод. 615; Қонунҳои ҚТ аз 30.05.2017 с., №1419; аз 02.01.2018 с., №1476; аз 17.05.2018 с., № 1519, 1520; аз 02.01.2020 с., №1660; 04.07.2020 № 1695; аз 04.07.2020 № 1699, 07.08.2020 №1716, аз 17.12.2020 № 1728, 1729; аз 29.01.2021 с., №1754)

ҚИСМИ I. ҚИСМИ УМУМӢ

ФАСЛИ I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Кодекси мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

Моддаи 2. Вазифаҳои қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Вазифаҳои қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз инҳо иборатанд:
 - муқаррар кардани тартиби барасмиятдарорӣ ва пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;
 - ҳимояи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд;
 - ҳимояи манфиатҳои қонунии ҷамъият, давлат ва ташкилотҳо, ки аз ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ зарар дидаанд;
 - ба ҷавобгариҳои маъмурӣ кашидани шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда;
 - таъмини баррасии саривақтӣ ва дурусти парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби суд ва мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор);
 - риояи меъёрҳои мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳангоми татбиқи қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;
 - кафолати ҳимояи манфиатҳои қонунии иштирокчиёни мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва шахсони дигар;
 - муқаррар кардани тартиби иҷрои қарорҳо оид ба татбиқи ҷазои маъмурӣ ва санадҳо оид ба татбиқи чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ.
2. Мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ барои таҳкими қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ, пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳои маъмурӣ, эҳтироми қонун, ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд, таъмини баррасии одилонаи парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби суд ва мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) равона карда шудааст.

Моддаи 3. Амали Кодекси мазкур дар макон

1. Дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мувофиқи Кодекси мазкур сурат мегирад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)
2. Муқаррароти Кодекси мазкур, инчунин ҳангоми пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба ҳуқуқвайронкуниҳое татбиқ мегарданд, ки дар ҳавопаймо, киштиҳои баҳрӣ ва дарёӣ, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар обҳои кушод ё фазои ҳавой тахти парчам ё нишонаи фарқкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаракат мекунанд, содир шудаанд.
3. Дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии давлати хориҷӣ аз тарафи мақомоти тафтишот ва судҳои давлати хориҷӣ ва ё бо супориши онҳо аз

тарафи мақомоти дахлдор дар ҳолате татбиқ мегардад, агар дар санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, пешбинӣ шуда бошад.

Моддаи 4. Амали Кодекси мазкур дар замон

Пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар асоси қонуне анҷом дода мешавад, ки дар вақти пешбурди парвандаи мазкур амал мекунад.

Моддаи 5. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар Кодекси мазкур истифода шудаанд:

– **иштирокчиёни мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ** – мақомот ва шахсоне, ки таъқиби маъмуриро анҷом медиҳанд, инчунин шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад (ҷабрдида, намояндаи қонунӣ ва намоянда, ҷимоятгар), инчунин прокурор, коршинос (эксперт), мутахассис, шохид, шахси холис, тарҷумон;

– **намояндагони қонунӣ** – падару модар, фарзандон, фарзандхондагон, фарзандхондшудагон, васиён, парасторони шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад ё ҷабрдида;

– намояндаи шахси ҳуқуқӣ – корманди корхона, муассиса ва дигар ташкилот, ки дар асоси ваколатнома ё ҳуҷҷатҳои таъсисии шахси ҳуқуқӣ баромад мекунад;

– **мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор)** – мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдори онҳо, ки мутобиқи Кодекси мазкур парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро пешбурд ва баррасӣ менамоянд;

– **прокурор** – Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Сарпрокурори ҳарбӣ, прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон, муовинони онҳо, сардорони раёсатҳо (шӯъбаҳо) ва муовинони онҳо, ёрдамчиёни калон ва ёрдамчиёни Прокурори генералӣ, прокурорҳои калон ва прокурорҳои раёсатҳо (шӯъбаҳо), ёрдамчиёни калон ва ёрдамчиёни прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон, прокурорҳои калон ва прокурорҳои шӯъбаҳои прокуратураҳои вилоятҳо ва ба онҳо баробаркардашуда, прокурорҳои ноҳияҳо, шаҳрҳо, ҳарбии гарнизонҳо, назорати иҷроӣ қонунҳо дар муассисаҳои ислоҳӣ, муовинон, ёрдамчиёни калон ва ёрдамчиёни онҳо, ки дар доираи салоҳияташон фаъолият мекунанд;

– **раисиқунанда** – судяе, ки дар маҷлиси суд ҳангоми дастаҷамъона ё танҳо баррасӣ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ раисӣ мекунад;

– **суд** – мақомоти ҳокимияти судӣ, ки ба низоми судии Ҷумҳурии Тоҷикистон шомил буда, парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро ба таври дастаҷамъӣ ва ё танҳо баррасӣ мекунад (Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, судҳои ҳарбӣ, Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, Суди иқтисодии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои иқтисодии вилоятҳо ва шаҳри Душанбе);

– **суди марҳилаи якум** – суде, ки ваколати моҳиятан баррасӣ ва қабул кардани қарори нахустини судиро оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дорад;

– **суди марҳилаи кассатсионӣ** – суде, ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро аз рӯи шикоят ва эътироз нисбат ба таъинот ва қарори эътибори қонунӣ пайдоонакардаи суди марҳилаи якум баррасӣ мекунад;

– **суди марҳилаи назоратӣ** – суде, ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро аз рӯи шикоят, эътироз нисбат ба қарор ва ё таъиноти эътибори қонунӣ пайдокардаи суди марҳилаи якум ва ё таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ баррасӣ менамояд;

– **судя** – шахси мансабдоре, ки барои амалӣ намудани адолати судӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин ё интихоб гардидааст;

– **қарор** – санаде, ки аз ҷониби суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур қабул карда шудааст;

– **таъинот** – санади судие, ки суди марҳилаи якум дар ҷараёни мурофиаи судӣ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баровардааст, инчунин санаде, ки судҳои марҳилаҳои кассатсионӣ ва назоратӣ, ғайр аз раёсати судҳо дар вақти аз нав баррасӣ намудани санадҳои эътибори қонунӣ пайдонамудаи суд қабул кардаанд;

– **таъқиби маъмурӣ** – фаъолияти мурофиавие, ки мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бо мақсади муайян кардани кирдори бо Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии

Тоҷикистон манъшуда ва шахсе, ки онро содир кардааст, ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидани ӯ, ҳамчунин барои таъмин кардани татбиқи ҷазо ва ё дигар чораҳои маҷбурӣ нисбат ба чунин шахс анҷом медиҳанд;

– **хешовандони наздик** – падару модар, фарзандон, фарзандхондагон, фарзандхондшудагон, бародарон ва хоҳарон, бобо, бибӣ (модаркалон), набера, инчунин ҳамсар;

– **ҳимоятгар (намоянда)** – шахсест, ки ҳангоми пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркардари (ҷабрдида) ғиёз намуда, бо ҳар восита ва усули манънакардаи қонун ёрии ҳуқуқӣ мерасонад.

Моддаи 6. Пешгирии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) вазифадоранд оид ба пешгирӣ, ошкор ва бартараф кардани сабаб ва шароитҳое, ки ба содир шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидат менамоянд, инчунин дар рӯҳияи шуурнокӣ ва масъулиятнокӣ, риояи дақиқ ва иҷрои яхелаи қонунҳои тарбия кардани шахрвандон чораҳо андешанд.

БОБИ 2. ПРИНЦИПҲОИ ҚОНУНГУЗОРИИ МУРОФИАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 7. Принципҳои қонунгузори мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонунгузори мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба принципҳои зерин асос меёбад:

- қонуният;
- ғиёзи судии ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шахс;
- баробарӣ дар назди қонун ва суд;
- ғиёзи шаъну шараф ва эътибори қонун;
- таъмини амният ҳангоми барасмиятдорӣ ва пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;
- ошкоро будани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;
- ёрии ҳуқуқӣ дар пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;
- эҳтимолияти бегуноҳӣ;
- амалӣ кардани адолати судӣ;
- мустақилияти судҳо;
- забони пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ.

Моддаи 8. Принципи қонуният

1. Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар вақти пешбурд ва баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вазифадоранд меёриҳои Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя намуда, дақиқ ва яхела татбиқ намоянд. (**ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476**)

2. Агар суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар вақти баррасии парванда муайян кунанд, ки меёри татбиқшавандаи қонунгузорӣ ҳуқуқу озодиҳои конституционии шахсро ҳалалдор ва ё маҳдуд мекунад, ӯҳдадоранд пешбурди парвандаро боздошта, ба Суди конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба мутобикати ин меёр ба Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд. Пас аз гирифтани қарори Суди конституционӣ пешбурди парванда аз нав оғоз карда мешавад. (**ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476**)

Моддаи 9. Ғиёзи судии ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шахс

1. Ба ҳар шахс ғиёзи судии ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонуниаш кафолат дода мешавад. Ҳар шахс метавонад оид ба ҳимоя кардани ҳуқуқҳои вайронгаштааш ба суд муроҷиат намояд ва ҳуқуқ дорад талаб намояд, ки парвандаи ӯро суди босалоҳият, мустақил ва беғараз, ки тибқи қонун таъсис ёфтааст, баррасӣ намояд.

2. Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) вазифадоранд ҳимояи ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии иштирокчиёни мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро таъмин намоянд, ҷиҳати

татбиқи онҳо шароит муҳайё созанд, барои қонеъ кардани талабу дархостҳои қонунии онҳо чораандешӣ кунанд.

3. Дар сурати бо амали ғайриқонунии суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) расонидани зарари моддӣ ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) оид ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури вазифадоранд барои талофии он чораҳо андешанд.

4. Товони зараре, ки ба шахс ҳангоми пешбурд ва баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар натиҷаи риоя накардани ҳуқуқу озодиҳои ӯ расонида шудааст, тибқи муқаррароти Кодекси мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯёнида мешавад.

Моддаи 10. Баробарӣ дар назди қонун ва суд

Ҳама дар назди қонун ва суд баробаранд. Давлат ба ҳар кас, қатъи назар аз миллат, нажод, чинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсил ва молу мулк, ҳуқуқу озодиҳоро кафолат медиҳад.

Моддаи 11. Ҳифзи шаъну шараф ва эътибори корӣ

1. Ҳангоми пешбурд ва баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури амал ва қабули қароре, ки шаъну шараф ё эътибори кориро паст мезананд, инчунин ба ҳаёт ва саломатии иштирокчиёни мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури таҳдид менамоянд, манъ аст.

2. Зарари маънавие, ки ҳангоми пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ба шахс аз ҳаракатҳои ғайриқонунии судья, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) расонида шудааст, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

Моддаи 12. Таъмини амният ҳангоми барасмиятдарорӣ ва пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури

Ҳангоми мавҷуд будани маълумоти кофӣ дар бораи он ки ба иштирокчиёни мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури, инчунин ҳешовандони наздики онҳо бо куштор, зӯроварӣ, несту нобуд кардан ё зарар расонидан ба молу мулк ё дигар амали ғайриқонунии хавфнок таҳдид мекунанд, судья, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар қараёни барасмиятдарорӣ ва пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури ӯҳдадоранд дар доираи салоҳияти худ чихати ҳифзи ҳаёт, саломатӣ, шаъну шараф ва молу мулки ин шахсон чораҳои пешбининамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистонро андешанд.

Моддаи 13. Ошкоро будани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури ба таври ошкоро гузаронида мешавад.

2. Муҳокима дар маҷлиси пӯшидаи судӣ оид ба парвандаҳои дорой маълумоти сирри давлатӣ, инчунин оид ба дигар парвандаҳое, ки қонун пешбинӣ намудааст, гузаронида мешавад. Муҳокима дар маҷлиси пӯшидаи судӣ, инчунин ҳангоми қонеъ кардани дархости шахсони иштирокчиӣ парванда, ки ба зарурати нигоҳ доштани сирри тиҷоратӣ ё дигар сирре, ки қонун ҳифз менамояд, ишора мекунанд, ба дахлнопазирии ҳаёти шахсӣ ё дигар ҳолатҳое, ки ошкоро муҳокима кардани онҳо барои баррасии дурусти парванда ҳалал мерасонанд ва ё боиси ифшои сирри зикршуда ё вайрон шудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахсон мегарданд, имконпазир аст.

3. Шахсони иштирокчиӣ парванда ва шахсони дар маҷлиси кушодаи судӣ ҳузурдошта ҳуқуқ доранд дар шакли хаттӣ ё тариқи воситаҳои аудиоӣ қараёни муҳокимаи судиро аз ҷои нишаст сабт кунанд. Истифодаи воситаҳои суратгирӣ, сабти аудио, видео, пахши қараёни маҷлиси судӣ тариқи радио ва телевизион танҳо бо иҷозати судья роҳ дода мешавад. Вақти иҷрои ин амалҳоро раисикунанда метавонад маҳдуд намояд. Ин амалҳо набояд ба рафти мурофияи судӣ ҳалал расонанд.

Моддаи 14. Ёрии ҳуқуқӣ дар пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури

Ҳар шахс ҳуқуқ дорад, дар рафти пешбурди мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмури аз ёрии ҳуқуқӣ истифода намояд.

Моддаи 15. Эҳтимолияти бегуноҳӣ

1. Шахси воқеӣ, соҳибкори инфиродӣ, шахси мансабдор ё ҳуқуқие, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз карда шудааст, то гуноҳаш дар содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур исбот нагардад ва бо қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки дар доираи салоҳияти худ парвандаро баррасӣ кардаанд, муқаррар карда нашавад, бегуноҳ доништа мешавад.

2. Шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад, ӯҳдадор нест, ки бегуноҳии худро исбот намояд.

3. Шубҳаҳои бартарафнашаванда дар хусуси гуноҳгор будани шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад, ба манфиати ӯ маънидод карда мешаванд.

Моддаи 16. Амалӣ кардани адолати судӣ

1. Салоҳияти суд тибқи тартиби дар Кодекси мазкур пешбинишуда амалӣ карда мешавад ва худсарона дигар намудани он мумкин нест.

2. Қарори суд аз рӯи парвандае, ки бо вайронкунии тобеият баррасӣ шудааст, ё бо баромадан аз ҳадди ваколатҳо ва ё бе назардошти меъёрҳои Кодекси мазкур қабул шудааст ва боиси вайрон гаштани принципҳои дар боби мазкур зикргардида гаштааст, ғайриқонунӣ буда, бекор карда мешавад.

3. Қарори суд мутобиқи меъёрҳои Кодекси мазкур аз тарафи суди болоӣ аз нав баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 17. Мустақилияти судяҳо

1. Судяҳо дар фаъолияти худ мустақил буда, танҳо ба Конститутсия ва қонун итоат меkunанд.

2. Дахлат ба фаъолияти судяҳо манъ аст.

Моддаи 18. Забони пешбурди мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Пешбурди мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба забони давлатӣ баргузор мегардад.

2. Иштирокчиёни мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки забони мурофиаро намедонанд, ҳуқуқи ба забони модаринашон ё забони дигаре, ки онро медонанд, арз кардан, баёнот додан, изҳори дархост кардан, шинос шудан бо маводи парвандаро дошта, бо тартиби муайяннамудаи Кодекси мазкур ба онҳо хизматрасонии тарҷумон таъмин карда мешавад.

3. Ҳуҷҷатҳои мурофиаӣ, ки мутобиқи Кодекси мазкур ба иштирокчиёни мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ин ҳуҷҷатҳоро таҳия намудаанд, дода мешаванд, ба таври дахлдор тасдиқ карда шуда, бояд ба забоне, ки онҳо медонанд, тарҷума шуда бошанд.

ФАСЛИ II. ПЕШБУРДИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

БОБИ 3. МУҚАРРАРОТИ АСОСӢ

Моддаи 19. Муқаррароти умумӣ оид ба пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва вазифаҳои он

1. Пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва баррасии онҳо аз ҷониби судяҳо, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ваколатдоранд, мутобиқи Кодекси мазкур амалӣ карда мешаванд.

2. Пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи моддаи 87 Кодекси мазкур, бояд на дертар аз даҳ шабонарӯзи оғоз кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ анҷом дода шавад.

3. Вазифаҳои пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҳалли парванда тибқи қонунгузорӣ, андешидани чораҳо ҷиҳати бартараф кардани сабаб ва шароитҳое, ки ба содир намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидат менамоянд, дар рӯҳияи риояи қонунҳо тарбия намудани шахрвандон ва таҳкими қонуният иборат мебошанд.

Моддаи 20. Ҳолатҳое, ки пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро истисно менамоянд

Дар ҳолатҳои зерин пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури оғоз карда намешавад ё пешбурди парвандаҳои оғозгардида қатъ карда мешавад:

- набудани ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмури;
- набудани аломатҳои таркиби ҳуқуқвайронкунии маъмури, аз ҷумла дар лаҳзаи содир намудани кирдори (амал ё беамалии) зиддиҳуқуқӣ ба синни ба ҷавобгарии маъмури кашидан, ки Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ кардааст, нарасидани шахси воқеӣ ё номукаллафии шахси воқеӣ, ки ҷунин кирдорро содир намудааст;
- дар ҳолати зарурати ниҳой содир шудани кирдори (амал ё беамалии) шахс;
- қабул шудани санади авф, ки он татбиқи ҷазои маъмуриро бартараф менамояд;
- аз эътибор соқит донистани қонуне, ки ҷавобгарии маъмуриро муқаррар намудааст;
- гузаштани мӯҳлати ба ҷавобгарии маъмури кашидан;
- доир ба ҳамон як кирдори (амал ё беамалии) зиддиҳуқуқӣ аз ҷониби шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури анҷом дода мешавад, мавҷуд будани қарори судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар бораи таъин намудани ҷазои маъмури ё қарори қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ё қарор дар бораи оғози парвандаи ҷиноятӣ;
- ғавти шахси воқеӣ ё шахси мансабдори ҳуқуқвайронкунии маъмури содирнамуда;
- барҳам хӯрдани шахси ҳуқуқӣ.

Моддаи 21. Баррасии ошкорои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ба таври ошкоро баррасӣ карда мешавад.
2. Бо мақсади баланд бардоштани нақши тарбиявии пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва пешгирии содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмури парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури мумкин аст бевосита дар ҷойи қор, таҳсил ё истиқомати шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмури содир кардааст, баррасӣ карда шавад.

Моддаи 22. Дархостҳо

1. Иштирокчиёни муҳофизаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ҳуқуқ доранд ба таври хаттӣ ё шифоҳӣ дархостҳо намоёнд ва ин дархостҳо аз ҷониби судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдоре), ки парвандаи мазкур дар пешбурди онҳо қарор дорад, бояд ҳатман баррасӣ карда шаванд.
2. Аз натиҷаи баррасии дархост бояд қарор дар бораи рад кардан ё қонеъ гардонидани он аз ҷониби судя дар шакли таъинот ва аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар шакли қарор қабул карда шавад.

Моддаи 23. Харочот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Харочот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури аз инҳо иборатанд:
 - маблағҳои ба шохидон, шахсони ҳолис, мутахассисон, коршиносон (экспертҳо) ва тарҷумонҳо пардохтшаванда;
 - маблағҳои барои нигоҳдорӣ, интиқол (таҳвил) ва таҳқиқи далелҳои шайъӣ харҷшуда.
2. Дар ҳолатҳои бо Кодекси мазкур пешбинишуда харочот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбати шахси воқеӣ аз ҳисоби шахси воқеӣ пардохт карда мешавад.
3. Харочот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбати шахси ҳуқуқӣ, ба истиснои маблағҳои ба тарҷумон пардохтгардида аз ҳисоби шахси ҳуқуқӣ рӯёнида мешавад. Маблағҳое, ки ба тарҷумон вобаста ба баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбати шахси ҳуқуқӣ пардохт шудааст, аз ҳисоби Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешаванд.
4. Харочот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбат ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ ҳангоми қатъ гардидани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбати онҳо дар ҳолатҳои дар Кодекси мазкур пешбинигардида аз ҳисоби Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад.

5. Андозаи хароҷот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар асоси ҳуччатҳои ба парванда ҳамроҳ кардашуда, ки мавҷудият ва ҳаҷми масрафҳои ба хароҷот нисбатдодашударо тасдиқ мекунанд, муайян карда мешавад.

6. Ҳалли масъалаҳои хароҷот вобаста ба пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмури ё қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нишон дода мешавад.

Моддаи 24. Супоридани мавод ба прокуратура

Агар ҳангоми баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ба хулоса оянд, ки дар кирдори шахсе, ки кирдори зиддиҳуқуқӣ содир кардааст, аломатҳои таркиби ҷиноят мавҷуд мебошанд, онҳо пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро қатъ карда, маводро ба прокуратураи маҳалли содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмури месупоранд.

Моддаи 25. Баҳисобгирии мӯҳлат

1. Мӯҳлати муқаррарнамудаи Кодекси мазкур бо соат, шабонарӯз, моҳ ва сол ба ҳисоб гирифта мешавад. Дар ҳисоби мӯҳлат соат ва рӯзе, ки ҷараёни мӯҳлат оғоз мегардад, ба ҳисоб гирифта намешавад. Ин қоида ба ҳисоби мӯҳлати дастгиркунии маъмури дахл надорад. Ба ҳисоби мӯҳлат, инчунин вақти ғайриқорӣ низ зам карда мешавад.

2. Дар ҳисоби мӯҳлат бо моҳ ё сол, мӯҳлат дар рӯзи дахлдори моҳи охирин хотима меёбад, агар ин моҳ санаи дахлдор надошта бошад, мӯҳлат дар рӯзи охирини ҳамин моҳ ба охир мерасад. Агар ҳаҷми мӯҳлат ба рӯзи ғайриқорӣ рост ояд, рӯзи охирини мӯҳлат рӯзи якуми кории баъди он рӯз фарорасида ба ҳисоб меравад, ба ғайр аз ҳолатҳои ҳисоби мӯҳлат ҳангоми дастгиркунии маъмури ва ба ҳаби маъмури гирифтани.

3. Ҳангоми дастгиркунии маъмури мӯҳлат аз лаҳзаи татбиқи воқеи ин чора ба ҳисоб гирифта мешавад.

4. Мӯҳлат гузаронидашуда ба ҳисоб намеравад, ба шарт ки шикоят ё дигар санад то гузаштани мӯҳлат дар почта ва барои шахсони ба ҳаби маъмури гирифташуда бошад, то гузаштани мӯҳлат ба маъмурияти маҳали иҷрои ҳаби маъмури супорида шуда бошанд. Вақти супоридани шикоят ё дигар ҳуччатҳо ба почта аз рӯи мӯҳри почта ва вақти супоридани он ба маъмурияти маҳали иҷрои ҳаби маъмури тибқи сабти коргузори ё шахси мансабдори ин муассисаҳо муайян карда мешавад.

5. Аз ҷониби шахси мансабдор риоя кардани мӯҳлати муайяншуда бо сабти дахлдор дар ҳуччати мурофиавӣ тасдиқ карда мешавад. Гирифтани ҳуччат, ки бояд ба иштирокчиёни мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмури супорида шавад, бо забонхати ба парванда ҳамроҳгардидаи онҳо тасдиқ мегардад.

БОБИ 4. ҲУҚУҚУ ҶҲАДОРИҲОИ ИШТИРОКЧИЁНИ ПАРВАНДАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИ

Моддаи 26. Ҳуқуқу ҷҲадорихои шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури пеш бурда мешавад

1. Шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури пеш бурда мешавад, ҳуқуқ дорад бо ҳамаи маводи парванда шинос шавад, баёнот диҳад, далелҳо оварад, дархост ва раддия изҳор намояд, аз ёрии ҳуқуқии Ҳимоятгар истифода барад, бо забони модаринаш сухан кунад, ҳангоми надонистани забони пешбурди парванда аз хизмати тарҷумон истифода барад, аз болои қарори қабулшуда шикоят намояд, инчунин тибқи Кодекси мазкур аз дигар ҳуқуқҳои мурофиавӣ истифода барад.

2. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар ҳузури шахсе баррасӣ карда мешавад, ки нисбати ӯ парванда пеш бурда мешавад. Дар ғоибии ин шахс парванда танҳо ба шарте баррасӣ мегардад, ки агар дар бораи ба таври дахлдор ва саривақт хабардор карда шудани ин шахс оид ба маҳал ва вақти баррасии парванда маълумот мавҷуд бошад ва аз ҷониби ин шахс дар бораи мавқуф гузоштани баррасии парванда дархост пешниҳод нашуда бошад ё ҷунин дархост рад карда шуда бошад.

3. Судя, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) баррасикунандаи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ҳуқуқ доранд иштироки ҳатмии шахсоро, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури пеш бурда мешавад, ҳангоми баррасии парванда зарур шуморанд. Ҳангоми

баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки барои содир кардани он ҷазои маъмурӣ дар намуди ҳабси маъмурӣ ё бо роҳи маъмурӣ берун кардани шахрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрванд аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, иштироки шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, ҳатмӣ мебошад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

4. Ҳангоми саркашӣ кардани шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз гардидааст, аз ҳозир шудан бо даъвати судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) мутобиқи Кодекси мазкур чораи маҷбуран овардани ӯ татбиқ карда мешавад.

Моддаи 27. Намояндагони қонуни

1. Ҳимояи ҳуқуку манфиатҳои қонунии шахси воқеӣ, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад ё намояндаи қонунии шахси воқеии ҷабрдида, ки ноболиғ мебошад ё бинобар вазъи ҷисмонӣ ё рӯҳӣ имконияти мустақилона амалӣ намудани ҳуқуқҳои худро надорад, аз тарафи намояндагони қонунии ӯ анҷом дода мешавад.

2. Муносибати ҳешовандӣ ё ваколоти дахлдори шахсоне, ки намояндагони қонунии шахси воқеӣ мебошанд, бо ҳуҷҷатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

3. Намояндагони қонунии шахси воқеӣ ва ҷабрдида дорои ҳуқуку ӯҳдадориҳои тибқи Кодекси мазкур пешбинишудаи шахсоне мебошанд, ки ба сифати намояндаи онҳо амал мекунанд.

4. Ҳангоми баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки аз ҷониби ноболиғ содир шудааст, иштироки намояндаи қонунии ӯ ҳатмист. Дар сурати саркашӣ кардани намояндаи қонунии ноболиғ аз ҳозиршавӣ мумкин аст ӯ мутобиқи Кодекси мазкур маҷбуран оварда шавад.

Моддаи 28. Намояндагони шахси ҳуқуқӣ

1. Ҳуқуку манфиатҳои қонунии шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад ё шахси ҳуқуқие, ки ҷабрдида эътироф шудааст, аз тарафи намояндагони онҳо ҳимоя карда мешаванд.

2. Намояндагони шахси ҳуқуқӣ мутобиқи Кодекси мазкур роҳбари он, инчунин дигар шахсе мебошад, ки мутобиқи қонун ё ҳуҷҷатҳои таъсисӣ мақоми шахси ҳуқуқӣ эътироф гардидааст. Ваколоти намояндаи шахси ҳуқуқӣ бо ҳуҷҷатҳои собиткунандаи вазъи хизмати ӯ тасдиқ карда мешавад.

3. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба шахси ҳуқуқие, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, бо иштироки намоянда ва ё ҳимоятгари ӯ баррасӣ карда мешавад. Дар ғоибии ин шахсон баррасӣ кардани парванда танҳо дар сурате мумкин аст, ки дар бораи огоҳии саривақтӣ ва дахлдори ин шахсон доир ба маҳал ва вақти баррасии парванда маълумот мавҷуд бошад ё онҳо дар бораи мавқуф гузоштани баррасии парванда дархост пешниҳод накарда бошанд ва ё чунин дархост рад карда шуда бошад.

4. Ҳангоми баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба шахси ҳуқуқие, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ин парванда дар баррасии онҳо мебошад, ҳуқуқ доранд иштироки ҳатмии намояндаи шахси ҳуқуқиро зарур шуморанд.

5. Ҳангоми аз ҳозир шудан саркашӣ кардани намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ӯ дар асоси таъиноти судя, қарори мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки дар пешбурди онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, мувофиқи Кодекси мазкур аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ маҷбуран оварда мешавад.

Моддаи 29. Ҳимоятгар ва намоянда

1. Дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ барои расонидани ёрии ҳуқуқӣ ба шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, мумкин аст, ҳимоятгар ва барои расонидани ёрии ҳуқуқӣ ба ҷабрдида намоянда иштирок намояд.

2. Ба сифати ҳимоятгар ё намоянда барои иштирок дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳимоятгар ё шахси дигар рухсат дода мешавад.

3. Ваколоти ҳимоятгар ё шахси дигар, ки ёрии ҳуқуқӣ мерасонад, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

4. Ба ҳимоятгар ва намоянда барои иштирок дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз лаҳзаи тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иҷозат дода мешавад. Ҳангоми дастгиркунии маъмурии шахси воқеӣ бинобар содир гардидани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба

ҳимоятгар барои иштирок дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз лаҳзаи дастгиркунии маъмурӣ иҷозат дода мешавад.

5. Ҳимоятгар ва намоён, ки барои иштирок дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иҷозат дода шудааст, ҳуқуқ дорад ба ҳамаи маводи парванда шинос шаванд, далелҳо пешниҳод кунанд, дархост ва раддия изҳор намоёнд, дар баррасии парванда иштирок намоёнд, нисбат ба татбиқи чораҳои таъминкунии пешбурди парванда шикоят намоёнд ва мутобиқи Кодекси мазкур аз дигар ҳуқуқҳои мурофиавӣ истифода баранд.

6. Иштироки ҳимоятгар дар пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳатмист, агар:

– дар ин бора шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, дархост пешниҳод кунад;

– шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, ноболиғ бошад;

– шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, бинобар камбудихои ҷисмонӣ рӯҳӣ ҳуқуқи худро оид ба ҳимоя мустақилона амалӣ карда натавонад;

– шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, забони пешбурди мурофиаро надонад.

7. Ҳуқуқшиноси давлатӣ ҳуқуқ дорад ба сифати ҳимоятгар дар пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбати шахсони зерин иштирок намоёнд:

– ноболиғи бепарастор ё ноболиғе, ки падару модар (шахсони онҳоро ивазкунанда)-и ӯ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон гирандаи кумакҳои унвонии иҷтимоӣ мебошанд;

– шахсе, ки бинобар камбудихои ҷисмонӣ рӯҳӣ доштан ҳуқуқи худро оид ба ҳимоя мустақилона амалӣ карда наметавонад.

8. Ҳуқуқшиноси давлатӣ дар мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бо тартиби пешбинишудаи Кодекси мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ёрии ҳуқуқӣ" иштирок менамоёнд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1695**).

Моддаи 29(1). Пардохти ҳаққи хизмати ҳимоятгар аз ҳисоби давлат

1. Пардохти ҳаққи хизмати адвокате, ки ба сифати ҳимоятгар иштирок менамоёнд, аз ҳисоби давлат ба шахсони зерин кафолат дода мешавад:

– шахсе, ки имконияти пардохти ҳаққи хизмати ҳимоятгарро надошта, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон гирандаи кумакҳои унвонии иҷтимоӣ мебошад;

– ноболиғи бепарастор ё ноболиғе, ки падару модар (шахсони онҳоро ивазкунанда)-и ӯ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон гирандаи кумакҳои унвонии иҷтимоӣ мебошанд;

– шахсе, ки бинобар камбудихои ҷисмонӣ рӯҳӣ доштан ҳуқуқи худро оид ба ҳимоя мустақилона амалӣ карда наметавонад;

– ветеранҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва шахсони ба онҳо баробаркардашуда, ветеранҳои амалиёти ҷангӣ дар ҳудуди давлатҳои дигар ва шахсони ба онҳо баробаркардашуда, инчунин шахсоне, ки бар асари фалокати нерутоҳи барқи атомии Чернобил зарар дидаанд, ё дар рафъи оқибатҳои ин фалокат ширкат варзидаанд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1695**).

Моддаи 30. Ҷабрдида

1. Ҷабрдида шахси воқеӣ ё ҳуқуқие дониста мешавад, ки ба вай дар натиҷаи содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ зарари ҷисмонӣ, моддӣ ё маънавӣ расонида шудааст.

2. Ҷабрдида ҳуқуқ дорад, мутобиқи Кодекси мазкур бо ҳамаи маводи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ шинос шавад, баёноти диҳад, далелҳо пешниҳод кунад, дархост ва раддия изҳор намоёнд, аз ёрии ҳуқуқӣ истифода барад, ба қарори қабулшуда шикоят намоёнд ва аз дигар ҳуқуқҳои мурофиавӣ истифода барад.

3. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бо иштироки ҷабрдида баррасӣ карда мешавад. Дар ҳолати ӯ парванда, мумкин аст, танҳо ба шарте баррасӣ гардад, ки дар бораи саривақт ва ба таври дахлдор хабардор кардани ҷабрдида доир ба маҳал ва вақти баррасии парванда маълумот мавҷуд бошад ва аз ӯ дар бораи мавқуф гузоштани баррасии парванда дархост ворид нашуда бошад ё чунин дархост рад карда шуда бошад.

4. Ҷабрдида мумкин аст мутобиқи Кодекси мазкур ба сифати шохид пурсида шавад.

Моддаи 31. Шоҳид

1. Ба сифати шоҳид дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ шахсе пурсида мешавад, ки ба ӯ ягон ҳолати барои парванда аҳамиятдошта, маълум аст. Агар шоҳид манбаи маълумоти баённамудаашро нишон дода натавонад, чунин маълумот далел ба ҳисоб намеравад.

2. Шоҳид ҳуқуқ дорад:

- ба муқобили худ, хешовандони наздиқаш нишондод надихад;
- бо забони модарӣ ё забони дигаре, ки онро медонад, баёнот диҳад;
- аз қўмаки ройғони тарҷумон истифода барад;
- доир ба дурустии сабт кардани баёноти ӯ дар протокол эрод гирад.

3. Шоҳид ӯҳдадор аст бо даъвати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди ӯ қарор дорад, дар мўҳлати муқарраргардида ҳозир шавад ва баёноти дуруст диҳад, ҳамаи маълумотеро, ки вобаста ба парванда ба ӯ маълум аст, хабар диҳад, ба саволҳои гузашташуда ҷавоб диҳад ва бо имзои ӯ дар протоколи дахлдор дурустии нишондоди худро тасдиқ намояд.

4. Ҳангоми пурсиши шоҳиди ноболиғи ба синни чордаҳ нарасида иштироки намояндаи қонунии ӯ, омўзгор ё равоншинос ҳатмӣ мебошад.

5. Шоҳид огоҳ карда мешавад, ки дар сурати дидаю дониста додани нишондоди бардурӯғ ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад.

6. Барои рад намудан ё саркашӣ кардан аз иҷрои ӯҳдадориҳои пешбиниамудай қисми 3 ҳамин модда шоҳид тибқи тартиби муқаррарнамудай қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Моддаи 32. Шахси ҳолис

1. Дар ҳолатҳои пешбиниамудай Кодекси мазкур аз ҷониби шахси мансабдори ваколатдоре, ки дар пешбурди ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, ба сифати шахси ҳолис метавонад шахси болиғе, ки ба натиҷаи парванда манфиатдор нест, ҷалб карда шавад. Шумораи шахсони ҳолис ҳангоми иҷрои амалҳои мурофиавӣ набояд аз ду нафар кам бошад.

2. Иштироки шахсони ҳолис дар ҳолатҳои пешбиниамудай Кодекси мазкур ҳатмӣ мебошад. Шахси ҳолис дар протокол воқеияти дар ҳузuri ӯ иҷро шудани амалҳои мурофиавӣ, мазмун ва натиҷаҳои онҳоро бо имзои худ тасдиқ мекунад.

3. Дар бораи иштироки шахсони ҳолис дар протокол қайди дахлдор карда мешавад.

4. Шахси ҳолис ҳуқуқ дорад доир ба ҳаракатҳои иҷрошаванда дархосту эродҳо баён намояд. Дархосту эродҳо бояд ба протокол ворид карда шаванд.

5. Ҳангоми зарурат шахси ҳолис метавонад мутобиқи Кодекси мазкур ба сифати шоҳид пурсида шавад.

Моддаи 33. Мутахассис

1. Ба сифати мутахассис барои иштирок дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, шахсе, ки ба натиҷаи парванда манфиатдор набуда, барои мусоидат дар ошкору асоснок кардан ва дарёфти далелҳо, инчунин истифодаи воситаҳои техникӣ, дорои донишу таҷрибаи махсус мебошад, метавонад ҷалб карда шавад.

2. Мутахассис ҳуқуқ дорад:

- бо маводҳои парванда дар қисме, ки ба ӯ зарур аст шинос шавад;
- бо иҷзати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки дар пешбурди ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, ба шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди ин парванда сурат мегирад, инчунин ба ҷабрдида ва шоҳидон саволҳо диҳад;
- вобаста ба амалҳои анҷомдиҳандаи худ дархостҳо баён намояд, ки онҳо бояд ба протокол ворид карда шаванд.

3. Мутахассис ӯҳдадор аст:

- бо даъвати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки дар пешбурди ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, ҳозир шавад;
- дар иҷрои амалҳои махсусро тақозо мекунад, бо мақсади ошкору асоснок кардан ва дарёфти далелҳо иштирок кунад, амалҳои аз ҷониби ӯ содиршавандаро шарҳу эзоҳ диҳад;

– бо имзои худ воқеияти иҷрои амалҳои зикргардида ва мазмуну натиҷаҳои онҳоро тасдиқ намояд.

4. Мутахассис огоҳ карда мешавад, ки дар сурати дидаю доништа додани хулосаи бардурӯғ ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад.

5. Барои рад намудан ё саркашӣ кардан аз иҷрои ӯҳдадориҳои пешбиниамудаи қисми 3 ҳамин модда мутахассис тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Моддаи 34. Коршинос (эксперт)

1. Ба сифати коршинос (эксперт) – (минбаъд – коршинос) мумкин аст, шахсе, ки ба натиҷаи парванда манфиатдор нест ва дорои дониши махсус дар соҳаи илм, техника, фарҳанг, санъат, касбу ҳунар ва дигар донишҳо мебошад, ки барои гузаронидани экспертиза ва додани хулосаи экспертӣ кифоя мебошад, ҷалб гардад.

2. Коршинос ҳуқуқ дорад:

– аз додани хулоса даст кашад, ба шарте ки масъалаҳои дар назди ӯ гузошташуда аз доираи дониши махсуси ӯ берун ё маводи ба ӯ пешниҳодшуда барои додани хулоса нокифоя бошанд;

– бо маводи ба экспертиза дахлдоштаи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ шинос шавад, ба ӯ пешниҳод намудани маводи иловагиро, ки барои додани хулоса заруранд, дархост намояд;

– бо иҷозати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди ӯ қарор дорад, ба шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, ба ҷабрдида ва шохидон доир ба мавзӯи экспертиза саволҳои дахлдор диҳад;

– дар хулосаи худ ҳолатҳоро, ки ҳангоми экспертиза муқаррар гардида, барои парванда аҳамият доранд, вале оид ба онҳо саволҳо гузошта нашудааст, зикр намояд;

– ҳангоми баррасии парванда иштирок намояд.

3. Коршинос ӯҳдадор аст:

– бо даъвати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, дар пешбурди ӯ қарор дорад, ҳозир шавад;

– доир ба масъалаҳои дар наздаш гузошташуда хулосаи ҳолисона ва дар бобати мазмуни хулоса шарҳу эзоҳоти зарурӣ диҳад.

4. Коршинос огоҳ карда мешавад, ки дар сурати дидаю доништа додани хулосаи бардурӯғ ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад.

5. Барои рад намудан ё саркашӣ кардан аз иҷрои ӯҳдадориҳои дар қисми 3 ҳамин модда пешбинишуда коршинос тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Моддаи 35. Тарҷумон

1. Ба сифати тарҷумон метавонад шахсе, ки ба натиҷаи парванда манфиатдор нест, забонҳоро медонад ва ё дорои қобилияти дарки ишораҳои гунгу карҳо мебошад, ки барои пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ зарур мебошад, ҷалб карда шавад.

2. Тарҷумон аз тарафи судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди ӯ қарор дорад, таъин карда мешавад.

3. Тарҷумон ҳуқуқ дорад:

– бо протоколи амали тафтишӣ, ки ҳангоми пешбурди он иштирок дошт, инчунин бо протоколи маҷлиси суд шинос шавад ва ба онҳо эрод гирад, ки бояд дар протокол дарҷ шавад;

– агар ӯ дониши барои тарҷума зарурӣ надошта бошад, аз иштирок дар парванда даст кашад.

4. Тарҷумон ӯҳдадор аст:

– бо даъвати судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди ӯ қарор дорад, ҳозир шавад;

– матни ба ӯ супоридашударо пурра ва дақиқ тарҷума намояд ва бо имзои худ дурустии тарҷумаро дар протоколи дахлдор тасдиқ намояд.

5. Тарҷумон огоҳ карда мешавад, ки дар сурати дидаю доништа нодуруст тарҷума кардан ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад.

6. Барои рад намудан ё саркашӣ кардан аз иҷрои ӯҳдадориҳои дар қисми 4 ҳамин модда пешбинӣшуда тарҷумон тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

Моддаи 36. Прокурор

1. Прокурор ҳуқуқ дорад:

- қонунӣ будани амали мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, дар пешбурди онҳо қарор дорад, санҷад;
- аз мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) маводи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро талаб намояд;
- қарорҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) -ро дар хусуси рад намудан аз оғози парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бекор намуда, маводро барои санҷиши иловагӣ ирсол намояд ё парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз намояд;
- қарорҳои мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор)-ро дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бекор намуда, парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро қатъ намояд;
- парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро оғоз намояд;
- ба санадҳои судӣ ва қарори мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) нисбати парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, сарфи назар аз иштирок дар баррасии парванда эътироз оварад;
- аз рӯи қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури, ки онро оғоз кардааст, инчунин нисбати ноболиғон эътироз оварад;
- дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок намояд, дархост пешниҳод кунад, доир ба масъалаҳои ҳангоми баррасии парванда ба миёномада ҳуҷҷат диҳад;
- бо мақсади ҳалли ариза ва шикоятҳо ё ин, ки зимни санҷиши риояи қонунҳо парвандаҳои дахлдорро, ки қарорҳои онҳо эътибори қонунӣ пайдо кардаанд, талаб намояд, нисбати онҳо эътироз оварад;
- доир ба масъалаҳои татбиқи чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пешниҳод намояд ё эътироз оварад;
- ваколатҳои дигареро, ки Кодекси мазкур муқаррар кардааст, амалӣ намояд.

2. Дар бораи маҳал ва вақти баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури, ки аз тарафи ноболиғ содир шудааст ё бо ташаббуси прокурор оғоз гардидааст, ба прокурор хабар дода мешавад.

Моддаи 37. Ҷаброни хароҷоти ҷабрдида, шохид, коршинос, тарҷумон ва шахсони ҳолис

1. Ба ҷабрдида, шохид, коршинос, тарҷумон ва шахсони ҳолис тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон хароҷоти ҳозиршавӣ бо даъвати судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки дар пешбурди онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, арзиши роҳирои ин шахсон аз маҳали истиқомат ё будубош ба ҷойи пешбурди парванда ва бозгашт, агар он бо сукунат дар маҳали дигар вобаста бошад, арзиши кирои манзили истиқоматӣ, инчунин хароҷоти шабонарӯзӣ ҷаброн карда мешавад.

2. Шахсоне, ки оид ба пешбурди парванда ба сифати ҷабрдида, шохид, коршинос, тарҷумон ва шахсони ҳолис даъват шудаанд, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон музди миёнаи ҷойи кор ба мӯҳлатҳои пардохта мешавад, ки барои ҳозир шудан ба суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, сарф намудаанд.

БОБИ 5. ҲОЛАТҲОЕ, КИ ИМКОНΙΑТИ ИШТИРОКРО ДАР МУРОФИАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ ИСТИСНО МЕКУНАНД

Моддаи 38. Ҳолатҳое, ки иштироки судя, мақомоти ваколатдори давлатиро (шахсони мансабдорро) дар муурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ истисно мекунад

1. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) наметавонанд дар муурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок намоянд, агар:

- тибқи қонун барои пешбурд ва баррасии ҳамин парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ваколатдор набошанд;

- оид ба ҳамин парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҷабрдида ё шохид бошанд;
- дар ҳамин парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба сифати коршинос, мутахассис, тарҷумон, шахси холис, прокурор, котиби маҷлиси суд ва ҳимоятгар иштирок карда бошанд;
- ҳуди онҳо, ҳешовандони наздикашон бевосита ё бавосита ба ҳалли парванда манфиатдор бошанд;
- ҳолатҳое мавҷуд бошанд, ки беғаразии судя, мақомоти ваколатдори давлатиро (шахсони мансабдорро) зери шубҳа гузоранд.

2. Дар ҳолатҳои пешбиниамудаи қисми 1 моддаи мазкур судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) вазифадоранд аз иштирок дар парванда даст кашанд.

Моддаи 39. Ҳолатҳое, ки иштироки такрории судя, мақоми ваколатдори давлатиро (шахсони мансабдорро) дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ истисно мекунад

1. Судяе, ки дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи якум иштирок кардааст, ҳангоми баррасии ҳамон парванда ба тариқи кассатсионӣ ё назоратӣ, ҳамчунин дар сурати бекор шудани қарор (таъинот) дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандае, ки аз тарафи ӯ қабул карда шудааст, ҳамзамон ҳангоми аз нав баррасӣ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи якум иштирок карда наметавонад.

2. Судяе, ки дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи кассатсионӣ иштирок намудааст, дар баррасии ҳамон парванда дар суди марҳилаҳои якум ё назоратӣ, ҳамчунин ҳангоми аз нав баррасӣ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи кассатсионӣ баъди бекор шудани таъиноти бо иштироки ӯ баровардашуда иштирок карда наметавонад.

3. Судяе, ки дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи назоратӣ иштирок намудааст, дар баррасии ҳамон парванда дар судҳои марҳилаҳои якум ва кассатсионӣ иштирок карда наметавонад.

4. Шахсони мансабдоре, ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ намудаанд пас аз бекор шудани қарори қабулкардаашон наметавонанд, дар баррасии ҳамин парванда иштирок намоянд.

Моддаи 40. Рад кардани судя ва шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ

1. Ҳангоми мавҷуд будани ҳолатҳои пешбиниамудаи моддаҳои 38 ва 39 Кодекси мазкур судя ва шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ вазифадоранд аз иштирок дар парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ даст кашанд. Бо ҳамон асосҳо ба судя ва шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ аз тарафи иштирокчиёни мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки дар Кодекси мазкур нишон дода шудаанд, мумкин аст раддия арз карда шавад.

2. Раддия бояд асоснок карда, то оғози баррасии парванда аз ҷониби судя ё шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ арз шавад. Арзи дертари раддия танҳо дар ҳолатҳое иҷозат дода мешавад, ки асоси раддия ба суд, шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ ё ба шахси изҳоркунандаи раддия пас аз оғози тафтиши судӣ аён гардида бошад. Судя, ки ба ӯ раддия арз шудааст, ҳуқуқ дорад доир ба ин масъала баёнот диҳад.

Моддаи 41. Тартиби ҳалли раддияе, ки нисбат ба судя ва шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ арз шудааст

1. Масъалаи рад кардани судя, инчунин дигар иштирокчиёни мурофия, ки дар давраи мурофияи судӣ арз шудааст, аз ҷониби суд тавассути баровардани таъинот дар ҳонаи машваратӣ ҳал карда мешавад.

2. Раддияе, ки нисбат ба яке аз судяҳо ҳангоми дастаҷамъона баррасӣ кардани парванда арз шудааст, аз тарафи судяҳои дигар дар ғоибии ӯ ҳал карда мешавад. Радшаванда ҳуқуқ дорад то ба ҳонаи машваратӣ даромадани суд баёноташро дар бораи раддияи ба ӯ арзшуда изҳор намояд. Ҳангоми баробар будани овозҳо низ судя рад кардашуда ҳисоб меёбад.

3. Раддияе, ки ба якҷанд судя ё ҳайати пурраи суд арз шудааст, аз ҷониби ҳайати пурраи ҳамон суд бо аксарияти овозҳо ҳал карда мешавад.

4. Раддия нисбат ба судяе, ки парвандаро танҳо баррасӣ мекунад, аз ҷониби ӯ тавассути қабули қарор ҳал карда мешавад.

5. Дар баробари аз ҷониби яке аз тарафҳо нисбат ба судя, котиби маҷлиси суд, тарҷумон, коршинос, мутахассис арз шудани раддия дар навбати аввал масъалаи рад кардани судя ҳал карда мешавад.

6. Раддияе, ки ба шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ арз шудааст, аз ҷониби ӯ баррасӣ карда мешавад.

7. Дар ҳолати қонёъ намудани арзи раддия парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, шикоят ё дархост барои баррасӣ ба дигар судя ё дигар шахси мансабдори мақоми ваколатдори давлатӣ супорида мешавад.

Моддаи 42. Рад кардани прокурор

1. Прокурор ҳангоми мавҷуд будани асосҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи 38 Кодекси мазкур вазифадор аст аз иштирок дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ даст кашад.

2. Агар прокурор дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок карда бошад, барои иштироки минбаъдаи ӯ дар парванда монеа шуда наметавонад.

3. Бо асосҳои пешбининамудаи моддаи 38 Кодекси мазкур ба прокурор метавонанд шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашаванда, намояндаи қонунии ӯ, ҳимоятгар, инчунин ҷабрдида ва намояндагони ӯ раддия арз кунанд.

4. Масъалаи рад кардани прокурор ҳангоми баррасии судии парванда аз ҷониби суд ҳал карда мешавад.

Моддаи 43. Рад кардани котиби маҷлиси суд

1. Муқаррароти қисми 1 моддаи 38 Кодекси мазкур ба котиби маҷлиси суд низ дахл доранд. Иштироки қаблии ӯ дар парванда ба сифати котиби маҷлиси суд барои рад кардани ӯ асос шуда наметавонад.

2. Масъалаи рад кардани котиби маҷлиси суд аз ҷониби суд ё судяе, ки парвандаро баррасӣ менамояд, ҳал карда мешавад.

Моддаи 44. Рад кардани тарҷумон

1. Тарҷумон ҳангоми мавҷуд будани асосҳои дар қисми 1 моддаи 38 Кодекси мазкур пешбинигардида, ҳамчунин дар ҳолате, ки бесалоҳиятии ӯ ошкор мегардад, дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок карда наметавонад.

2. Ҳангоми мавҷуд будани ин асосҳо шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашаванда, намояндаи қонунии ӯ, ҳимоятгар, инчунин ҷабрдида ва намояндагони ӯ нисбат ба тарҷумон раддия арз карда метавонанд.

3. Дар ҳолати ошкор гардидани бесалоҳиятии тарҷумон шояде, ки нишондодашро тарҷумон тарҷума кардааст, нисбат ба ӯ раддия арз карда метавонад.

4. Қаблан ба сифати тарҷумон иштирок кардани шахс дар парванда барои рад кардани ӯ асос шуда наметавонад.

5. Масъалаи рад кардани тарҷумон ҳангоми пешбурди парванда мутаносибан аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ё прокурор, дар мувофиқи судӣ аз ҷониби суд ё судяе, ки парвандаро баррасӣ мекунад, ҳал карда мешавад.

Моддаи 45. Рад кардани коршинос

1. Коршинос дар ҳолатҳои зерин наметавонад дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок кунад:

– ҳангоми мавҷуд будани асосҳои дар қисми 1 моддаи 38 Кодекси мазкур пешбинигардида;

– агар ӯ таҳти вобастагии хизматӣ ё дигар вобастагии мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ё прокурор, судя, шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, ҳимоятгар ё ҷабрдида ё намояндагони онҳо қарор дошт ё қарор дошта бошад;

– агар ӯ оид ба ҳамин парванда санҷиш (ревизия) анҷом дода бошад;

– дар ҳолати ошкор гардидани бесалоҳиятии ӯ.

2. Иштироки қаблии коршинос дар парванда ба сифати мутахассис ва ё ба сифати коршинос барои рад кардани ӯ асос шуда наметавонад.

3. Масъалаи рад кардани коршинос бо тартиби пешбининамудаи қисми 5 моддаи 44 Кодекси мазкур ҳал карда мешавад.

Моддаи 46. Рад кардани мутахассис

1. Мутахассис ҳангоми мавҷуд будани асосҳои дар моддаи 38 Кодекси мазкур пешбинигардида дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок карда наметавонад.

2. Иштироки қаблии мутахассис дар пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба сифати мутахассис барои рад кардани ӯ асос шуда наметавонад.

3. Масъалаи рад кардани мутахассис бо тартиби пешбининамудаи қисми 5 моддаи 44 Кодекси мазкур ҳал карда мешавад.

Моддаи 47. Ҳолатҳое, ки иштироки ҳимоятгар ва намояндаи ҷабрдидаро дар парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ истисно мекунанд

1. Ҳимоятгар ва намояндаи ҷабрдида ҳуқуқ надоранд дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ иштирок кунанд, агар:

– қаблан дар парванда ба сифати судя, прокурор, корманди мақомоти давлатии анҷомдиҳандаи назорат ва санҷиши риояи қоидаҳое бошанд, ки риоя накардани ин қоидаҳо барои оғози ин парванда асос шудааст, котиби маҷлиси суд, шохид, коршинос, мутахассис, тарҷумон ё шахси ҳолис иштирок карда бошанд;

– бо судя, прокурор, шахси мансабдори мақомоти ваколатдори давлатӣ ё котиби маҷлиси суд, ки дар тафтиш ё баррасии судии ҳамин парванда иштирок мекунанд, муносибатҳои ҳешутаборӣ дошта бошанд.

2. Масъалаи рад кардани ҳимоятгар ва намояндаи ҷабрдида, бо тартиби пешбининамудаи қисми 5 моддаи 44 Кодекси мазкур ҳал карда мешавад.

БОБИ 6. ДАЛЕЛҲО ВА ИСБОТКУНӢ

Моддаи 48. Далелҳо

1. Ба сифати далел оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳама гуна маълумоти воқеие дониста мешавад, ки дар асоси он тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парванда дар пешбурди ӯ қарор дорад, ҷой доштан ё надоштани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, гунаҳгории шахси воқеӣ ё ҳуқуқии ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашаванда, инчунин дигар ҳолатҳои барои ҳалли дурусти парванда муҳимро муқаррар менамояд.

2. Маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикргардида, бо протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва дигар протоколҳои дар Кодекси мазкур пешбинишуда, инчунин бо баёноти шахси ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашаванда, ҷабрдида, шохидон ё шарҳи мутахассис, ҳулосаи экспертиза, нишондоди воситаҳои махсуси техникӣ бо расм аз сабтҳои ин воситаҳо, дигар ҳуҷжатҳо ва далелҳои шайъӣ муқаррар карда мешаванд.

3. Истифодаи далелҳое, ки бо вайрон кардани талаботи қонун ба даст оварда шудаанд, манъ аст.

Моддаи 49. Ҳолатҳое, ки тибқи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ исбот карда мешаванд

Вобаста ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳолатҳои зерин бояд исбот карда шаванд:

– мавҷудияти ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;

– шахсе, ки кирдори (амал ё беамалии) зиддихуқуқиро, ки барои он мутобиқи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгари маъмурӣ пешбинӣ шудааст, содир намулдааст;

– гунаҳгории шахс дар содир намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;

– ҳолатҳои сабуқкунанда ва вазнинкунандаи ҷавобгари маъмурӣ;

– хусусият ва андозаи зарари тибқи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ расонидашуда;

– ҳолатҳои истиснокунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;

– мавҷуд будани асоси супоридани маводи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ барои баррасӣ дар ҷойи истиқомат, кор ё таҳсил;

– сабаб ва шароитҳое, ки барои содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидат кардаанд;

– дигар ҳолатҳое, ки барои ҳалли дурусти парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аҳамият доранд.

Моддаи 50. Баёноти шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, баёноти ҷабрдида ва шохидон

1. Баёноти шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад ва баёноти ҷабрдида, шохидон аз маълумоте иборат мебошанд, ки ба парванда марбутанд ва аз тарафи ин шахсон ба тарзи хаттӣ ё шифоҳӣ дода шудаанд.

2. Баёноти шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, баёноти ҷабрдида ва шохидон дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, протоколи татбиқи чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ инъикос гардида ё ба таври хаттӣ навишта, ба парванда ҳамроҳ карда мешаванд.

Моддаи 51. Экспертиза

1. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ҳангоми ба миён омадани зарурати истифодаи дониши махсуси соҳаи илм, техника, санъат, касбу ҳунар ва ғайра барои пешбурди парванда дар бораи таъин намудани экспертиза таъинот ё қарор мебароранд. Таъинот ё қарор барои иҷро аз тарафи коршиносон ва муассисаҳое, ки ба онҳо гузаронидани экспертиза супорида шудааст, ҳатмӣ мебошад.

2. Дар таъинот ё қарор инҳо зикр мешаванд:

- санаи таъин кардани экспертиза;
- насаб, ном ва номи падар, вазифаи шахс ё номи мақоме, ки экспертизаро таъин кардааст;
- асосҳо барои таъин намудани экспертиза;
- насаб, ном ва номи падари коршинос ё номи муассисае, ки дар он бояд экспертиза гузаронида

шавад;

- саволҳои дар назди коршинос гузошташуда;
- номгӯи маводи ба ихтиёри коршинос пешниҳодшаванда.

3. Дар таъинот ё қарор ҳамчунин бояд дар бораи ба коршинос фаҳмонидани ҳуқуқи ӯҳдадорӣҳои ӯ ва огоҳ кардани коршинос дар бораи ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидан барои дидаю дониста додани ҳулосаи бардурӯғ зикр карда шавад. Саволҳои дар назди коршинос гузошташуда ва ҳулосаи ӯ наметавонанд аз доираи дониши махсуси коршинос берун бошанд.

4. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ӯҳдадоранд то лаҳзаи барои иҷро фиристодани таъинот ё қарор шахсеро, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, инчунин ҷабрдидаро бо он шинос намоянд, ба онҳо аз ҷумла ҳуқуқҳояшонро дар бораи изҳори радқунӣ ба коршинос, изҳори дархост дар бораи ба сифати коршинос ҷалб намудани шахсони пешниҳодшуда ва ҳуқуқи додани саволҳоро, ки дар ҳулосаи коршинос бояд ҷавобашон зикр шавад, ба онҳо фаҳмонанд.

5. Коршинос ҳулосаро аз номи худ ба тариқи хаттӣ пешниҳод менамояд. Дар ҳулосаи коршинос бояд нишон дода шавад, ки тадқиқот аз тарафи кӣ ва дар қадом асос гузаронида шудааст, мазмуни он аз чӣ иборат аст, инчунин бояд ба саволҳои дар назди коршинос гузошташуда ҷавобҳои асоснок дода шавад.

6. Ҳулосаи коршинос барои судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди ӯ қарор дорад, ҳатмӣ намебошад, вале норозигӣ нисбат ба ҳулосаи коршинос бояд асоснок карда шавад.

Моддаи 52. Гирифтани намунаҳо

1. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро пеш мебаранд, ҳуқуқ доранд, намунаҳои хат ва намунаҳои молро барои экспертиза гиранд.

2. Дар мавриди зарурат ҳангоми гирифтани намунаҳо суратгирӣ ва навори кино, сабти овоз ва видео, дигар тарзи муқарраршудаи қайди далелҳои шайъӣ истифода бурда мешаванд.

3. Дар бораи гирифтани намунаҳо тибқи тартиби пешбиниамудаи Кодекси мазкур протокол тартиб дода мешавад.

Моддаи 53. Далелҳои шайъӣ

1. Дар зери мафҳуми далелҳои шайъӣ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ олати содиркунӣ ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, аз ҷумла олати содиркунӣ ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки дорои изҳои (нақши пайи) он мебошанд, фаҳмида мешаванд.

2. Далелҳои шайъӣ ҳангоми зарурат сурат гирифта, ё ба дигар тарзи муайяншуда қайд гардида, ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳамроҳ карда мешаванд. Мавҷудияти далелҳои шайъӣ дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё дигар протоколи пешбиниамудай Кодекси мазкур қайд карда мешаванд.

3. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ўҳдадоранд доир ба таъмини нигоҳдории далелҳои шайъӣ то моҳиятан баррасӣ кардани парванда чораҳои зарурӣ андешанд ва баъди баррасӣ гардидани парванда дар хусуси далелҳои шайъӣ қарори дахлдор қабул намоянд.

Моддаи 54. Ҳуҷҷатҳо

1. Ҳуҷҷатҳо ба шарте ҳамчун далел эътироф карда мешаванд, ки маълумоти дар онҳо дарҷгардида ё тасдиқнамудай шахсони воқеӣ, мансабдор ва шахсони ҳуқуқӣ барои пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аҳамият дошта бошанд.

2. Ҳуҷҷатҳо метавонанд дорои маълумотҳое бошанд, ки ба тарзи хаттӣ ва дар дигар шакл қайд шудаанд. Маводи суратгирӣ ва навори кино, сабти овоз ва видео, маҳзанҳои иттилоотӣ, маҳзанҳои маълумот ва дигар ҳомилҳои иттилоотӣ метавонанд ҳамчун ҳуҷҷат эътироф шаванд.

3. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ўҳдадоранд доир ба таъмини нигоҳдории ҳуҷҷатҳо то моҳиятан баррасӣ намудани парванда чораҳои зарурӣ андешанд ва баъди анҷоми баррасии парванда дар хусуси онҳо қарори дахлдор қабул намоянд.

4. Агар ҳуҷҷатҳо дорои нишонаҳои дар моддаи 53 Кодекси мазкур зикргардида бошанд, далели шайъӣ эътироф мешаванд.

Моддаи 55. Нишондоди воситаҳои техникий махсус

1. Дар зери мафҳуми воситаҳои техникий махсус воситаҳои (асбобҳои) андозагирӣ ва низоми худкори идорақунӣ дар соҳаи нақлиёт фаҳмида мешаванд, ки тибқи тартиби муқарраргардида ба сифати воситаи (асбоби) андозагирӣ ва ё сабти ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тасдиқ шуда, дорои сертификати дахлдор мебошанд ва аз санҷиши дахлдор гузаштаанд.

2. Нишондоди воситаҳои техникий махсус дар ҳолати тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар он сабт ва қайд карда мешаванд.

Моддаи 56. Супоришу дархост оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ҳуқуқ доранд, бо мақсади ба даст овардани далелҳо оид ба ҳамин парванда ба мақомоти ҳудуди дахлдор дархост ирсол намоянд ё ба шахси мансабдори мақомоти ҳудуди дахлдор дар бораи иҷрои амалҳои алоҳидаи пешбиниамудай Кодекси мазкур супориш диҳанд.

2. Супориш ё дархост оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бояд дар мўҳлати на дертар аз даҳ шабонарӯзи гирифтани ин супориш ё дархост иҷро карда шавад.

3. Муносибатҳои ҳамкориҳои мутақобилаи мақомоти анҷомдиҳандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бо мақомоти салоҳиятдори давлатҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ мутабиқи тартиби пешбиниамудай қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 57. Талаб кардани маълумот

Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар баррасӣ ва пешбурди онҳо қарор дорад, ҳуқуқ доранд, дар бораи талаб карда гирифтани маълумоти барои ҳалли масъалаҳои парванда зарурӣ таъинот ё қарор бароранд. Маълумоти талаб кардашуда, бояд дар давоми се шабонарӯзи баъд аз гирифтани таъинот ё қарор фиристода шавад. Маълумот оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки боиси татбиқи ҷазои ҳабси маъмурӣ ё бо роҳи маъмурӣ берун кардан аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад, бояд фавран фиристода шавад. Дар сурати ғайриимкон будани пешниҳоди ин маълумот, пешниҳодкунандаи маълумот вазифадор аст дар мўҳлати се шабонарӯз ба судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдоре), ки таъинот ё қарорро баровардаанд, дар ин бора ба тарзи хаттӣ хабар диҳанд. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

Моддаи 58. Баҳодиҳии далелҳо

Судя, мақоми ваколатдори давлатии (шахси мансабдори) анҷомдиҳандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ далелҳоро мутобиқи қонун ва ақидаи ботинии худ, ки ба таҳлили ҳаматарафа, пурра ва воқеъбинонаи тамоми ҳолатҳои парванда асос ёфтааст, баҳо медиҳанд. Ягон далел пешаки қувваи муайянкунандаро надорад.

БОБИ 7. ЧОРАҲОИ ТАЪМИНКУНАНДАИ ПЕШБУРДИ ПАРВАНДАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 59. Номгуи чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Бо мақсади пешгирии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, муқаррар намудани шахсияти шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирнамуда ва алоқамандии ӯ ба содир намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ба шарте ки тартиб додани он дар ҷойи содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ғайриимкон бошад, таъмини баррасии саривақтӣ ва дурусти парванда ва иҷрои қарори дар бораи парванда қабулгардида, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ҳуқуқ доранд, дар доираи ваколати худ чораҳои зерини таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро нисбати шахсони воқеӣ татбиқ намоянд:

– овардани шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, ба ҷойи тартибдиҳии протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ;

– дастгиркунии маъмурӣ;

– маҷбуран овардан;

– азназаргузаронии шахсӣ ва воситаи нақлиёт, киштиҳои хурдҳаҷми обӣ, ҳуҷҷатҳо, бино ва молу мулк;

– гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо;

– дур намудан аз идора кардани воситаи нақлиёт ё киштиҳои хурдҳаҷми обӣ;

– муоина ва шаҳодаткунонии тиббӣ барои муайян намудани ҳолати мастӣ;

– боздошт намудани воситаи нақлиёт, киштиҳои хурдҳаҷми обӣ, манъ кардани истифодаи онҳо;

– ҳабси мол, воситаи нақлиёт ва дигар молу мулк;

– муваққатан манъ кардани фаъолият.

2. Нисбат ба шахсони ҳуқуқӣ мумкин аст чораҳои зерини таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ татбиқ карда шаванд:

– азназаргузаронии биноҳо ҳудудҳо ва молу мулки ба шахси ҳуқуқӣ тааллуқдошта, воситаи нақлиёт, инчунин ҳуҷҷатҳои дахлдор;

– гирифтани ҳуҷҷатҳо ва молу мулки ба шахси ҳуқуқӣ тааллуқдошта;

– боздошт намудани воситаи нақлиёт, киштиҳои хурдҳаҷми обӣ, манъ кардани истифодаи онҳо;

– ҳабси мол, воситаи нақлиёт ва дигар молу мулк;

– муваққатан манъ кардани фаъолият.

3. Зараре, ки ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар натиҷаи ғайриқонунӣ татбиқ намудани чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ расонида шудааст, бояд тибқи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда шавад.

Моддаи 60. Овардани шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, ба ҷойи тартибдиҳии протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Овардани шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, яъне ба ҷойи тартибдиҳии протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ маҷбуран овардани шахси ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашаванда ва намояндаи шахси ҳуқуқӣ бо мақсади тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, агар тартиб додани протокол ҳатмӣ бошад, ҳангоми ғайриимкон будани дар ҷояш тартиб додани он ва ё шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, ҳуҷҷатҳои муайянкунандаи шахсият надошта бошад ва набудани шохидоне, ки дар бораи вай маълумоти заруриро дода метавонанд, аз ҷониби шахсони зерин анҷом дода мешавад:

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти қорҳои дохилӣ ҳангоми ошкор шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки мутобиқи моддаи 98 Кодекси мазкур парвандаҳоро оид ба он мақомоти қорҳои дохилӣ баррасӣ менамоянд ё ҳуқуқвайронкунии маъмуриро, ки мақомоти қорҳои дохилӣ дар бораи он мутобиқи Кодекси мазкур протокол тартиб медиҳанд, инчунин ҳангоми ба онҳо мурочиат

намудани шахсони мансабдоре, ки барои тартиб додани протоколҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии муайян ваколатдоранд, ҳангоми ошкор намудани ҳама гуна ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ – ба бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ, дигар мақомоти ваколатдори давлатӣ ё бинои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;

– аз ҷониби хизматчиёни ҳарбии Қўшунҳои дохилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шахсони мансабдори посбонии ҳарбикунонидашуда ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва расонидани зарар ба молу мулк ё иншооти таҳти муҳофизаташон қарордошта ё сӯиқасд ба чунин молу мулк ё иншоот алоқаманд, инчунин бо дохил шудан ба минтақаи таҳти муҳофизаташон қарордошта – ба бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ, бинои хизмати посбонон ё бинои хизмати ҷузъу томҳои қисми ҳарбӣ ё бинои хизмати мақомоти идоракунии Қўшунҳои дохилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

– аз ҷониби хизматчиёни ҳарбии Қўшунҳои дохилии Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурии тибқи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинигардида дар соҳаи ҳифзи тартиботи ҷамъиятӣ, тартиби идоракунии, ахлоқи ҷамъиятӣ ва амниятӣ ҷамъиятӣ – ба бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ ё бинои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти Бозрасии давлатии автомобилӣ ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вобаста ба қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт – ба бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ ё бинои хизмати дигар мақомоти давлатӣ;

– аз ҷониби шахсони мансабдори Бозрасии ҳарбии автомобилӣ ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вобаста ба қоидаҳои бехатарии ҳаракат дар роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт аз ҷониби ронандагони воситаҳои нақлиёти Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон – ба бинои комендатураи ҳарбӣ ё қисми ҳарбӣ;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти назорати риояи қонунгузорӣ дар бораи ҳифз ва истифодаи муҳити зист, фонди ҷангал, олами ҳайвонот ва наботот, захираҳои моҳӣ, қоидаҳои шикор ва моҳидорӣ ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи дахлдор – ба бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ ё бинои дигар мақомоти давлатӣ;

– аз ҷониби хизматчиёни ҳарбии мақомоти сарҳадӣ, дигар хизматчиёни ҳарбӣ, шахсони мансабдори мақомоти корҳои дохилӣ, инчунин дигар шахсони иҷрокуандаи вазифаи ҳифзи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ доир ба ҳимоя ва ҳифзи Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон – ба бинои хизмати мақомоти сарҳадбон, бинои хизмати мақомоти корҳои дохилӣ, бинои хизмати қисми ҳарбӣ ё бинои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти гумрук ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи қонунгузорӣ оид ба гумрук – ба бинои хизмати мақомоти гумрук;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти андоз ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи қонунгузорӣ оид ба андоз – ба бинои хизмати мақомоти андоз;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти назорати маводи нашъаовар, ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ин соҳа – ба бинои хизмати мақомоти назорати маводи нашъаовар ё мақомоти корҳои дохилӣ;

– аз ҷониби шахсони мансабдори мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ин соҳа – ба бинои мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия;

– аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ ва кормандони мақомоти системаи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ ҳангоми ошкор намудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар муассисаҳои системаи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ ва тавқиғоҳҳои тафтишотӣ – ба бинои хизмати муассисаи системаи иҷроӣ ҷазои ҷиноятӣ ё мақомоти корҳои дохилӣ.

2. Шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, аз рӯи имкон бояд дар мӯҳлати кӯтоҳ ба бинои хизмати мақомоти дар қисми 1 моддаи мазкур зикргардида оварда шуда, ӯ барои тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ наметавонад аз ду соат зиёд нигоҳ дошта шавад.

3. Дар бораи овардани шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст протокол тартиб дода мешавад ё дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ё дар протокол дар бораи дастгиркунии маъмурӣ сабти дахлдор карда мешавад. Нусхаи протокол дар бораи овардани шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, ба шахси овардашуда бо хоҳиши ӯ супорида мешавад.

Моддаи 61. Дастгиркунии маъмурӣ

1. Дастгиркунии маъмурӣ, яъне маҳдудкунии муваққатии озодии шахси воқеӣ мумкин аст дар ҳолатҳои истисноӣ татбиқ карда шавад, ба шарте ки он барои таъмини баррасии саривақтӣ ва дурусти парванда, инчунин ҷиҳати иҷрои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ зарур бошад.

2. Дастгиркунии маъмурии шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти зерин амалӣ карда мешавад:

- мақомоти қорҳои дохилӣ;
- мақомоти гумрук;
- мақомоти ҷангал ва шикор;
- қосбонии ҳарбикунонидашуда;
- Қосрасии давлатии автомобилӣ;
- Қосрасии ҳарбии автомобилӣ;
- Қўшунҳои сарҳади мақомоти давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- капитанҳои киштиҳои хурдҳаҷми обӣ ва ҳавопаймо;
- мақомоти давлатии амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- мақомоти назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Дар бораи ҷои нигоҳдории дастгиршуда ғавран ба яке аз ҳешовандони наздик, маъмурияти ҷойи қор (таҳсил) ва ҳимоятгари он ҳабар дода мешавад.

4. Дар бораи дастгиркунии маъмурии ноқолиғ ғавран падару модар ё дигар намоёндоғони қонунӣ ё оғоҳ қарда мешаванд.

5. Ба шахси дастгиршуда ҳуқуқу ёҳдадориҳои тибқи Кодекси маъкур пешбинишуда ғаҳмонида шуда, дар ин бора дар протоколи дастгиркунии маъмурӣ сабти даҳлдор қарда мешавад.

6. Прокурор ҳуқуқ дорад дар бораи озод намудани шахси ғайриқонунӣ дастгиршуда қарор қабул намоёд, ки он бояд ғавран иҷро қарда шавад.

Моддаи 62. Протоколи дастгиркунии маъмурӣ

1. Дар бораи дастгиркунии маъмурии шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирқарда протокол тартиб дода мешавад, ки дар он вақт ва маҳали тартибдиҳии он, вазиға, насаб, ном ва номи падарӣ шахси протоқолро тартибдода, маълумот дар бораи шахси дастгиршуда, вақт, ҷой, сабаб ва асосҳои дастгирқунӣ нишон дода мешаванд.

2. Ба протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ шахси мансабдори ваколатдори онро тартибдода ва шахси дастгиршуда имзо меғузоранд. Дар сурати аз имзои протокол сарқашӣ қардани шахси дастгиршуда дар ин бора дар протокол шахси онро тартибдода қайд меқунад. Нусхаи протоколи дастгиркунии маъмурӣ ба шахси дастгиршуда бо ғирифтани дастхат ва ё имзои ё супорида мешавад.

Моддаи 63. Мўҳлати дастгиркунии маъмурӣ

1. Мўҳлати дастгиркунии маъмурии шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмуриро содир қардааст, ба истисноӣ ҳолатҳое, ки дар қисмҳои 2 ва 3 ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, наметавонад аз се соат зиёд бошад. Дар ҳолатҳои истисноӣ, бинобар зарурати маҳсус нисбат ба шахсони маҳали истиқоматашон номуайян мумкин аст бо иҷозати суд мўҳлати дастгиркунии маъмурӣ то даҳ шабонарӯз муқаррар қарда шавад.

2. Шаҳсе, ки нисбаташ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба вайрон намудани низоми Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, тартиби будубош дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунғузории соҳаи гумрук сурат меғирад, дар ҳолати зарурат барои муқаррар намудани шахсият ё барои муайян намудани ҳолатҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба мўҳлати то 24 соат аз лаҳзаи дастгирқунӣ бо ба таври хаттӣ ҳабар додан ба прокурор ё ба мўҳлати то даҳ шабонарӯз бо иҷозати суд таҳти дастгиркунии маъмурӣ қарор дода мешавад, ба шарте ки ё ҳуҷқатҳои тасдиққунандаи шахсиятро надошта бошад.

3. Шаҳсе, ки нисбати ё пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ сурат меғирад ва барои содир намудани он ба сифати яке аз ҷазои маъмурӣ дар намуди ҳабси маъмурӣ пешбинӣ қардида бошад, мумкин аст ба тариқи маъмурӣ то парвандаро баррасӣ қардани судя дастгир қарда шавад ва дар ин бора аз лаҳзаи дастгирқунӣ ба таври хаттӣ ба прокурор ҳабар дода мешавад. Дар ин ҳолат мўҳлати дастгиркунии маъмурӣ аз лаҳзаи дастгирқунӣ наметавонад аз 24 соат зиёд бошад.

4. Мӯҳлати дастгиркунии ва нигоҳдории шахрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд, ки барои вайрон намудани низоми раводид ва будубош дастгир карда шудаанд тибқи муқаррароти Кодекси мазкур ба танзим дароварда мешавад. Бо дархости Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони ӯ, прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон ва муовинони онҳо, прокурорҳои шаҳру ноҳияҳо дар ҳолатҳои истисноӣ суд метавонад мӯҳлати нигоҳдории ин шахсонро то як моҳ дароз намояд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1699**).

5. Мӯҳлати дастгиркунии маъмурӣ аз лаҳзаи овардани шахси ҳуқуқвайронкунии маъмуриро содирнамуда ва мӯҳлати дастгиркунии маъмурии шахси дар ҳолати мастӣ қарордошта, ки бо ҳуччати шаҳодаткунонии тиббӣ тасдиқ шудааст, аз лаҳзаи ҳушёр шудани ӯ ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 64. Ҷой ва тартиби нигоҳдории шахсони дастгиршуда

1. Шахсони дастгиршуда дар биноҳои барои ин мақсад ҷудокардашудаи мақомоти пешбининомудаи қисми 2 моддаи 61 Кодекси мазкур ё дар муассисаҳои махсуси тибқи тартиби муқарраргардида аз ҷониби мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таъсисгардида нигоҳ дошта мешаванд. Ин биноҳо бояд ба талаботи санитарӣ ва нигоҳдорӣ ҷавобгӯӣ буда, аз тарафи шахсони дастгиршуда имконияти худсарона тарк кардани онҳоро истисно намоянд.

2. Шароити нигоҳдории шахсони дастгиршуда, меъёри озуқа ва тартиби хизматрасонии тиббии чунин шахсонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

3. Мардҳо, занҳо ва ноболиғоне, ки нисбати онҳо чораи дастгиркунии маъмурӣ татбиқ мегардад, аз ҳам ҷудо нигоҳ дошта мешаванд.

Моддаи 65. Маҷбуран овардан

1. Дар ҳолатҳои пешбининомудаи Кодекси мазкур нисбат ба шахси воқеӣ ва ё намоёндаи шахси ҳуқуқие, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад ё нисбат ба намоёндаи қонунии шахси ноболиғи ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашаванда, инчунин нисбат ба шохид чораи маҷбуран овардан татбиқ карда мешавад.

2. Маҷбуран овардан аз ҷониби мақомоти қорҳои дохилӣ дар асоси санади суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ менамоянд, бо тартиби муқаррарнамудаи Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Моддаи 66. Азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулк

1. Азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ аз тарафи шахсони мансабдори ваколатдори дар моддаи 61 Кодекси мазкур пешбинигардида анҷом дода мешаванд.

2. Азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ (бори дастӣ, бағоч, олоти шикор ва моҳигирӣ, маҳсули сайд ва дигар ашёҳо) бе вайрон намудани яклухтии сохти он аз рӯи зарурат бо мақсади ошкор кардани олот ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдор дар ҳузури ду нафар шахсони холис сурат мегирад.

3. Азназаргузаронии шахсӣ аз ҷониби шахси ваколатдор, ки бо шахси азназаргузаронидашаванда ҳамчун мебошад, дар ҳузури ду нафар шахсони холиси ҳамчун анҷом дода мешавад.

4. Дар ҳолатҳои истисноӣ ҳангоми мавҷуд будани асосҳои қоғизии гумонбарӣ дар бораи он, ки шахси воқеӣ мумкин аст бо худ силоҳ ё дигар ашёи ба сифати силоҳ истифодашаванда дошта бошад, азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи ин шахси воқеӣ метавонад бе иштироки шахсони холис гузаронида шуда, дар ин бора ба протокол қайд гузошта мешавад.

5. Ҳангоми зарурат дар вақти азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулк мумкин аст суратгирӣ, навори кино, сабти видео ва дигар воситаҳои муқарраршудаи қайди далелҳои шайъӣ татбиқ карда шаванд.

6. Азназаргузаронии молу мулк, бори дастӣ, бағоч, олоти шикор ва моҳигирӣ, маҳсули сайд ва дигар ашёҳо дар ҳузури шахсе гузаронида мешавад, ки молу мулк таҳти истифода ё моликияти ӯ қарор доранд. Дар ҳолатҳои таъхирнопазир молу мулк ва ашёҳои зикргардида мумкин аст, дар ғойбии соҳибмулк (соҳиб), бо иштироки ду нафар шахсони холис аз назар гузаронида шаванд.

7. Дар бораи азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ протокол тартиб дода мешавад ё дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ё дар протоколи дастгиркунии маъмурӣ қайди дахлдор карда мешавад. Дар протоколи азназаргузаронии шахсӣ ё азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ вақт ва маҳали тартиб додани он, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси протоколро тартибдода, маълумот дар бораи шахси воқеии мавриди азназаргузаронии шахсӣ қароргирифта, маълумот дар бораи намуд, миқдор ва дигар нишонаҳои ҳаммонандсозии молу мулк, аз ҷумла маълумот дар бораи навъ, тамға, модел, қутр, силсила, рақам ва дигар нишонаҳои ҳаммонандсозии силоҳ, миқдор ва намуди тир, намуд ва нишонаҳои ҳуҷҷатҳои зимни азназаргузаронӣ дарёфтгардида ё бо худ доштаи шахси воқеӣ сабт карда мешавад.

8. Дар протоколи азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ оид ба истифодаи суратгирӣ, навори кино, сабти видео ва дигар воситаҳои муқарраршудаи қайди далелҳои шайъӣ қайд карда мешавад. Маводи ҳангоми азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ бо истифода аз суратгирӣ, навори кино, сабти видео ва дигар воситаҳои муқарраршудаи қайди далелҳои шайъӣ гирифташуда ба протоколи дахлдор замима карда мешаванд.

9. Протоколи азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ аз ҷониби шахси мансабдори онро тартибдода, шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ сурат мегирад ё соҳиби молу мулки мавриди азназаргузаронӣ қарордодашуда ва шахсони ҳолис имзо карда мешавад. Дар ҳолати аз имзои протокол саркашӣ кардани шахсе, ки нисбаташ пешбурди парванда сурат мегирад, соҳиби молу мулки мавриди азназаргузаронӣ қароргирифта дар протокол дар ин бора қайд карда мешавад. Нусхаи протоколи азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ ба соҳиби молу мулк бо хоҳиши ӯ бо гирифтани дастхат супорида мешавад.

10. Азназаргузаронии шахсӣ ва азназаргузаронии молу мулки бо худ доштаи шахси воқеӣ дар мақомоти гумрук бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 67. Азназаргузаронии бино ва ҳудудҳое, ки ба шахсони ҳуқуқӣ ё соҳибкорони инфиродӣ тааллуқ доранд ва азназаргузаронии молу мулк ва ҳуҷҷатҳои дар онҳо мавҷудбуда

1. Азназаргузаронии бино ва ҳудудҳои ба шахсони ҳуқуқӣ ё соҳибкорони инфиродӣ тааллуқдошта, ки барои ғаёлияти соҳибкорӣ истифода мешаванд ва азназаргузаронии молу мулк ва ҳуҷҷатҳои дар онҳо мавҷудбуда дар ҳузури намояндаи шахси ҳуқуқӣ, соҳибкори инфиродӣ ё намояндаи ӯ ва ду нафар шахсони ҳолис аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) тибқи Кодекси мазкур анҷом дода мешавад.

2. Дар бораи азназаргузаронии бино, ҳудудҳое, ки ба шахсони ҳуқуқӣ ё соҳибкорони инфиродӣ тааллуқ доранд ва молу мулку ҳуҷҷатҳои дар онҳо мавҷудбуда протокол тартиб дода шуда, дар он сана ва маҳали тартибдиҳӣ, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси протоколро тартибдода, маълумот дар бораи шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродии дахлдор, инчунин маълумот дар бораи намояндаи ӯ, бино ва ҳудудҳои мавриди азназаргузаронӣ қарордодашуда, намуд, миқдор ва дигар аломатҳои ҳаммонандсозии молу мулк, инчунин маълумот дар бораи намуд ва нишонаҳои ҳуҷҷатҳо зикр мегарданд.

3. Протоколи азназаргузаронии биною ҳудудҳои ба шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ тааллуқдошта, молу мулк ва ҳуҷҷатҳои дар онҳо мавҷудбуда аз ҷониби шахси мансабдори онро тартибдода, намояндаи шахси ҳуқуқӣ, соҳибкори инфиродӣ, инчунин аз ҷониби шахсони ҳолис имзо карда мешавад. Дар сурати аз имзои протокол саркашӣ кардани намояндаи шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ ё намояндаи он аз ин хусус дар протокол сабти дахлдор карда мешавад. Нусхаи протоколи азназаргузаронии биною ҳудудҳои ба шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ тааллуқдошта ва молу мулку ҳуҷҷатҳои дар онҳо мавҷудбуда ба намояндаи шахси ҳуқуқӣ ё соҳибкори инфиродӣ бо гирифтани дастхат супорида мешавад.

Моддаи 68. Азназаргузаронии воситаи нақлиёт

1. Азназаргузаронии ҳама гуна воситаҳои нақлиёт (аз ҷумла киштиҳои хурдаҷамии обӣ), яъне муоинаи воситаи нақлиёт, ки бе вайронкунии яклухтии сохти он сурат мегирад, бо мақсади дарёфт кардани олоти содиркунӣ ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ анҷом дода мешавад.

2. Азназаргузаронии воситаи нақлиёт аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдори дар Кодекси мазкур зикргардида дар ҳузури ду нафар шахсони ҳолис амалӣ карда мешавад.

3. Азназаргузаронии воситаи нақлиёт дар ҳузури шахсе сурат мегирад, ки ӯ соҳиби нақлиёт аст. Дар ҳолатҳои таъхирнопазир азназаргузаронии воситаи нақлиёт, мумкин аст, дар ғоиби соҳиби он, вале бо иштироки шахсони холис анҷом дода шавад.

4. Ба протоколи азназаргузаронии воситаи нақлиёт шахси мансабдори онро тартибдода ва шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ сурат мегирад ё шахсе, ки соҳиби воситаи нақлиёт мебошад, инчунин шахсони холис имзо мегузоранд. Дар ҳолати аз имзои протокол саркашӣ кардани шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ сурат мегирад ё шахсе, ки соҳиби воситаи нақлиёти аз назар гузаронидашаванда мебошад, дар ин бора дар протокол сабти дахлдор карда мешавад. Нусхаи протоколи азназаргузаронии воситаи нақлиёт ба соҳиби воситаи нақлиёт ва ё шахси идоракунандаи нақлиёт бо гирифтани дастхат супорида мешавад.

Моддаи 69. Гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо

1. Молу мулк ва ҳуҷҷатҳое, ки бевосита олот ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ буда, ҳангоми дастгиркунӣ ё азназаргузаронии шахсӣ ё азназаргузаронии молу мулк ошкор гардидаанд, танҳо бо мақсади таъмини баррасии ҳаматарафаи парванда ва иҷрои ҷазои маъмурӣ бо роҳи мусодира ё бо подош гирифтани ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ танҳо дар асоси санади судӣ гирифта мешаванд.

2. Молу мулке, ки олоти содиркунӣ ё ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мебошанд ва ҳуҷҷатҳои барои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳамчун далел аҳамиятдошта, ки зимни азназаргузаронии биноӣ ҳудудҳои ба шахсони ҳуқуқӣ тааллуқдошта ва молу воситаи нақлиёт ё дигар молу мулки дар онҳо вучуддошта, инчунин ҳуҷҷатҳои тааллуқдоштаи онҳо ошкор гардидаанд, аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдор, ки Кодекси мазкур пешбинӣ мекунад, дар ҳузури ду нафар шахсони холис гирифта шуда, дар ҷойҳои махсусгардонидашуда, ки мақомоти ваколатдори давлатӣ муқаррар намудаанд то моҳиятан баррасӣ гардидани парванда нигоҳ дошта мешаванд. (**ҚҶТ аз 25.12.15с., № 1263**)

3. Молу мулк ва ашёи гирифташуда, ки мӯҳлати нигоҳдориашон маҳдуд ва ашёҳои муомилоти гражданиашон маҳдуд, инчунин зудвайроншаванда, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои фурӯш, коркард ё нигоҳдорӣ ба ташкилотҳои дахлдор супорида мешаванд ва агар нигоҳ доштаниашон ғайриимкон бошанд, нобуд карда мешаванд.

4. Суд дар вақти қабули қарори маҳрум кардан аз ҳуқуқи махсус ҳамзамон дар бораи гирифтани шаҳодатнома оид ба ҳуқуқи махсус ва ба мақоми дахлдор супоридани он таъинот қабул менамояд.

5. Дар сурати қабули қарори маҳрум кардан аз ҳуқуқи идора кардани воситаи нақлиёти намуди муайян ва эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор, шаҳодатномаи ронандагӣ баргардонидани намешавад, инчунин талони қайди вайронкунии замимаи он ва иҷозати муваққатии ҳуқуқи идоракунии воситаи нақлиёти намуди муайян, гирифта мешаванд.

6. Дар сурати қабули қарори таъини ҷарима ва эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор шаҳодатномаи ронандагӣ барои ҳуқуқи идора кардани воситаи нақлиёти намуди муайян ва талони қайди вайронкунии замимаи он баъди пардохти ҷарима баргардонидани намешавад.

7. Дар бораи гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо протокол тартиб дода мешавад ё дар протоколи овардан ё дар протоколи дастгиркунии маъмурӣ қайди дахлдор карда мешавад. Дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар бораи гирифтани шаҳодатномаи ронандагӣ, шаҳодатномаи тракторчӣ-машинист, шаҳодатномаи киштирон ё шаҳодатномаи ҳавонавард сабти зарурӣ карда мешавад.

8. Дар протоколи гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо дар бораи намуд ва нишонаҳои ҳуҷҷатҳои гирифташаванда, намуд, миқдор ва дигар аломатҳои ҳаммонандсозии молу мулки гирифташуда, аз ҷумла дар бораи намуд, тамға, модел, кутр, силсила, рақам ва дигар аломатҳои ҳаммонандсозии силоҳ, намуд ва миқдори тир маълумот сабт карда мешавад.

9. Дар ҳолатҳои зарурӣ ҳангоми гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо суратгирӣ ва навори кино, сабти аудио, видео ва дигар усулҳои муқарраршудаи қайди далелҳои шайъӣ татбиқ мегарданд.

10. Ба протоколи гирифтани молу мулк ва ҳуҷҷатҳо шахси мансабдори онро тартибдода, шахсе, ки аз ӯ молу мулк ва ҳуҷҷатҳо гирифта шудаанд ва шахсони холис имзо мегузоранд. Дар сурати аз имзои протокол саркашӣ кардани шахсе, ки аз ӯ молу мулк ва ҳуҷҷатҳо гирифта шудаанд, дар он қайди дахлдор карда мешавад. Нусхаи протокол ба шахсе, ки аз ӯ молу мулк ва ҳуҷҷатҳо гирифта шудаанд ё ба намояндаи қонунии вай бо гирифтани дастхат супорида мешавад.

11. Дар ҳолатҳои зарурӣ молу мулк ва ҳуҷҷатҳои гирифташуда дар ҷойи гирифтани борпеч ва мӯҳр карда мешаванд. Молу мулк ва ҳуҷҷатҳои гирифташуда то баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ҷойҳои муайяннамудаи шахси мансабдор, ки молу мулк ва ҳуҷҷатҳоро гирифтааст, тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд.

12. Силоҳи оташфишон ва тирҳои он, инчунин дигар намуди силоҳу лавозимоти ҷангии гирифташуда бо тартиби муқаррарнамудаи Вазорати қорҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд. Нисбат ба шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмуриро зимни иҷрои вазифаҳои хизматиниш содир намудааст, ин чораҳо танҳо дар ҳолатҳои таъхирнопазир татбиқ карда мешаванд.

13. Воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳои гирифташуда, инчунин спирти этилӣ ва машрубот, ки ҷавобгӯии талаботи ҳатмии стандартҳо, қоидаҳои санитарӣ ва меъёрию гигиенӣ нестанд, бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои қоркард ё нобуд кардан фиристонида мешаванд. Намунаҳои воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ, прекурсорҳо, спирти этилӣ ва машруботе, ки бояд нобуд карда шаванд, то эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ нигоҳ дошта мешаванд.

Моддаи 70. Нархгузорию молу мулк ва дигар чизу чораи қиматбаҳои гирифташуда

1. Арзиши молу мулки гирифташуда дар асоси нархҳои танзимшавандаи давлатӣ муайян карда мешавад, агар чунин нархҳо муқаррар гардида бошанд. Дар дигар ҳолатҳо арзиши молу мулки гирифташуда дар асоси арзиши бозорию онҳо муайян карда мешавад. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон арзиши молу мулки гирифташуда дар асоси ҳулоаи қоршинос муайян карда мешавад.

2. Асъори қоричии ба сифати ашёи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ гирифташуда ба қурби амалқунандаи дар рӯзи содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон, бо асъори миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисобӣ карда мешавад.

Моддаи 71. Боздошт кардани воситаи нақлиёт

1. Воситаи нақлиёт дар ҳолатҳои зерин боздошт карда мешавад:

- бо худ надоштани ҳуҷҷатҳои пешбининамудаи қоидаҳои ҳаракат дар роҳ;
- бо худ надоштани ҳуҷҷатҳо дар бораи ҳуқуқи идорақунӣ ё истифодаи воситаи нақлиёт ё гузаштани мӯҳлати эътиборнокии онҳо;

- идора кардани воситаи нақлиёт аз тарафи шахс дар ҳолати мастӣ;

- бидуни иҷозати дахлдор ё гузаштани мӯҳлати эътиборнокии онҳо идорақунии воситаҳои нақлиёт бо пардаҳои паҳлӯӣ ва яқлухти ақиб, ки дар сохтори воситаҳои нақлиёт аз тарафи истехсолқунанда пешбинӣ нашудаанд, бо шишаҳои сиёҳу хира, ки нургузарониашон ба меъёрҳои муқарраршудаи стандартҳои давлатӣ (ГОСТ) мутобикат намеқунанд, идорақунии воситаҳои нақлиёт бо шишаҳои ойинагӣ, ба истиснои пардачаҳо дар шишаҳои автобусҳо, инчунин ба истиснои воситаҳои нақлиёти хизматию шахсони мансабдоре, ки рӯйхати онҳо аз қониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад;

- идора кардани воситаҳои нақлиёте, ки рақамҳои қисмҳо ва агрегатҳо ё аломатҳои бақайдгирии давлатии онҳо бо ягон усул пинҳон, сохтакорӣ ё тағйир дода шудаанд ва ё рақамҳои қисмҳо ва агрегатҳояшон бо навиштаҷоти ҳуҷҷатҳои бақайдгирии зикргардида мутобикат намеқунанд ё бар ҳилофи тартиби муқарраршуда ба қайд гирифта шудаанд ё аломатҳои бақайдгирӣ надоранд;

- ҳалалдор кардани ҳаракат дар роҳ тавассути вайрон кардани қоидаҳои бозистӣ ё таваққуфи воситаҳои нақлиёт ҳангоми дар қойи ҳуқуқвайронқунӣ ҳозир набудани ронанда (**ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1520**).

2. Қормандони мақомоти назоратии истифода ва ҳифзи табиат, назорати ҳоҷагии қангал ва шикор дар мавзеъ ва ҳолатҳои зерин метавонанд воситаҳои нақлиётро манъ намоёнд:

- дар ҳудуди мамнӯъгоҳҳо, парваришгоҳҳо ва ҳудудҳои табиии махсус муҳофизатшаванда;

- дар ҳудуди шикоргоҳҳо, минтақаҳои моҳидорӣ, қойи зисти ҳайвоноти ваҳшӣ ва паррандаҳо;

- дар ҳудуди фонди захираи давлатии қангал ва замин;

- дар ҳолатҳои мавҷуд будани маълумот оид ба истифодаи нақлиёти мазкур барои вайрон кардани ҳудудҳои зикргардида ва моҳидорию шикори ғайриқонунӣ.

3. Оид ба боздошт кардани воситаи нақлиёт, манъ кардани истифодаи он дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ қайди дахлдор карда ё протоколи алоҳида тартиб дода мешавад. Нусхаи протокол дар бораи боздошт кардани воситаи нақлиёт ё манъи истифодаи он ба шахсе, ки нисбати ӯ ин чораи таъминқунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ татбиқ карда шудааст, супорида мешавад. Протокол дар бораи боздошт кардани воситаи нақлиёт, ки барои ҳаракати дигар воситаҳои нақлиёт ҳалал мерасонад, дар сурати набудани ронанда, инчунин ҳангоми ҳалалдор кардани ҳаракат дар роҳ дар натиҷаи риоя накардани қоидаҳои бозистӣ ё таваққуфи воситаҳои нақлиёт дар

ҳолати ҳозир набудани ронанда дар ҷойи ҳуқуқвайронкунӣ ё истғоҳи махсуси нигоҳдошти муваққатии маъмурӣ дар ҳузури ду нафар шахсони ҳолис тартиб дода мешавад (**ҚҶТ аз 17.05.2018 с., № 1520**).

4. Боздошт намудани воситаи нақлиёт ё манъ кардани истифодаи он, мумкин аст то бартараф кардани камбудии идома ёбад, ба истиснои ҳолатҳое, ки сабаби боздошт ё манъ кардани истифодаи он дар ҷояш бартараф карда шавад. Дар ин ҳолат дар бораи боздошт кардани воситаи нақлиёт ё манъ кардани истифодаи он протокол тартиб дода намешавад. Пас аз баррасӣ гардидани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор нақлиёти боздоштшуда ба соҳиби ӯ ва ё шахси идорақунанда баргардонидани мешавад.

5. Воситаи нақлиёти боздоштшуда дар истғоҳи махсуси нигоҳдошти муваққатӣ аз ҷониби шахсони ваколатдор бо сабти муайян дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нигоҳ дошта мешавад.

6. Мӯҳлати боздошт кардани воситаи нақлиёт аз лаҳзаи дар истғоҳи махсус гузоштани воситаи нақлиёт ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 72. Манъ кардани воситаи нақлиёт

1. Кормандони Бозрасии давлатии автомобилӣ дар ҳолатҳои зерин метавонанд воситаи нақлиётро манъ намоёнд:

- риоя накардани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ;
- дар нақлиёт мавҷуд будани нишонаҳои вайронӣ ва ё ба талаботи мавҷуда ҷавобгӯӣ набудани қисмҳои он;

- агар ҳангоми ҳаракати воситаи нақлиёт қобилияти идоракунии ронанда шубҳавар бошад;

- агар маълумот дар бораи дар кофтуков қарор доштани воситаи нақлиёти мазкур мавҷуд бошад.

2. Ҳангоми манъ кардани воситаи нақлиёт муайян шудани ҳолатҳои идоракунии воситаи нақлиёти аз муоинаи давлатии техникӣ нагузашта ё дорои нуқсонҳо ё ба воситаҳои нақлиёт бе иҷозати мақомоти ваколатдори давлатӣ насб кардани воситаҳои равшанидиҳандаи ба стандарт ҷавобгӯинабуда ё таҷҳизоти махсуси садодиҳанда ё риоя накардани қоида ва меъёрҳои истифодаи тракторҳо, мошинҳои худгард, роҳсоз ва дигар мошину таҷҳизот бо роҳи кушода гирифтани аломатҳои бақайдгирии давлатӣ то бартараф кардани сабабҳои манъ кардан, истифодаи воситаи нақлиёт манъ карда мешавад.

3. Мӯҳлати манъи истифодаи воситаҳои нақлиёт аз лаҳзаи кушода гирифтани аломатҳои бақайдгирии давлатӣ ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 73. Дур кардан аз идоракунии воситаҳои нақлиёт, муайян кардани ҳолати мастӣ

1. Шахси идорақунандаи намуди муайяни воситаи нақлиёт ҳангоми ошкор гардидани асосҳои дар қисми 1 моддаи 71 Кодекси мазкур оид ба боздошт кардани воситаи нақлиёт зикргардида, бояд аз идоракунии воситаҳои нақлиёт дур карда шавад. Агар барои гумонбар шудани ӯ дар ҳолати мастӣ асосҳои кофӣ мавҷуд бошанд, барои муқаррар кардани ҳолати мастиаш дар ҷойи дастгиркунӣ бо истифодаи воситаҳои махсус санҷиши ҳолати мастӣ гузаронида мешавад ё ӯ ба муассисаҳои тиббӣ барои муоинаи тиббӣ фиристонида мешавад.

2. Дур кардан аз идоракунии намуди муайяни воситаи нақлиёт ва гузаронидан ё фиристонидан ба муоинаи тиббӣ барои муқаррар кардани ҳолати мастӣ аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдори Бозрасии давлатии автомобилӣ сурат мегирад, ки ба онҳо ҳуқуқи назорати давлатӣ ва назорат аз рӯйи бехатарии ҳаракат дар роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт дода шудааст.

3. Дар бораи дур кардан аз идоракунии воситаи нақлиёт, инчунин фиристонидан ба муоинаи тиббӣ барои муқаррар кардани ҳолати мастӣ протоколи дахлдор тартиб дода, нусхаи он бо дастхат ба шахсе супорида мешавад, ки дар ҳақиқи ӯ ин ҷораи таъминқунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ татбиқ гардидааст.

4. Дар протоколи дур кардан аз идоракунии воситаи нақлиёт, инчунин дар протоколи фиристонидан ба муоинаи тиббӣ барои муайян кардани ҳолати мастӣ, вақт, маҳал, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси мансабдори протоколро тартибдода, асоси дур кардан аз идоракунии воситаи нақлиёт ва фиристонидан ба муоинаи тиббӣ, маълумот дар бораи воситаи нақлиёт ва шахсе сабт карда мешавад, ки нисбати ӯ ин ҷораи таъминқунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ татбиқ гардидааст.

5. Протоколи дур кардан аз идоракунии воситаи нақлиёт, инчунин протоколи фиристонидан ба муоинаи тиббӣ барои муайян кардани ҳолати мастӣ аз ҷониби шахси мансабдори онро тартибдода ва шахсе, ки нисбати ӯ ин ҷораи таъминқунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ татбиқ карда шудааст, имзо карда мешавад. Дар сурати аз имзои протокол саркашӣ кардани шахсе, ки нисбати ӯ

ин чораи таъминкунии пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури татбиқ гардидааст, дар ин бора дар протокол қайди дахлдор карда мешавад.

6. Бо муоинаи тиббӣ тасдиқ кардани ҳолати мастӣ ва ба расмӣ даровардани натиҷаи он бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

7. Санади бо муоинаи тиббӣ тасдиқ кардани ҳолати мастӣ ба протоколи дахлдор замима карда мешавад.

Моддаи 74. Ҳабси воситаи нақлиёт ва молу мулк

1. Ҳабси воситаи нақлиёт ва молу мулки дар он буда, ки олоғи содиркунии ҳуқуқвайронкунии маъмури мебошанд, дар тартиб додани рӯйхати ин молу мулк ифода гардида, ба шарте татбиқ карда мешавад, ки амният нигоҳдории онҳоро бе гирифтани таъмин кардан ғайриимкон бошад. Воситаи нақлиёт ва молу мулки баҳабсгирифташуда метавонанд барои нигоҳдории масъулиятнок ба шахсони дигаре супорида шаванд, ки аз тарафи шахсони мансабдори чораи ҳабсро татбиқкунанда таъин шудаанд.

2. Воситаи нақлиёт ва молу мулки дар он буда аз тарафи шахсони мансабдори пешбининомудаи Кодекси мазкур дар ҳузури шахсе, ки айни ҳол молу мулк таҳти ихтиёрдории ӯ қарор дорад ва дар ҳузури ду нафар шахсони ҳолис ба ҳабс гирифта мешавад.

3. Дар бораи ҳабси воситаи нақлиёт ва молу мулки дар он буда протокол тартиб дода шуда, қарор қабул карда мешавад. Дар протокол ва қарори ҳабси воситаи нақлиёт ва молу мулк сана ва маҳалли тартиб додани он, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси протоколро тартибдода, маълумот дар бораи шахсе, ки нисбати ӯ чораи таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури татбиқ гардидааст ва дар бораи шахсе, ки соҳиби эҳтимолии молу мулк, воситаи нақлиёт ва дигар молу мулки ба ҳабс гирифташуда мебошад, рӯйхат ва аломатҳои ҳаммонандсозии онҳо нишон дода мешаванд. Маводи ҳангоми ҳабс бо истифодаи суратгирӣ ва навори кино, сабти видео, дигар усулҳои муқарраргардидаи қайди далелҳои шайъи гирифташуда ба протокол замима карда мешавад.

4. Дар ҳолатҳои зарури воситаи нақлиёт ва молу мулки баҳабсгирифташуда борпеч ё мӯҳр карда мешаванд.

5. Нусхаи протокол ва қарори ҳабси молу мулк, воситаи нақлиёт ва дигар молу мулк ба шахсе, ки нисбати ӯ ин чораи таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури татбиқ шудааст ё ба намояндаи қонунии ӯ супорида мешавад.

6. Ҳангоми бегонакунии ё пинҳон кардани молу мулк, воситаи нақлиёт ва дигар молу мулки баҳабсгирифташудаи шахсе, ки нисбати ӯ ин чораи таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури татбиқ шудааст ё маҳфуздорандаи он молу мулк мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

7. Ҳабси воситаи нақлиёт ва молу мулки дигар аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) дар боби 9 Кодекси мазкур пешбинигардида, бо иҷозати суд амалӣ карда мешавад.

Моддаи 75. Муваққатан манъ кардани фаъолият

1. Муваққатан манъ кардани фаъолият аз он иборат аст, ки то аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) баррасӣ гардидани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ба мӯҳлати кӯтоҳ фаъолияти ташкилотҳо, филиалҳо, намояндагӣҳо, воҳидҳои сохтори ташкилотҳо, қитъаҳои истеҳсоли, инчунин истифодаи агрегатҳо, биноҳо ва иншоот, анҷом додани баъзе намудҳои фаъолият (кор ва хизматрасонӣ) қатъ карда мешавад. Фаъолият мумкин аст дар сурате муваққатан манъ карда шавад, ки барои содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмури таъин кардани ҷазо бо тариқи боздошти маъмурии фаъолият пешбинӣ шуда бошад. Фаъолият метавонад танҳо дар ҳолатҳои истисноие муваққатан манъ гардад, ки он барои пешгирии таҳдиди бевосита ба ҳаёт ё саломатии одамон ва зӯхуроти эпидемия, эпизоотия, захролудшавии (ифлосшавии) объектҳои таҳти карантин қарордошта бо объектҳои карантинӣ, фарорасии фалокатҳои радиатсионӣ ё техногенӣ ва расонидани зарари ҷиддӣ ба ҳолат ё сифати муҳити зист зарур ва пешгирии ҳолатҳои зикргардида бо дигар воситаҳо ғайриимкон бошад.

2. Муваққатан манъ кардани фаъолият аз ҷониби шахси мансабдори ваколатдор мутобиқи Кодекси мазкур бо тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури сурат мегирад.

3. Дар бораи муваққатан манъ кардани фаъолият қарор қабул карда мешавад, ки дар он асосҳои татбиқи ин чораи таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури, сана ва маҳалли тартиб додани он, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси мансабдори қарорро қабулкарда, маълумот дар бораи шахсе, ки нисбати ӯ пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури сурат мегирад, инчунин дар бораи объекти фаъолият муваққатан манъшуда, рӯзи қатъи воқеии фаъолият ва баёноти

шаҳрванде, ки ғаёлияти соҳибкориро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ амалӣ менамояд ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ нишон дода мешаванд.

4. Ба протоколи муваққатан манъ кардани ғаёлият, ки чиҳати иҷрои қарор дар бораи муваққатан манъ кардани ғаёлият тартиб дода мешавад, шахси мансабдори онро тартибдода ва шаҳрванде, ки ғаёлияти соҳибкориро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ амалӣ менамояд ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ имзо мегузоранд. Дар сурати ба протокол имзо нагузоштани яке аз шахсони зикргардида аз тарафи шахси мансабдор дар протокол қайди дахлдор гузошта мешавад.

5. Нусхаи протоколи муваққатан манъ кардани ғаёлият тибқи дастхат ба шаҳрванде, ки ғаёлияти соҳибкориро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ амалӣ менамояд ё ба намояндаи шахси ҳуқуқӣ супорида мешавад.

Моддаи 76. Мӯҳлати муваққатан манъ кардани ғаёлият

1. Мӯҳлати муваққатан манъ кардани ғаёлият набояд аз даҳ шабонарӯз зиёд бошад.

2. Мӯҳлати муваққатан манъ кардани ғаёлият аз рӯзи қатъи воқеии ғаёлияти ташкилотҳо, филиалҳо, намояндагӣҳо, воҳидҳои соҳории онҳо, қитъаҳои истеҳсолӣ, инчунин истифодаи агрегатҳо, биноҳо ва иншоот ва иҷрои намудҳои ҷудогонаи ғаёлият (кор ва хизматрасонӣ) ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 77. Ҳуқуқи шикоят кардан аз чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Шахсе, ки нисбати ӯ чораҳои таъмини пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ татбиқ гаштааст, ҳуқуқ дорад дар бораи онҳо ба суд ё мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болой шикоят намояд.

2. Бо талаби шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ ба ӯ фавран нусхаи протоколҳо ва дигар маводи дахлдор, ки барои таъмини ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шахси нисбаташ чораҳои таъминкунандаи пешбурди ин парванда татбиқгардида зарур мебошанд, супорида мешаванд.

3. Вобаста ба натиҷаи баррасии шикоят дар бораи қонунгардонидан ё рад кардани шикоят қарор қабул карда мешавад.

4. Шикоят овардан аз хусуси чораҳои таъминкунандаи пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болой барои шикоят нисбат ба татбиқи ин чораҳо ба суд мамониат намекунад.

5. Зараре, ки дар натиҷаи амалҳои ғайриқонунии шахси мансабдор расонида шудааст, бояд мутобиқи қоидаҳои муқаррарнамудаи қонунгузории граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯёнида шавад.

БОБИ 8. БА РАСМИЯТ ДАРОВАРДАНИ МУРОФИАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 78. Протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Дар бораи содир шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби шахси мансабдори ваколатдор тибқи талаботи Кодекси мазкур протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода мешавад.

Моддаи 79. Мазмуни протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ сана ва маҳалли тартиб додани он, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахсе, ки протоколро тартиб додааст, маълумот дар бораи шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, маҳал, вақти содиршавӣ, ҳодиса ва моҳияти ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, моддаи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷавобгариро барои ин ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пешбинӣ менамояд, насаб, ном ва номи падар, суроғаи шохидон ва ҷабрдидаҳо (агар бошанд), баёноти шахсони воқеӣ, мансабдор, ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз карда шудааст, хоҳиши онҳо дар бораи иштироки ҷимоятгар ё бе иштироки ӯ (оид ба парвандаҳое, ки иштироки ҷимоятгар дар онҳо ҳатмӣ нест) ва дигар маълумоти барои ҳалли парванда зарур сабт карда мешаванд.

2. Ҳангоми тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба шахсони воқеӣ, мансабдор ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз карда шудааст, инчунин ба ҷимоятгар ва дигар иштирокчиёни баррасии парванда ҳуқуқи ӯҳдадорӣҳои тибқи Кодекси мазкур пешбинигардида фаҳмонида шуда, он дар протокол сабт карда мешавад.

3. Ба шахсони воқеӣ, мансабдор ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий оғоз карда шудааст, бояд имконияти шиносшавӣ бо протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий ва маводи ба он замимагардида дода шавад. Шахсони зикргардида ҳуқуқ доранд бо иштироки ҳимоятгар баёнот дода, доир ба мазмуни протокол мулоҳизаҳои худро изҳор намоянд, ки онҳо ба протокол замима карда мешаванд.

4. Ба протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий шахси мансабдор, ки онро тартиб додааст, инчунин шахсони воқеӣ, мансабдор ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий оғоз карда шудааст, ҳимоятгар, шохидон ва ҷабрдидаҳо (агар бошанд) имзо мегузоранд. Агар чунин шахсон аз имзо кардани протокол саркашӣ намоянд, доир ба ин ҳолат дар протокол аз ҷониби шахси мансабдор, ки протоколро барои шиносшавӣ пешниҳод намудааст, сабти дахлдор ворид карда мешавад.

5. Ба шахсони воқеӣ, мансабдор ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий оғоз карда шудааст, инчунин ба ҷабрдида тибқи дастхат нусхаи протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий супорида мешавад.

Моддаи 80. Тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

1. Протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий тибқи талаботи Кодекси мазкур аз ҷониби шахсони мансабдоре, ки мутобиқи боби 10 Кодекси мазкур барои пешбурд ва ё баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурий ваколатдоранд, дар доираи ваколатҳои худ тартиб дода мешавад.

2. Ба ғайр аз ҳолатҳои пешбиниамудаи қисми 1 ҳамин модда шахсони мансабдори мақомоти иҷроияи марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳо, воҳидҳои сохторӣ ва сохторҳои ҳудудии онҳо, инчунин дигар мақомоти давлатӣ мутобиқи вазифаю ўҳдадориҳои назоратии худ, ки бо санадҳои метёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаи онҳо вогузор шудааст ҳуқуқ доранд, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий тартиб диҳанд. Дар ин ҳолат шахсони мансабдори ваколатдори зикргардида протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурий ва дигар маводи замимагардидаи парвандаро дар мўҳлати на дертар аз се шабонарӯзи баъди тартиб додани он ба судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ҳуқуқ доранд парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ намоянд, ирсол мекунанд.

Моддаи 81. Оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

1. Барои оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий инҳо асос мегарданд:

– аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ваколати тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро доранд, бевосита ошкор кардани маълумотҳои кофӣ, ки аз мавҷудияти ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий шаҳодат медиҳанд;

– маводе, ки аз мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва дигар мақомоти давлатӣ, мақомоти ҳудидоракунии шахрак ва деҳот, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ворид шуда, дорои маълумоте мебошанд, ки аз мавҷудияти ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий шаҳодат медиҳанд;

– хабару аризаҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, инчунин хабари воситаҳои ахбори омма, ки дорои маълумоти саҳеҳ ва воқеии гувоҳидиҳандаи мавҷудияти ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий мебошанд.

2. Мавод, хабар ва ариза дар бораи ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур мавриди баррасӣ ва санҷиш қарор дода мешаванд.

3. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) танҳо дар сурати мавҷуд будани яке аз асосҳои пешбиниамудаи қисми 1 ҳамин модда ва маълумоти кофӣ, ки аз мавҷудияти ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий гувоҳӣ медиҳанд, оғоз карда мешавад.

4. Ҳангоми набудани асосҳои кофӣ шахси мансабдори ваколатдори баррасикунандаи маводи ҳуқуқвайронкунии маъмурий дар бораи рад кардани оғози парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий қарори асоснок мебарорад.

Моддаи 82. Тартиби оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

1. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий аз лаҳзаи қабули таъинот ё қарор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий оғозгардида ҳисоб мешавад.

2. Дар қарор ё таъинот дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вақт ва маҳалли қабул кардани қарор ё таъинот, вазифа, насаб, ном ва номи падари шахси қарор ё таъинотро тартибдода, асос барои оғози парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, маълумоте, ки аз мавҷуд будани ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ гувоҳӣ медиҳад, моддаи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷавобгарию барои ин ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пешбинӣ менамояд, нишон дода мешаванд. Ҳангоми қабули қарор ё таъинот дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба шахсони воқеӣ, мансабдор ё намоёндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо қарор ё таъинот қабул карда шудааст, инчунин ба дигар иштирокчиёни муҳофизаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳуқуқу ӯҳдадорихои онҳо, ки тибқи Кодекси мазкур пешбинӣ гардидаанд, фаҳмонида, дар ин бора дар қарор ё таъинот сабт карда мешавад.

3. Нусхаи қарор ё таъинот дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба шахсони воқеӣ, мансабдор ё намоёндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо қарор ё таъинот қабул карда шудааст, инчунин ба ҷабрдида дар давоми як шабонарӯз бо гирифтани забонхат супорида ё фиристода мешавад.

Моддаи 83. Аз ҷониби прокурор оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва прокурорҳои тобеи ӯ ҳангоми назорати риояи дақиқ ва иҷрои яхелаи қонунҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ доранд вобаста ба ҳама гуна ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки барои содир кардани онҳо тибқи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгарию маъмурӣ пешбинӣ шудааст, парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз намоёнд. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

2. Прокурор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор қабул мекунад, ки он бояд дорои маълумоти пешбиниамудаи моддаи 86 Кодекси мазкур бошад. Қарори мазкур дар мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи моддаи 85 Кодекси мазкур ба мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) барои баррасӣ фиристода мешавад.

Моддаи 84. Мӯҳлати тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ фавран баъди ошкор кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода мешавад.

2. Ҳангоми зарурати ба таври иловагӣ муайян кардани ҳолатҳои парванда ё маълумот дар бораи шахсони воқеӣ, мансабдор ё ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз мегардад, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ на дертар аз се шабонарӯзи баъди ошкор кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода мешавад.

3. Ҳангоми гузаронидани тафтишоти маъмурӣ протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баъди ба охир расидани тафтишот дар мӯҳлатҳои пешбиниамудаи моддаи 86 Кодекси мазкур тартиб дода мешавад.

Моддаи 85. Фиристодани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, қарори прокурор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ барои баррасӣ

1. Протоколи тартибдодаи мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ё қарори прокурор оид ба оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар давоми се шабонарӯз ба судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) равон карда мешаванд.

2. Протокол ва ё қарори прокурор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки содир кардани он боиси ҳабси маъмурӣ ё бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардан мегардад, баъди тартиб додан фавран барои баррасӣ ба судя супорида мешаванд. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

3. Ҳангоми ба мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бо асосҳои пешбинигардидаи қисми 1 моддаи 134 Кодекси мазкур баргардонидани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва дигар маводи парванда мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) мазкур камбудиҳои нишондодашударо дар давоми то се шабонарӯз ислоҳ намуда, протокол ва дигар маводи парвандаро такроран ба судя, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) баррасикунандаи парванда мефиристонанд ё мутобиқи талаботи Кодекси мазкур дигар қарор қабул менамоянд.

Моддаи 86. Тафтишоти маъмурӣ

1. Агар баъди ошкор кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи қонунгузории зиддидинҳисорӣ, бонкӣ, асбӯрӣ, андоз ва гумрук, қонунгузорӣ дар бораи монополияҳои табиӣ, таъмини амнияти санитарии эпидемиологӣ аҳоли, ҳифзи муҳити зист, қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, нақлиёт, танзими давлатии истеҳсол ва муомилоти спирти этилӣ, машрубот, инчунин маҳсулоти тамоку, бехатарӣ аз сӯхтор, қонунгузорӣ дар бораи реклама, ҳуқуқҳои муаллифӣ ва ҳуқуқҳои вобаста ба он, ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон, интиҳобот ва раъйпурсӣ, иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият зарурати анҷом додани экспертиза ва дигар ҳаракатҳои мурофиавӣ ба миён омада, вақти зиёдро талаб намоянд, дар ин сурат тафтишоти маъмурӣ гузаронида мешавад.

2. Қарор дар бораи оғоз кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва гузаронидани тафтишоти маъмурӣ аз ҷониби шахси мансабдоре, ки тибқи талаботи моддаи 80 Кодекси мазкур барои тартиб додани протокол дар бораи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ваколатдор мебошад, дар шакли қарор, аз ҷониби прокурор низ, дар шакли қарор фавран баъди ошкор гардидани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қабул карда мешавад.

3. Тафтишоти маъмурӣ дар ҷойи содиршавӣ ё ошкор гардидани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ гузаронида мешавад. Тафтишоти маъмурӣ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки аз ҷониби шахси мансабдори ваколатдор оид ба тартиб додани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оғоз карда шудааст, аз ҷониби ҳуди ӯ ва бо қарори сардори мақома, ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди он қарор дорад ё муовини ӯ аз ҷониби шахси дигари мансабдори ваколатдор оид ба тартиб додани санади ҳуқуқвайронкунии маъмурии ин мақомот гузаронида мешавад.

4. Мӯҳлати тафтишоти маъмурӣ наметавонад аз як моҳ зиёд бошад. Дар ҳолатҳои истисноӣ дар асоси дархости шахси мансабдори ваколатдоре, ки дар баррасии ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор дорад, ин мӯҳлат мумкин аст аз ҷониби шахси мансабдори болоӣ ба мӯҳлати на зиёдтар аз як моҳ, нисбати парвандаҳо оид ба риоя накардани қонунгузорӣ дар бораи монополияҳои табиӣ, қонунгузории зиддидинҳисорӣ ва қоидаҳои гумрук бошад, аз ҷониби сардорони мақомоти болоӣ ба мӯҳлати то се моҳ дароз карда шавад.

5. Баъди ба охир расидани тафтишоти маъмурӣ протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода мешавад ё дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор қабул карда мешавад.

Моддаи 87. Ҳолатҳое, ки протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода намешавад

1. Ҳангоми содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки ҷазои маъмурӣ барои он дар намуни оғоҳӣ пешбинӣ шудааст, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода намешавад ва оғоҳии намунаи муқарраргардида ба расмӣ дароварда мешавад.

2. Ҳангоми содир гардидани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки дар моддаҳои 317 қисми 1, 324, 333 қисми 2, 338 қисми 1, 340 қисмҳои 1 ва 2 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода намешавад. Ҷазои маъмурӣ дар бланкаи намунааш аз тарафи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида ба расмӣ дароварда мешавад ва дар сурати ситонидани ҷарима дар маҳалли содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ба шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, пардохтномаи намунаи муқарраргардида дода мешавад. (ҚҶТ аз 25.12.15с., № 1263; (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

3. Ҳангоми тавассути воситаҳои махсуси техникии низоми ҳудудҳои идоракунӣ дар соҳаи нақлиёт сабт шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурии, ки дар моддаҳои 310 қисми 3, 314, 317, 318, 324, 325 ва 326 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода намешавад. Дар ин ҳолат ба соҳиби воситаи нақлиёт расми сабти видеои ҳолати ҳуқуқвайронкунии ва амрномаи намунааш аз тарафи Вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраргардида бо зикри андозаи ҷаримаи маъмурии таъиншуда фиристонида мешаванд. (ҚҶТ аз 25.12.15с., № 1263)

4. Ҳангоми содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки дар моддаи 2951 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода намешавад. Дар ин ҳолат ҷазои маъмурӣ дар бланкаи намунааш аз тарафи мақомоти назорат ва танзим дар соҳаи нақлиёт муқарраргардида ба расмӣ дароварда мешавад ва дар сурати ситонидани ҷарима дар маҳалли содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ба шахсе, ки

ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст, пардохтномаи намунаи муқарраргардида дода мешавад (ҚЧТ аз 17.12.2020 1729).

5. Агар шахси содирнамудаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мавҷудияти ҳолати ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ҷазои маъмурии бо тартиби пешбининамудаи қисмҳои 1-4 ҳамин модда таъиншударо мавриди баҳс қарор диҳад, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиб дода шуда, он бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур пешбурд ва баррасӣ карда мешавад (ҚЧТ аз 17.12.2020 1729).

6. Соҳиби воситаи нақлиёт аз ҷавобгарии маъмурӣ барои ҳуқуқвайронкунии маъмурии дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда, ки бо воситаи нақлиёти ба ӯ тааллуқдошта содир шудааст, озод карда мешавад, агар ҳангоми санҷиши мурочиат ё аризаи ӯ шахси идоракунандаи воситаи нақлиёт дар вақти сабти ҳуқуқвайронкунии муайян карда шавад ё муайян гардад, ки дар натиҷаи ҳаракатҳои ғайриқонунии шахсони дигар воситаи нақлиёт аз ихтиёрдории ӯ гирифта шудааст.

Моддаи 88. Қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ то баррасии парванда

Ҳангоми мавҷуд будани яке аз ҳолатҳои дар моддаи 20 Кодекси мазкур пешбинишуда мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, бо риояи талаботи пешбининамудаи моддаи 142 Кодекси мазкур дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор қабул мекунанд.

ҚИСМИ II. ҚИСМИ МАХСУС

ФАСЛИ III. СУД, МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ (ШАХСОНИ МАНСАБДОР), КИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИО БАРРАСӢ МЕНАМОЯНД

БОБИ 9. ТОБЕИЯТИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ ВА ТАРТИБИ БАРРАСИИ ОНҲО

Моддаи 89. Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ваколатдоранд

Парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби инҳо баррасӣ карда мешаванд:

- Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон – дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси мазкур;
- Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ, шаҳри Душанбе, судҳои шаҳрӣ ва ноҳиявӣ – дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур;
- Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди иқтисодии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои иқтисодии вилоятҳо ва шаҳри Душанбе – дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур;
- судҳои ҳарбӣ – дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур;
- мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) – дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур.

Моддаи 90. Тобеияти парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ менамоянд, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси мазкур таҳти тобеияти онҳо қарор доранд.

Моддаи 91. Ваколати шахсони мансабдор

1. Шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти ваколатдори давлатӣ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро дар доираи ваколатҳои худ танҳо ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ баррасӣ карда метавонанд.

2. Номгӯй ва доираи ваколатҳои шахсони мансабдоре, ки парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ менамоянд, бо Кодекси мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

3. Суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ҳангоми баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури санадҳои дахлдор қабул мекунад.

Моддаи 92. Тобеияти парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури дар мавриди барҳам додан, аз нав ташкил кардан ё табили номи мақомоти ваколатдори давлатии баррасикунадаи парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Дар мавриди барҳам додани мақомоти ваколатдори давлатии дар боби 10 Кодекси мазкур пешбинишуда, то ба ҳамин боб ворид намудани тағйиру иловаҳои дахлдор парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури тобеи онҳо аз ҷониби судя баррасӣ карда мешаванд.

2. Дар мавриди табили додан, аз нав ташкил кардан ва ё тағйир ёфтани тобеияти мақомоти ваколатдори давлатии дар боби 10 Кодекси мазкур пешбинишуда, то ба ҳамин боб ворид намудани тағйиру иловаҳои дахлдор парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури тобеи онҳо аз ҷониби мақомоте баррасӣ карда мешаванд, ки вазифаҳои мақомоти ваколатдори давлатии мазкур ба зиммаи онҳо гузошта шудааст.

3. Дар мавриди тағйир ёфтани номи мақомоти ваколатдори давлатии дар боби 10 Кодекси мазкур пешбинишуда, то ба ҳамин боб ворид намудани тағйиру иловаҳои дахлдор шахсони мансабдори ин мақомот иҷрои ваколатҳои худро вобаста ба баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури давом медиҳанд.

БОБИ 10. СУД, МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ (ШАХСОНИ МАНСАБДОР), КИ ПАРВАНДАӢОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИРО БАРРАСӢ МЕНАМОЯНД

Моддаи 93. Суд

1. Суд дар доираи салоҳияти худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро, ки дар моддаҳои 57-107, 126, 130 қисми 2, 131, 132, 150, 153, 154, 166 қисми 2, 171, 172, 182, 189, 198 қисми 2, 205, 207, 208, 210-214, 288, 297, 309 қисми 1, 311 қисмҳои 2 ва 3 (танҳо нисбат ба шахсони ҳуқуқӣ), 312, 313, 316, 326¹, 328 қисми 1, 329 қисмҳои 1 ва 2, 332, 333 қисмҳои 1 ва 3, 334, 336 қисми 2, 337-339 қисми 2, 345, 352, 353, 358, 373-376, 377 қисми 1, 437, 437¹, 448, 460, 460¹, 465, 467, 471, 471(1), 472, 474 қисми 2, 474¹, 475 - 481, 485 қисми 3, 487, 490, 492, 497 қисми 2, 498, 499 қисми 2, 500, 507 қисми 3, 508 қисми 2, 510-512, 514, 518, 527¹-527(4), 528-534, 534¹, 536, 538 қисми 2, 540, 541, 549, 554¹, 560 қисми 2, 577, 578 қисмҳои 1, 2 ва 4, 579, 585 қисми 1, 592, 593 қисми 1, 594 қисми 1, 595 қисми 1, 596, 597, 598¹, 605¹, 628 қисми 2, 629, 637, 639, 642 қисми 2, 644, 649, 656, 657 ва 679 қисми 2 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмури Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, баррасӣ менамояд (**Қонуни ҚТ аз 14.03.2014 № 1070, аз 26.07.2014 № 1094, аз 27.11.2014 № 1135, 18.03.2015 № 1180, аз 8.08.2015 № 1221, аз 23.11.2015 № 1235, аз 2.01.2018 № 1476, аз 17.05.2018 № 1520, аз 2.01.2020 № 1660, аз 04.07.2020 № 1699, аз 07.08.2020 № 1716., аз 17.12.2020 № 1728, 1729).**

2. Парвандаҳои дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишударо аз номи суд судяи Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ, шаҳри Душанбе, судҳои шаҳр ва ноҳияҳо ба таври дастаҷамъӣ ва ё танҳо баррасӣ мекунад.

3. Суд ба ғайр аз парвандаҳои дар қисми 1 ҳамин модда пешбинишуда новобаста аз тобеият парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро, ки ҷазои маъмури дар намуди ҷарима ба андозаи аз сесад нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд аст (ба истиснои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури дар соҳаи андоз ва қонунгузорию зиддиинҳисорӣ), маҳрум кардан аз иҷозатномаи машғул шудан ба намуди муайяни фаъолият, маҳрум кардани шахсони воқеӣ аз ҳуқуқи махсус, бо подош гирифтани ашё ва ё мусодираи ашё, ки олотӣ содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмури ё объекти бевоситаи он мебошад, бо роҳи маъмури аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванд, инчунин ҳабси маъмури пешбинӣ шудааст, баррасӣ менамояд. (**ҚҚТ аз 8.08.15с., № 1221; ҚҚТ аз 02.01.18 с., №1476)**

4. Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Суди иқтисодии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои иқтисодии вилоятҳо ва шаҳри Душанбе парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро вобаста ба ҳолатҳои беэҳтиромӣ нисбати суд, ки аз ҷониби шахсони дар муҳофизати судӣ иштироккунанда содир шуда, он дар муҳофизати судӣ ошкор шудааст, баррасӣ менамоянд.

5. Судҳои ҳарбӣ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмури дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишударо, ки аз ҷониби хизматчиёни ҳарбӣ содир шудаанд, баррасӣ менамоянд.

Моддаи 94. Мақомоти назорат дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли
(ҚҶТ аз 8.08.15с., № 1222)

1. Мақомоти назорат дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 94 -104, 108, 109, 133-137 ва 139 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд. **(ҚҶТ аз 8.08.15с., № 1222)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорат дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли сардори Хадамоти назорат дар соҳаи меҳнат ва шуғли аҳоли ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, минтақаҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо ҳуқуқ доранд. **(ҚҶТ аз 8.08.15с., № 1222)**

Моддаи 95. Мақомоти тандурустӣ

1. Мақомоти тандурустӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 110 –123 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти тандурустӣ инҳо ҳуқуқ доранд:

– сардори Хадамоти назорати давлатии фаъолияти тиббӣ, сардорони раёсатҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва намояндагии он дар минтақаи Кӯлоб оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаҳои 110, 119, 120, 122 ва 123 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

– сардори Хадамоти назорати давлатии фаъолияти фармасевтӣ, сардорони раёсатҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва намояндагии он дар минтақаи Кӯлоб оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаҳои 121 ва 122 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

– сардори Хадамоти назорати давлатии санитария эпидемиологӣ, сардухтурони давлатии санитарии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, сардухтурони санитарии муассисаи назорати санитарии давлатии шаҳру ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаҳои 112-118 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

– директори Маркази ҷумҳуриявии илмӣ хун, сардорони марказҳои хуни Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва намояндагии он дар минтақаи Кӯлоб оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаи 111 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

Моддаи 96. Мақомоти назорати истифода ва ҳифзи муҳити зист

1. Мақомоти назорати истифода ва ҳифзи муҳити зист дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 125, 147, **173-179**, 190, 191, 197, 203, 204, 206, 209, 215-228, 231-244, 250, 266 ва 269 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд. **(ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1419; аз 29.01.2021с., №1754)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати истифода ва ҳифзи муҳити зист роҳбарони сохторҳои мақомоти назорати истифода ва ҳифзи муҳити зист дар шаҳру ноҳияҳо ва муовинони онҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 96¹. Мақоми танзимкунандаи давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии радиатсионӣ
(ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1419)

1. Мақоми танзимкунандаи давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии радиатсионӣ дар доираи салоҳияти худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаи 124 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамояд. **(ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1419)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақоми танзимкунандаи давлатӣ дар соҳаи таъмини бехатарии радиатсионӣ директори Агентии амнияти ядрой ва радиатсионии Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва директорони филиалҳои он ҳуқуқ доранд. **(ҚҶТ аз 30.05.17 с., №1419)**

Моддаи 97. Мақомоти назорати маводи нашъаовар

1. Мақомоти назорати маводи нашъаовар дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 127 ва 128 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати маводи нашъаовар директори Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони ӯ ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 98. Мақомоти корҳои дохилӣ

1. Мақомоти корҳои дохилӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 127-129, 130 қисми 1, 229, 230, 276, 277, 285-287, 289-295, 298, 299, 301-304, 307, 308, 309 қисми 2, 310, 314, 315, 317-321, 322 (дар қисми риоя накардани тартиби муқарраргардидаи кашонида бурдани воситаҳои нақлиёти механикӣ), 323-326, 327, 328 қисми 2, 329 қисми 3, 330, 331, 333 қисми 2, 335, 336 қисмҳои 1 ва 3, 338, 339 қисми 1, 340-344, 346, 461, 462, 463, 463¹, 463², 463³, 464, 466, 468-470, 473, 482-484, 485 қисмҳои 1 ва 2, 486, 488, 489, 491, 493-496, 497 қисми 1, 499 қисмҳои 1 ва 3, 513 (ба истиснои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи гумрук), 517, 539 ва 640 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, баррасӣ менамоянд (**Қонуни ҚТ аз 23.11.2015 № 1235, аз 2.01.2018 № 1476, аз 17.05.2018 № 1520, аз 04.07.2020 № 1699., аз 17.12.2020 № 1728, 1729**).

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти корҳои дохилӣ инҳо ҳуқуқ доранд:

- сардорони шўъбаҳо (зершўъбаҳо)-и ҳудудии мақомоти корҳои дохилӣ дар шаҳру ноҳияҳо, дар нақлиёт ва муовинони онҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 127-129, 130 қисми 1, 276, 277, 285, 286, 289 (дар нақлиёти роҳи оҳан, обӣ ва ҳавопаймо), 295, 298, 299, 301-304, 307, 308, 309 қисми 2, 461-464, 464(1), 466, 468-470, 482-484, 485 қисмҳои 1 ва 2, 486, 488, 489, 491, 493-496, 497 қисми 1, 499 қисмҳои 1 ва 3, 513 (ба истиснои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар соҳаи гумрук), 517, 539 ва 640 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд (**Қонуни ҚТ аз 23.11.2015 № 1235, аз 17.05.2018 № 1520, аз 04.07.2020 № 1699**);

- сардори раёсат (шўъба, зершўъбаи ҳайати Раёсати Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилӣ), шўъбаҳои Бозрасии давлатии автомобилии раёсатҳои Вазорати корҳои дохилӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, минтақа ва ноҳияи Рашт ва муовинони онҳо, сардорони зершўъбаҳои ҳайати онҳо, зершўъбаҳои Бозрасии давлатии автомобилии Вазорати корҳои дохилӣ дар шаҳрҳо ва ноҳияҳо ва дар сурати набудани чунин зершўъбаҳо Бозраси калони давлатии автомобилии оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 229, 230, 289-294, 310, 314, 315, 317-321, 322 (дар қисми риоя накардани тартиби муқарраргардидаи кашонида бурдани воситаҳои нақлиёти механикӣ), 323-326, 327, 328 қисми 2, 329 қисми 3, 330, 331, 333 қисми 2, 335, 336 қисмҳои 1 ва 3, 338, 339 қисми 1, 340-344 ва 346 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд (**Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1476, аз 17.05.2018 № 1520**);

- сардори сарраёсат ва муовинони ӯ, сардорони шўъбаҳои назорати давлатии бехатарӣ аз сўхтор, сардорони раёсатҳо ва шўъбаҳои Хадамоти давлатии оташнишонӣ ва муовинони онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳрҳо ва ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 287 ва 473 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

- сардори хадамоти шиносномавию бақайдгирии Вазорати корҳои дохилӣ ва муовинони ӯ, сардорони хадамотҳои шиносномавию бақайдгирии раёсати Вазорати корҳои дохилӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва сардорони хадамотҳои шиносномавию бақайдгирӣ дар шўъбаи Вазорати корҳои дохилӣ дар шаҳру ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 469, 470, 493-496, 497 қисми 1, 499 қисмҳои 1 ва 3 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд (**Қонуни ҚТ аз 04.07.2020 № 1699**);

- нозирони роҳ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 317 қисми 1, 324, 333 қисми 2, 338 қисми 1, 340 қисмҳои 1 ва 2 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд (**Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1476**).

Моддаи 99. Мақомоти муҳоҷирати меҳнатӣ

1. Мақомоти муҳоҷирати меҳнатӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаи 138 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти муҳоҷирати меҳнатӣ сардори Хадамоти муҳоҷирати **Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии** Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сардорони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд (**ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1337**).

Моддаи 100. Мақомоти заминсозӣ ва геодезӣ

1. Мақомоти заминсозӣ ва геодезӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 141-146, 148, 149, 151, 152, 155-164, 676-678, 679 қисми 1, 680-682 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти заминсозӣ ва геодезӣ инҳо ҳуқуқ доранд:

– сардори раёсати назорати давлатии замин, сардорони шӯъбаҳои ҳамин раёсат, роҳбарон ва муовинони роҳбарони сохторҳои мақомоти давлатии заминсозӣ ва геодезӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 141-146, 148, 149, 151, 152, 155-164 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

– сардори Раёсати бозрасии назорати давлатии геодезӣ, делимитатсия ва демаркатсияи сарҳад оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 676-678, 679 қисми 1, 680-682 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

Моддаи 101. Мақомоти назорати геологӣ

1. Мақомоти назорати геологӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 165, 166 қисмҳои 1 ва 3, 167-170 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати геологӣ сардори мақомоти назорати геологӣ ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоятҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 102. Мақомоти назорати бехатарии корҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ

1. Мақомоти назорати бехатарии корҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 165-170, 172, 387, 389, 390, 404-406 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати бехатарии корҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ роҳбарони нозироти мақомоти назорати давлатии бехатарии корҳо дар саноат ва соҳаи кӯҳкорӣ ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоятҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 103. (хориҷ карда шуд бо Қонуни ҚТ аз 29.01.2021с., №1754)

Моддаи 104. Мақомоти назорати хоҷагии ҷангал ва шикор

1. Мақомоти назорати хоҷагии ҷангал ва шикор дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 180, 181, 183-188, 192-196, 198 қисми 1, 199-202 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати хоҷагии ҷангал ва шикор роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 105. Мақомоти фарҳанг

1. Мақомоти фарҳанг дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 245-248, 378-381, 509, 520 ва 521 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти фарҳанг вазири фарҳанг, муовинони ӯ ва роҳбарони сохторҳои мақомоти фарҳанг дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 106. Мақомоти назорати давлатии фитосанитарӣ ва карантини растанӣ

1. Мақомоти назорати давлатии фитосанитарӣ ва карантини растанӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 249, 251-256, 259-261, 265, 267, 268, 280-284 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати давлатии фитосанитарӣ ва карантини растанӣ сардори мақомот (сарнозири давлатии фитосанитарӣ ва карантини растанӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва сарнозирони сохторҳои мақомоти назорати давлатии фитосанитарӣ ва карантини растанӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 107. Мақомоти назорати техникӣ дар соҳаи кишоварзӣ

1. Мақомоти назорати техникӣ дар соҳаи кишоварзӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 257, 258, 262 ва 263 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати техникӣ дар соҳаи кишоварзӣ нозирони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 108. Мақомоти зотпарварӣ

1. Мақомоти зотпарварӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаи 264 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, баррасӣ менамояд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти зотпарварӣ сардори Хадамоти зотпарварии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад.

Моддаи 109. Бозрасии назорати давлатии тухмӣ

1. Бозрасии назорати давлатии тухмӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 265, 2651 -2655 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, баррасӣ менамояд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи Бозрасии назорати давлатии тухмӣ сардори Бозрасӣ (сарнозири давлатии назорати тухмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон), муовини сардори Бозрасӣ (муовини сарнозири давлатии назорати тухмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва сарнозирони сохторҳои Бозрасӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 110. Мақомоти назорати байторӣ

1. Мақомоти назорати байторӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 270-275, 278 ва 279 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати байторӣ роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, фурудгоҳҳо, вокзалҳо ва дидбонгоҳҳои сарҳадӣ ҳуқуқ доранд.

Моддаи 111. Мақомоти назорат ва танзим дар соҳаи нақлиёт

1. Мақомоти назорат ва танзим дар соҳаи нақлиёт дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 290-294, 295¹, 296, 297, 300, 305, 306, 311 (ба истиснои шахсони ҳуқуқӣ), 322 (ба истиснои қисми риоя накардани тартиби муқарраргардидаи кашонида бурдани воситаҳои нақлиёти механикӣ) ва 323 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд. **(ҚҶТ аз 17.12.2020 № 1729)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорат ва танзим дар соҳаи нақлиёт роҳбарони сохторҳои он дар шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 112. Мақомоти назорати танзими алоқа ва иттилоотонӣ

1. Мақомоти назорати танзими алоқа ва иттилоотонӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 347-351, 354-357, 359-369 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати танзими алоқа ва иттилоотонӣ сардори Хадамоти алоқа ва иттилоотонӣ, роҳбарони сохторҳои он дар шаҳру ноҳияҳо ва муовинони онҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 113. Мақомоти телевизион ва радио

1. Мақомоти телевизион ва радио дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 370-372 ва 642 қисми 1 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти телевизион ва радио сардори Бозрасии давлатии назорат дар соҳаи телевизион ва радиоташунафонии Кумитаи телевизион ва радиои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад.

Моддаи 114. Мақомоти стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдо

1. Мақомоти стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдо дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 377 қисми 2, 624-627, 628 қисми 1, 630-636, 638, 641, 643, 645 ва 646 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдо директори Агентии стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон - сарнозири давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба назорати стандартҳо, воситаҳои ченак ва қоидаҳои савдо, муовинони ӯ, роҳбарони марказҳои вилоятию минтақавии Агентии стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, сарнозирони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятию минтақавӣ оид ба назорати стандартҳо, воситаҳои ченак ва қоидаҳои савдо, ҳуқуқ доранд.

Моддаи 115. Мақомоти назорати энергетикӣ

1. Мақомоти назорати энергетикӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 382-404 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати энергетикӣ сарнозир оид ба назорат дар соҳаи энергетика ва муовинони ӯ, нозир калон оид ба назорат дар соҳаи энергетика ва роҳбарони сохторҳои мақомоти назорати энергетикӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 115¹. Мақомоти назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии иншоотҳои гидротехникӣ **(ҚҶТ аз 17.05.18 с., № 1519)**

1. Мақомоти назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии иншоотҳои гидротехникӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 404¹–404⁴ Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардиданд, баррасӣ менамояд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии иншоотҳои гидротехникӣ сардори Хадамоти назорати давлатӣ дар соҳаи бехатарии иншоотҳои гидротехникӣ ва муовини ӯ ҳуқуқ доранд (**ҚҶТ аз 17.05.18 с., № 1519**).

Моддаи 116. Мақомоти назорати шаҳрсозӣ

1. Мақомоти назорати шаҳрсозӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 407-436, 438-447 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати шаҳрсозӣ сардорон ва нозирони Хадамоти назорати шаҳрсозӣ, сардорони хадамотҳои назорати шаҳрсозӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 117. Мақомоти хоҷагии манзилию коммуналӣ

1. Мақомоти хоҷагии манзилию коммуналӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 449-459 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти хоҷагии манзилию коммуналӣ роҳбарони сохторҳои он дар шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 118. Мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин

1. Мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 474 қисми 1, 4742, 4743 ва 4744 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба дин инҳо ҳуқуқ доранд:

– раиси Кумитаи оид ба корҳои дини назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 474 қисми 1, 4742, 4743 ва 4744 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд;

– роҳбарони сохторҳо оид ба корҳои дин дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 474 қисми 1, 4742 ва 4743 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд.

Моддаи 119. Мақомоти хизмати давлатӣ

1. Мақомоти хизмати давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаи 501 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти хизмати давлатӣ **директори Агентии** хизмати давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва минтақаи Кӯлоб ҳуқуқ доранд (**ҚҶТ аз 15.03.16 с., №1280**).

Моддаи 120. Мақомоти адлия

1. Мақомоти адлия дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 502-503 ва 505 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти адлия вазири адлия, сардорони раёсати адлия ва муовинони онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоятҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 121. Мақомоти андоз

1. Мақомоти андоз дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 504, 599-605, 606-618 620 ва 623 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд. **(ҚЧТ аз 07.08.2020 №1716)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти андоз роҳбари мақомоти марказии андоз ва муовинони ӯ, роҳбарони мақомоти ҳудудии андоз дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо ва муовинони онҳо, роҳбарони нозироти андозсупорандагони калон, нозироти андозсупорандагони миёна ва муовинони онҳо, роҳбарони шӯъбаҳо ва бахшҳои бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо, сардорони шӯъбаҳои нозироти андозсупорандагони калон ва нозироти андозсупорандагони миёна дар вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва муовинони онҳо ҳуқуқ доранд. **(ҚЧТ аз 27.11.14 с., № 1135)**

Моддаи 121¹. Мақомоти суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа

1. Мақомоти суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 140, 619, 621 ва 622 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа директори Агентии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва сардорони раёсатҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе ҳуқуқ доранд.

(ҚЧТ аз 8.08.15с., № 1222)

Моддаи 122. Мақомоти ҳифзи сирри давлатӣ

1. Мақомоти ҳифзи сирри давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 506, 507 қисмҳои 1 ва 2, 508 қисми 1 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти ҳифзи сирри давлатӣ сардори Саридораи ҳифзи сирри давлатии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоятҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 123. Мақомоти омор

1. Мақомоти омор дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 515 ва 516 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти омор инҳо ҳуқуқ доранд:

- директори Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, сардорони сарраёсатҳо ва муовинони онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, сардорони раёсат, шӯъба ва бахшҳои шаҳрҳо ва ноҳияҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаи 515 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

- директори Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини якум ва муовинони ӯ, сардорони сарраёсатҳо ва муовинони онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаи 516 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд. **(ҚЧТ аз 8.08.15с., № 1223)**

Моддаи 124. Мақомоти хариди давлатии мол, кор ва хизматрасонӣ

1. Мақомоти хариди давлатии мол, кор ва хизматрасонӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаи 519 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти хариди давлатии мол, кор ва хизматрасонӣ директори Агентии хариди давлатии мол, кор ва хизматрасонии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва минтақаҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 125. Мақомоти таъминкунандаи ҳифзи ҳуҷҷатҳои Фонди бойгонии милли

1. Мақомоти таъминкунандаи ҳифзи ҳуҷҷатҳои Фонди бойгонии милли дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 522-525 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти таъминкунандаи ҳифзи ҳуҷҷатҳои Фонди бойгонии милли сардори Саридораи бойгонии милли ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва минтақаҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 126. Мақомоти ваколатдори назорати истифодаи амволи давлатӣ

1. Мақомоти ваколатдори назорати истифодаи амволи давлатӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 526, 527, 650-655 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти ваколатдори назорати истифодаи амволи давлатӣ сардори мақомоти ваколатдори назорати истифодаи амволи давлатӣ ҳуқуқ дорад.

Моддаи 127. Мақомоти назорати ташкилотҳои қарзӣ

1. Мақомоти назорати ташкилотҳои қарзӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 535, 537 ва 538 қисми 1 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати ташкилотҳои қарзӣ раиси Бонки миллии Тоҷикистон ва муовинони ӯ ҳуқуқ доранд.

Моддаи 128. Мақомоти зиддиинҳисорӣ

1. Мақомоти зиддиинҳисорӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 542 - 554, 555 – 558 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд. **(ҚҶТ аз 8.08.15с., № 1221)**

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти зиддиинҳисорӣ сардори Хадамоти зиддиинҳисории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муовинони ӯ, роҳбарони сохторҳои он ва муовинони онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе ҳуқуқ доранд. **(ҚҶТ аз 8.08.15с., № 1221)**

Моддаи 129. Мақомоти молия

1. Мақомоти молия дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 559, 560 қисмҳои 1, 3 ва 4, 561-569, 647 ва 648 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти молия инҳо ҳуқуқ доранд:

– директори Агентии рушди бозори коғазҳои қиматнок ва бақайдгирии махсусгардонидашуда ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо оид ба ҳуқуқвайронкунии

маъмурие, ки дар моддаҳои 559, 560 қисмҳои 1, 3 ва 4, 561-569 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд;

– роҳбари мақоми ваколатдори иҷозатномадиҳӣ вобаста ба фаъолияти аудиторӣ ва роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва вилоятҳо доир ба ҳуқуқвайронкунии маъмурие, ки дар моддаҳои 647 ва 648 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд.

Моддаи 130. Мақомоти гумрук

1. Мақомоти гумрук дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 570-576, **578 қисми 3**, 580-584, 585 қисми 2, 586-591, 593 қисми 2, 594 қисми 2, 595 қисми 2 ва 598 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти гумрук роҳбари мақоми ваколатдор оид ба масъалаҳои фаъолияти гумрукӣ ва муовинони ӯ, сардори Раёсати ташкили мубориза бар зидди ҳуқуқвайронкуниҳои гумрукӣ, сардори Раёсати минтақавии гумрукӣ, гумрук, дидбонҳои гумрукӣ ва муовинони онҳо ҳуқуқ доранд. **(ҚҶТ аз 02.01.20 с., №1660)**

Моддаи 131. Мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия

1. Мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 658-675 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия директори Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони ӯ, роҳбарони сохторҳои он дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва минтақаҳо ҳуқуқ доранд.

Моддаи 132. Комиссариатҳои ҳарбӣ

1. Комиссариатҳои ҳарбӣ дар доираи ваколатҳои худ парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриеро, ки дар моддаҳои 683-691 Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд, баррасӣ менамоянд.

2. Барои баррасии парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва таъини ҷазои маъмурӣ аз номи комиссариатҳои ҳарбӣ комиссарони ҳарбии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ҳуқуқ доранд.

БОБИ 11. БАРРАСИИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 133. Тайёрӣ барои баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар пешбурди онҳо қарор дорад, ҳангоми тайёрӣ барои баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ масъалаҳои зеринро муайян менамоянд:

- баррасии ҳамин парванда таҳти салоҳияти ӯ қарор дорад ё не;
- ҳолатҳое, ки имконияти баррасии парвандаи мазкурро аз ҷониби ин судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) истисно менамоянд, вучуд доранд ё не;
- протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва дигар протоколҳо дуруст тартиб дода шудаанд ё не, инчунин маводи тибқи Кодекси мазкур пешбинигардидаи парванда дуруст ба расмият дароварда шудааст ё не;
- барои моҳиятан баррасӣ кардани парванда маводи ҷамъовардашуда кифоя аст ё не, инчунин маводи зарурии иловагӣ барои парванда талаб карда гирифта шудааст ё не;
- ҳолатҳое, ки пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро истисно мекунанд, ҷой доранд ё не;
- аз ҷониби шахсони иштирокчиҳои пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ягон дархост ё раддия ворид шудааст ё не.

Моддаи 134. Таъинот ва қароре, ки Ҳангоми тайёри барои баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури қабул карда мешавад

1. Ҳангоми тайёри барои баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури масъалаҳои зерин ҳал гардида, доир ба онҳо таъинот ё қарор қабул карда мешавад:

- дар бораи таъин кардани вақт ва маҳали баррасии парванда;
- дар бораи даъвати шахсони дар моддаҳои 26-34 ва 36 Кодекси мазкур пешбинигардида;
- дар бораи талаб карда гирифтани маводи зарурии иловагӣ барои парванда;
- дар бораи таъини экспертиза;
- дар бораи мавқуф гузоштани баррасии парванда;
- дар бораи боздоштани баррасии парванда;
- дар бораи ба мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки протоколро тартиб

додаанд, баргардонидани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва дигар маводи парванда бинобар аз тарафи шахсони ба он ваколатдорнабуда тартиб додани протокол ва ба расмият даровардани дигар маводи парванда ё нодуруст тартиб додани протокол ва нодуруст ба расмият даровардани маводи дигари парванда ва ё нопуррагии маводи пешниҳодшуда, ки наметавонад зимни баррасии парванда пурра карда шавад;

– дар бораи аз рӯи тобеият барои баррасӣ супоридани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва дигар маводи парванда, агар судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва дигар маводи парванда барои баррасӣ ба онҳо ворид шудаанд, салоҳияти баррасии парвандаро надошта бошанд ё ҳангоме, ки дар бораи раққунии судя, ҳайати мақоми коллегиялӣ ё шахси мансабдор таъинот бароварда шуда бошад.

2. Ҳангоми мавҷуд будани ҳолатҳои пешбиниамудаи Кодекси мазкур дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури қарор қабул карда мешавад.

3. Ҳангоми мавқуф гузоштани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури бинобар бе сабабҳои узрнок ба мурофия ҳозир нашудани шахсони дар Кодекси мазкур пешбинигардида судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ин парвандаро баррасӣ менамоянд, дар бораи маҷбуран овардани ин шахсон таъинот ё қарор мебароранд, агар ба мурофия ҳозир нашудани онҳо барои ҳаматарафа, пурра, воқеъбинона ва саривақт муайян кардани ҳолатҳои парванда ва мутобиқи қонун ҳал гардидани он мамониат намояд.

4. Ҳангоми бемор шудан ва ё дар сафар будани шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури баррасӣ мегардад, дигар иштирокчиёни пешбурди парванда, инчунин ба миён омадани дигар ҳолатҳое, ки баррасии парвандаро бе иштироки онҳо ва дар мӯҳлати муайяншуда истисно мекунад, баррасии парвандаи маъмури то бартараф шудани ҳолатҳое, ки барои боздоштани он асос мегарданд, боздошта мешавад. Дар ин бора судя таъинот ва мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) қарор қабул мекунад.

Моддаи 135. Маҳали баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар маҳали содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмури баррасӣ карда мешавад, ба истиснои ҳолатҳои пешбиниамудаи Кодекси мазкур. Бо дархости шахсе, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури баррасӣ карда мешавад, инчунин дар мавридҳои дигар, мумкин аст, парванда дар маҳали истиқомати ин шахс баррасӣ гардад.

2. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури, ки боиси маҳрум кардан аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт мегардад, метавонад дар маҳали бақайдгирии воситаи нақлиёт баррасӣ карда шавад.

3. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нисбати хизматчиӣ ҳарбӣ дар суди ҳарбии гарнизоне, ки дар ҳудуди фаъолияти он ҳуқуқвайронкунии содир шудааст, баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 136. Мӯҳлатҳои баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар мӯҳлати бист шабонарӯз аз лаҳзаи протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва дигар маводи парвандаро гирифтани судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки барои баррасии парванда ваколатдор мебошанд, баррасӣ карда мешавад.

2. Дар сурати ворид шудани дархост аз ҷониби иштирокчиёни пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ё ҳангоми зарурати ба таври иловагӣ муайян кардани ҳолатҳои ин парванда аз ҷониби судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаро баррасӣ менамоянд,

мӯҳлати баррасии парванда метавонад на бештар аз як моҳ дароз карда шавад. Дар бораи дароз кардани мӯҳлат судя, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) баррасикунандаи парванда таъинот ё қарори асоснок мебароранд.

3. Парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба қонунгузорӣ дар бораи интиҳобот ва раъйпурсӣ дар мӯҳлати панҷ шабонарӯз аз лаҳзаи протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва дигар маводи парвандаро гирифтани судя баррасӣ карда мешаванд. Ин мӯҳлат дароз карда намешавад.

4. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки содир кардани он боиси татбиқи ҷазои ҷабси маъмурӣ ё бо роҳи маъмурӣ берун кардан аз **ҳудуди** Ҷумҳурии Тоҷикистон мегардад, дар рӯзи гирифтани протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баррасӣ карда мешавад. (**ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476**)

5. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки барои содир кардани он ҷазои маъмурӣ метавонад дар намуди боздошти маъмурии фаъолият таъин карда шавад, бояд аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар мӯҳлати на дертар аз панҷ шабонарӯз аз лаҳзаи қатъи воқеии фаъолияти ташкилот, филиалҳо, намояндагӣҳо, воҳидҳои сохтори шахси ҳуқуқӣ, қитъаҳои истеҳсолӣ ва истифодаи агрегатҳо, объектҳо, биноҳо иншоот, намудҳои алоҳидаи фаъолият (кор ва хизматрасонӣ) баррасӣ карда шавад. Мӯҳлати муваққатан манъ кардани фаъолият ба мӯҳлати боздошти маъмурии фаъолият дохил карда мешавад.

Моддаи 137. Тартиби баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва мавқуф гузоштани онҳо

1. Ҳангоми баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ:

- эълон карда мешавад, ки парвандаро кӣ баррасӣ менамояд, кадом парванда баррасӣ мегардад, кӣ ва барои содир кардани кадом ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад;

- муқаррар карда мешавад, ки оё шахси воқеӣ ё намояндаи қонунии ӯ ё намояндаи шахси ҳуқуқие, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баррасӣ карда мешавад, инчунин дигар иштирокчиёни баррасии парванда ба мурофия ҳозир шудаанд ё не;

- санҷида мешавад, ки оё намояндаи қонунии шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ҳимоятгар ва намоянда барои иштирок дар баррасии ин парванда ваколат доранд ё не;

- муайян карда мешавад, ки оё иштирокчиёни баррасии парванда бо тартиби муқарраргардида дар бораи вақт ва маҳалли баргузори муҳокима огоҳ карда шудаанд ё не, инчунин сабабҳои ҳозир нашудани иштирокчиёни баррасии парванда муайян карда, аз рӯи он дар бораи баррасии парванда дар ғоибии ин шахсон ё мавқуф гузоштани баррасии парванда қарор қабул карда мешавад;

- ба шахсони иштирокчи баррасии парванда ҳуқуқи ўҳдадориҳои онҳо фаҳмонида мешавад;

- дархост ва раддияҳои изҳоршуда баррасӣ карда мешаванд.

2. Таъинот дар бораи мавқуф гузоштани баррасии парванда дар ҳолатҳои зерин бароварда мешавад:

- ҳангоми ворид шудани аризаи ҳудрадкунӣ ё радкунии судя, узви мақоми коллегиялӣ ё шахси мансабдори ваколатдори баррасикунандаи парванда;

- радкунии мутахассис, коршинос ё тарҷумон, агар радкунии зикршуда барои моҳиятан баррасӣ кардани парванда мамониат намояд;

- ҳангоми зарурати ҳозиршавии шахсони иштирокчи баррасии парванда ё талаб кардани маводи иловагӣ барои баррасии парванда ё таъини экспертиза;

- маҷбуран овардани шахсе, ки иштироки ӯ зимни баррасии парванда мутобиқи қисми 3 моддаи 134 Кодекси мазкур ҳатмӣ дониста шудааст;

- дар дигар маҳал баррасӣ кардани парванда мутобиқи моддаи 135 Кодекси мазкур.

3. Дар сурати идома ёфтани баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тартиби тадқиқи далелҳо муайян карда мешавад, протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ва ҳангоми зарурат дигар маводи парванда низ эълон карда мешаванд. Баёноти шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқие, ки нисбати онҳо парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баррасӣ карда мешавад ва шахсони дигари иштирокчи баррасии парванда, шарҳи мутахассис ва ҳулосаи коршинос шунда мешаванд, далелҳои дигар тадқиқ гардида, ҳангоми иштироки прокурор дар баррасии парванда ҳулосаи ӯ шунда мешавад.

4. Ҳангоми зарурат мутобиқи Кодекси мазкур амалҳои дигари мурофиавӣ низ анҷом дода мешаванд.

Моддаи 138. Протоколи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Оид ба баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳатман протокол тартиб дода мешавад.

2. Дар протоколи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ нишон дода мешаванд:
 - вақт ва маҳали баррасии парванда;
 - вазифа, насаб, ном ва номи падари судя ва котиби маҷлиси суд ё шахси мансабдори ваколатдори баррасикунандаи парванда;
 - ҳодисаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ баррасишаванда;
 - маълумот дар бораи ба мурофиа ҳозир шудани шахсони иштирокчиӣ баррасии парванда ва дар бораи огоҳ кардани шахсони ғоиб бо тартиби муқарраргардида;
 - радқуниҳо, дархостҳо ва натиҷаи баррасии онҳо;
 - баёнот, гувоҳӣ, шарҳ ва ҳулосаи шахсони дахлдори иштирокчиӣ баррасии парванда;
 - ҳуҷҷатҳое, ки зимни баррасии парванда тадқиқ карда шудаанд.
3. Ба протоколи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ раисикунанда ва котиби маҷлиси суд, шахси мансабдори мақомоти ваколатдори давлатӣ имзо мегузоранд.

Моддаи 139. Тартибот дар маҷлиси судӣ

1. Муҳокимаи судӣ дар шароите, ки барои кори мӯътадили суд ва амнияти иштирокчиёни мурофиа мусоид аст, гузаронида мешавад.
2. Ҳангоми ба толори маҷлиси суд ворид шудани суд, судя бо хитоби котиби маҷлиси суд "Суд меояд, хоҳишмандам аз ҷой бархезед!" ҳамаи ҳозирин аз ҷой бармехезанд.
3. Дар рафти мурофиа иштирокчиёни муҳокимаи судӣ аз ҷой бармехезанд ва ҳар гоҳ ба суд бо ибораи "Мӯҳтарам суд" муроҷиат мекунанд, нишондод медиҳанд ва арзи изҳорот мекунанд. Сарфи назар кардани қоидаҳои мазкур танҳо бо иҷозати раисикунанда мумкин аст.
4. Ҳамаи иштирокчиёни муҳокимаи судӣ, ҳамчунин ҳамаи шаҳрвандони дар толори маҷлиси суд ҳозирбуда бояд амри раисикунандаро дар бобати риояи тартибот дар маҷлиси суд иҷро намоянд.
5. Дар сурати итоат накардани иштирокчиёни парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ ба амри судя ё риоя накардани тартибот ҳангоми маҷлиси судӣ, ҳамчунин барои аз тарафи шахс содир кардани кирдоре, ки аз беэътиноии ошкоро ба суд ё қоидаҳои дар суд муқарраршуда шаҳодат медиҳад, аз ҷониби суд, судя ё шахси мансабдори ваколатдори мақомоти қорҳои дохилӣ тибқи талаботи Кодекси мазкур протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ ва маводи зарурӣ тартиб дода, ба раиси суди дахлдор пешниҳод карда мешавад.
6. Раиси суд протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ ва маводи заруриро барои бегаразона ва моҳиятан баррасӣ кардан ба дигар судя месупорад. Судя протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ ва маводи заруриро омӯхта, дар сурати мавҷуд будани асосҳои қофӣ нисбати шахси ҳуқуқвайронкунии маъмуриро содирнамуда парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ оғоз карда, онро мувофиқи талаботи Кодекси мазкур баррасӣ менамояд.

Моддаи 140. Қарор ва таъинот оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ

1. Аз рӯи натиҷаи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ, мумкин аст, чунин қарорҳо қабул карда шаванд:
 - дар бораи таъин кардани ҷазои маъмуриӣ;
 - дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ.
2. Қарор дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ дар ҳолатҳои зерин қабул карда мешавад:
 - мавҷуд будани яке аз ҳолатҳои истиснокунандаи пешбурди парванда, ки дар Кодекси мазкур пешбинӣ шудааст;
 - дар асоси талаботи Кодекси мазкур эълон кардани огоҳии шифоҳӣ;
 - қатъ кардани пешбурди парванда ва супоридани маводи парванда ба прокурор, агар ин кирдор (ҳаракат ё беҳаракатӣ) дорои нишонаҳои таркиби ҷиноят бошад.
3. Аз рӯи натиҷаи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ чунин таъинот бароварда мешавад:
 - дар бораи супоридани парванда ба мақоми ваколатдори давлатӣ ё шахси мансабдоре, ки мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъин кардани намуд ё андозаи дигари ҷазои маъмуриӣ ё татбиқи дигар чораҳои таъсиррасонӣ ваколатдор мебошад;
 - дар бораи супоридани парванда аз рӯи тобеият, агар муайян гардад, ки парвандаи мазкур ба салоҳияти ҳамин судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) тааллуқ надорад.

4. Ба қарор ё таъинот оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури судя, шахси мансабдори мақомоти ваколатдори давлатӣ, ки таъинот ё қарорро қабул кардааст, имзо мегузоранд.

Моддаи 141. Маълумотхое, ки дар қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нишон дода мешаванд

1. Дар қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури бояд маълумотҳои зерин нишон дода шаванд:

– вазифа, насаб, ном ва номи падари судя ё шахси мансабдори ваколатдоре, ки қарор қабул кардааст;

– вақт ва маҳалли баррасии парванда;

– маълумот дар бораи шахсе, ки нисбати ӯ парванда баррасӣ гардидааст;

– ҳолатхое, ки зимни баррасии парванда муқаррар карда шудаанд;

– моддаи Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмурии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҷавобгарии маъмуриро барои содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмури ё асосҳои қатъ кардани пешбурди парвандаро пешбинӣ менамояд;

– асосноккунии қарор вобаста ба парванда;

– мӯҳлат ва тартиби шикоят кардан ва эътироз овардан ба қарор.

2. Ҳангоми таъин кардани ҷаримаи маъмури дар қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ба ғайр аз маълумоти дар қисми 1 ҳамин модда зикргардида бояд андозаи ҷарима ва дар бораи қабулқунандаи ҷарима маълумот оварда шавад, ки он мутобиқи қоидаҳои тартиб додани ҳуҷжатҳои пардохт барои интиқоли маблағи ҷаримаи маъмури зарур мебошад.

3. Агар ҳангоми ҳалли масъалаи аз тарафи судя таъин кардани ҷазои маъмури барои ҳуқуқвайронкунии маъмури ҳамзамон масъалаи ҷуброни зарари молумулкӣ ҳал карда шавад, он гоҳ дар қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури андозаи зарари ҷуброншаванда, мӯҳлат ва тартиби пардохти он зикр мегардад.

4. Ҳангоми аз ҷониби мақомоти ваколатдор таъин кардани ҷазои маъмури дар намуди боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият масъалаҳои марбут ба чораҳои зарурии таъмини иҷрои ин ҷазои маъмури низ ҳал карда мешаванд, ки онҳо аз манъ кардани фаъолияти шахрвандоне, ки фаъолияти соҳибкориро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ амалӣ менамоянд, шахсони ҳуқуқӣ, филиалҳо, намояндагӣҳо, воҳидҳои сохтори шахсони ҳуқуқӣ, қитъаҳои истеҳсоли ва истифодаи агрегатҳо, объектҳо, биноҳои иншоот, намудҳои алоҳидаи фаъолият (кор ва хизматрасонӣ) иборат мебошанд.

5. Дар қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури бояд масъалаи молу мулк ва ҳуҷжатҳои гирифташуда ва молу мулки ба ҳабс гирифташуда ҳал карда шавад, ба шарте ки нисбати онҳо ҷазои маъмури дар намуди мусодира ё бо подош гирифтани татбиқи нашуда бошад ва ё набояд татбиқи шавад. Ҳамзамон бояд:

– молу мулк ва ҳуҷжатхое, ки аз муомилоти граждани гирифта нашудаанд, ба соҳиби қонуниашон баргардонида шаванд ва агар соҳибашон муқаррар карда нашуда бошанд, мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба моликияти давлат гузаронида шаванд;

– молу мулки аз муомилоти граждани гирифташуда ба ташкилотҳои дахлдор супорида ё нобуд карда шаванд;

– ҳуҷжатхое, ки далели шайъӣ мебошанд, дар тамоми мӯҳлати нигоҳдории парванда нигоҳ дошта шаванд ё мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шахсони манфиатдор супорида шаванд.

6. Дар ҳолатҳои пешбинишудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар протоколи ҳуқуқвайронкунии маъмури дар бораи чораи ҷазои маъмури қайди дахлдор сабт карда мешавад.

7. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури, агар нисбати он шикоят ё эътироз оварда нашуда бошад, баъди ба охир расидани мӯҳлати овардани шикоят ё эътироз аз болои он, эътибори қонунӣ пайдо мекунад. Дар сурати овардани эътироз, шикоят ё пешниҳод нисбати қарор баъди аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ, суди болоӣ баррасӣ гаштани парванда ин қарор эътибори қонунӣ пайдо мекунад.

Моддаи 142. Эълон кардани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ва супоридани нусхаи он

1. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури баъди ба охир расидани баррасии парванда фавран эълон карда мешавад.

2. Нусхаи қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо қабул шудааст, ба прокурор агар дар баррасии парванда иштирок дошта бошад, инчунин ба ҷабрдида бо хоҳиши ӯ бо гирифтани имзо супорида ё ба ин шахсон дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди қабули қарор равон карда мешавад.

3. Оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбати шахсе, ки ба ӯ силоҳи оташфишон ва лавозимоти ҷангӣ (тирҳо) тибқи адои вазифаи хизматӣ вобаста карда ё барои истифодаи муваққатӣ супорида шудааст, нусхаи қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмурӣ ба ташкилоти дахлдор фиристода мешавад.

Моддаи 143. Маълумотхое, ки дар таъинот оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нишон дода мешаванд

1. Дар таъинот оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ маълумотҳои зерин нишон дода мешаванд:

- вазифа, насаб, ном ва номи падари судяе, ки таъинотро баровардааст;
- сана ва маҳалли баррасии ариза, дархост ва маводи парванда;
- маълумот дар бораи шахсе, ки ба ин парванда аризаю дархост намудааст ё нисбати ӯ маводи парванда баррасӣ гардидааст;
- мазмуни аризаю дархост;
- ҳолатхое, ки зимни баррасии ариза, дархост ва маводи парванда муқаррар карда шудаанд;
- қароре, ки аз рӯи натиҷаи баррасии ариза, дархост ва маводи парванда қабул гардидааст.

2. Дар таъинот оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ судяе, ки таъинотро баровардааст, имзо мекунад.

Моддаи 144. Ба маълумоти аҳли ҷомеа расонидани қарори таъини ҷазои маъмурӣ

Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ менамоянд, ҳангоми зарурат метавонанд нусхаи қарори таъин кардани ҷазои маъмуриро барои маълумот ба ҷойи қор, таҳсил ё истиқомати шахсе, ки ба ҷавобгари маъмурӣ кашида шудааст, фиристонанд ё аз натиҷаи баррасии ин парвандаҳо аз тариқи воситаҳои ахбори омма ба аҳли ҷомеа иттилоъ диҳанд.

Моддаи 145. Пешниҳод дар бораи бартараф кардани сабаб ва шароитхое, ки ба содир шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидат намудаанд

1. Судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ кардаанд, ҳангоми муқаррар кардани сабаб ва шароитхое, ки ба содир шудани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидат намудаанд, ба ташкилотҳои дахлдор ва шахси мансабдори ваколатдор барои бартараф кардани сабаб ва шароитҳои ба содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидаткунанда пешниҳод ирсол менамоянд.

2. Ташкилотҳо ва шахси мансабдори ваколатдор ӯҳдадоранд, ки пешниҳодро баррасӣ намуда, дар бораи бартараф кардани сабабу шароитҳои ба содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мусоидаткунанда дар мӯҳлати як моҳи баъди гирифтани пешниҳод доир ба ҷораҳои андешидашуда ба судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) ҷавоб ирсол намоянд.

3. Агар ҳангоми баррасии судии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ муқаррар карда шавад, ки зимни барасмиятдорӣ, тафтишоти маъмурӣ ва баррасии он муқаррароти ҳамин Кодекс ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон риоя нашудаанд, судя ҳуқуқ дорад нисбат ба онхое, ки ба камбудӣ роҳ додаанд, таъиноти хусусӣ ирсол намояд.

Моддаи 146. Якҷоя кардани парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Бо қарори судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) мумкин аст, парвандаҳо оид ба содир кардани як ё якчанд ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, парвандаҳо нисбати як шахс дар содир кардани якчанд ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки аз ҷониби як мақомот пеш бурда ё баррасӣ мегарданд, якҷоя карда шаванд.

2. Мӯҳлати пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки дар он якчанд парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ якҷоя карда шудаанд, аз рӯзи оғози парвандае ба ҳисоб гирифта мешавад, ки

аввал оғоз шудааст. Ба мӯҳлати умумии парвандаҳои якҷоякардашуда тамоми вақти воқеии тақвимие, ки ба пешбурди он сарф шудааст, дохил карда мешавад.

Моддаи 147. Чудо кардани парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё мавод

1. Судя ва мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) дар чараёни пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳуқуқ доранд дар ҳолатҳои зарурӣ қисми онро нисбат ба шахсони зерин, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардаанд, ба пешбурди алоҳида чудо кунанд:

- шахсе, ки маҳалли зисташ номаълум аст;
- шахсе, ки ба бемории вазнин гирифтааст;
- ноболиғ, ки дар як парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ якҷоя бо шахси болиғ ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида мешавад.

2. Чудо кардани парванда ба шарт мумкин аст, ки он ба баррасии ҳамаҷониба ва ҳолисонаи парвандаи таҳти пешбурд қарордошта таъсир нарасонад. Аз парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ маводе, ки барои оғоз кардан ва тафтиши парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар бораи ҳуқуқвайронкунии ошкоршуда зарур мебошад, мумкин аст чудо карда шавад.

3. Чудо кардани парванда ё мавод бо қарори суд ё мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) анҷом дода мешавад. Ба парвандаи ҷудокардашуда бояд маводи зарурӣ дар шакли асл ё нусхаи он замима гардад.

ФАСЛИ IV. АЗ НАВ БАРАСӢ КАРДАНИ ҚАРОРҲО

БОБИ 12. АЗ НАВ БАРАСӢ КАРДАНИ ҚАРОРҲОИ СУД, МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ (ШАХСОНИ МАНСАБДОР) ОИД БА ПАРВАНДАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 148. Ҳуқуқи шикоят кардан ва эътироз овардан ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Аз ҷониби шахсони дар моддаҳои 26-30 ва 36 Кодекси мазкур пешбинишуда оид ба қарорҳои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки эътибори қонунӣ пайдо накардаанд, ба таври зерин шикоят кардан ё эътироз овардан мумкин аст:

- қарорҳои аз тарафи судя қабулгардида – ба суди болоӣ;
- қарорҳои аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) қабулгардида – ба мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ ё ба суди ноҳия (шаҳр);

2. Агар шикоят оид ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ҳам ба суд ва ҳам ба мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ оварда шуда бошад, онро суд баррасӣ менамояд.

3. Шикоят аз хусуси қарор ё таъинот дар бораи рад кардани оғози парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ мутобиқи қоидаҳои муқаррарнамудаи боби мазкур пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 149. Тартиби шикоят кардан ва эътироз овардан ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Шикоят ва эътироз ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки оид ба ин парванда қарор қабул кардаанд, супорида мешавад ва онҳо вазифадоранд дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди ворид шудани шикоят ё эътироз онро бо тамоми маводи парванда ба суди болоӣ, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ фиристонанд.

2. Шикоят ва эътирози овардашуда оид ба қарори судя дар бораи таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷазои ҳабси маъмурӣ ва бо роҳи маъмурӣ берун кардан аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд дар рӯзи гирифтани он ба суди болоӣ фиристода шавад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

3. Шикоят ва эътирозро барои баррасӣ бевосита ба суди болоӣ, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ пешниҳод кардан мумкин аст. Дар ин маврид мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ба онҳо шикоят ва эътироз ворид шудааст, вазифадоранд дар мӯҳлати се шабонарӯз парванда оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриро аз мақоми онро баррасикарда талаб карда гиранд. Дар сурати бевосита ба суди болоӣ шикоят кардан ва эътироз овардан оид ба қарори судя дар

бораи таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди бо роҳи маъмурӣ берун кардан аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, суди болоӣ дар рӯзи гирифтани шикоят ва эътирози мазкур парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро аз суде, ки онро баррасӣ кардааст, талаб карда мегирад. **(ҚЧТ аз 02.01.18 с., №1476)**

4. Агар баррасии шикоят ва эътироз оид ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ таҳти салоҳияти суди болоӣ, судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) қарор надошта бошад, дар ин ҳолат шикоят ва эътироз дар мӯҳлати се шабонарӯз барои баррасӣ аз рӯи тобеият фиристода мешавад.

5. Барои шикоят ва эътироз аз болои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бочи давлатӣ пардохта намешавад.

6. Қарорҳои судя, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ, суди болоӣ, ки аз рӯи шикоят ва эътироз қабул гардидаанд, аз лаҳзаи эълон кардани қарор эътибори қонунӣ пайдо намуда, дар мӯҳлати се шабонарӯз барои иҷро фиристода мешаванд. Ин қарорҳоро танҳо ба тариқи назоратӣ аз нав баррасӣ кардан мумкин аст.

Моддаи 150. Мӯҳлати шикоят кардан ва эътироз овардан ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар мӯҳлати даҳ шабонарӯз шахсони дар моддаҳои 26-30 ва 36 Кодекси мазкур пешбинишуда метавонанд аз лаҳзаи супорида шудани нусхаи қарор ғирифтани он шикоят ва эътироз намоянд.

2. Ба қарорҳо оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии вобаста ба риоя накардани қонунгузорӣ дар бораи интиҳобот ва раъйпурсӣ дар мӯҳлати панҷ шабонарӯзи баъди супоридан ғирифтани нусхаи қарор шикоят ғирифтани овардан мумкин аст.

3. Ба қарор дар бораи бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрванди хориҷӣ ва шахси бешаҳрванд дар мӯҳлати ҳафт шабонарӯз аз лаҳзаи эълон кардани он шикоят ва эътироз овардан мумкин аст **(Қонуни ҚТ аз 2.01.2018 № 1476, аз 04.07.2020 № 1699)**.

4. Шикоят ва эътирозҳое, ки бо гузаронидани мӯҳлат арз шудаанд, мавриди баррасӣ қарор дода намешаванд.

Моддаи 151. Тартиби барқарор кардани мӯҳлати шикоят кардан ва эътироз овардан

1. Дар сурати бо сабаби узрнок гузаронидани мӯҳлати шикоят кардан ва эътироз овардан бо дархости шахсе, ки нисбати ӯ қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қабул шудааст, ин мӯҳлат мумкин аст аз ҷониби судя ғирифтани мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро баррасӣ кардаанд, барқарор карда шавад. Ҳангоми баррасии дархост дар бораи барқарор кардани мӯҳлати шикоят кардан ва эътироз овардан, судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ҳуқуқ доранд, шахсоро, ки дархостро пешниҳод кардааст, барои додани баёнот ғирифтани ҳуҷҷаҳ кунанд. Дархост дар бораи барқарор кардани мӯҳлати шикоят кардан ва эътироз овардан мумкин аст дар мӯҳлати то як моҳ аз рӯзи эълон кардани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пешниҳод карда шавад.

2. Дар бораи барқарор ғирифтани қарор кардани дархост оид ба барқарор кардани мӯҳлати шикоят кардан таъинот ғирифтани қарор бароварда мешавад.

3. Аз болои таъинот ғирифтани қарор дар хусуси рад кардани барқарор кардани мӯҳлати гузаронидашуда, ба суди болоӣ шикоят кардан ва эътироз овардан мумкин аст.

Моддаи 152. Огоҳ кардани тарафҳо аз шикоят ва эътирози пешниҳодшуда

1. Дар хусуси шикоят ва эътирози воридшуда судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки қарор баровардаанд, шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашуда, ҳимоятгар, ҷабрдида ғирифтани намояндаи ӯ, инчунин намояндагони қонунии онҳоро, агар эътироз ғирифтани ба манфиати онҳо даҳлат кунанд, огоҳ намуда, мефаҳмонанд, ки онҳо ҳуқуқ доранд, бо шикоят ғирифтани эътироз шинос шаванд ва ба таври ҳаттӣ эродҳои худро ба шикоят ғирифтани эътироз пешниҳод кунанд.

2. Бо хоҳиши онҳо суд нусхаи эътироз ғирифтани шикоятро ба онҳо месупорад.

3. Эродҳое, ки нисбат ба эътироз ғирифтани шикоят расидаанд, ба парванда ҳамроҳ карда мешаванд.

Моддаи 153. Тайёри барои баррасии шикоят ва эътироз оид ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Ҳангоми тайёри барои баррасии шикоят ва эътироз оид ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор):

- муайян менамоянд, ки оё ҳолатҳои истиснокунандаи имконияти аз ҷониби ин судя ё шахси мансабдори ваколатдор баррасӣ гардидани парванда, инчунин ҳолатҳои истиснокунандаи пешбурди парванда вучуд доранд ё не;

- дархостхоро баррасӣ мекунанд, ҳангоми зарурат экспертиза таъин менамоянд, маводи иловагиро талаб карда мегиранд, шахсонро, ки иштироки онҳо дар баррасии шикоят ҳатмӣ мебошад, даъват менамоянд;

- агар баррасӣ таҳти салоҳияти онҳо қарор надошта бошад, шикоятро бо тамоми маводи парванда аз рӯи тобеият ирсол менамоянд.

Моддаи 154. Оқибатҳои шикоят кардан ва эътироз овардан

1. Шикоят кардан ва эътироз овардан иҷроӣ қарорро ба истисноӣ иҷроӣ қарор оид ба таъин кардани ҷазо дар намуди ҳабси маъмурӣ бозмедорад.

2. Пас аз гузаштани мӯҳлати барои шикоят кардан ё эътироз овардан муайянгардида судяе, ки қарорро баровардааст, парвандаро бо шикоят, эътироз ва эродҳои нисбат ба он расида ба суди марҳилаи кассатсионӣ мефиристад ва дар ин бора шахсонро, ки шикоят ё эътироз овардаанд, огоҳ мекунад.

3. Шахсе, ки аз рӯи қарор шикоят кардааст ва эътироз овардааст, ҳуқуқ дорад онро то оғози маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ бозхонад.

4. Шахсе, ки аз рӯи қарор шикоят кардааст ва эътироз овардааст, ҳуқуқ дорад онро тағйир диҳад ё шикоят ё эътирози худро бо далелҳои нав пурра кунад. Зимнан дар эътирози иловагии прокурор ё дар шикояти шахс дар бораи тағйир додани шикоят, ҳамчунин дар шикояти иловагии ҷабрдида ё намоёндогони онҳо, ки пас аз гузаштани мӯҳлати овардани шикоят ё эътироз ба қарор пешниҳод шудааст, дар бораи бад кардани вазъи шахсе, ки ба ҷавобгариӣ маъмурӣ кашида шудааст, агар чунин талаб дар шикоят ё эътирози пештар овардашуда ҷой надошта бошад, масъала гузоштан мумкин нест.

Моддаи 155. Мӯҳлатҳои баррасии шикоят ва эътироз вобаста ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Шикоят ва эътироз вобаста ба қарорҳои парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бояд дар мӯҳлати даҳ шабонарӯзи баъди ворид шудани шикоят ва эътироз бо тамоми маводи парванда аз тарафи коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) баррасӣ карда шаванд.

2. Шикоят ва эътироз вобаста ба қарорҳои парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки ба вайрон кардани қонунгузорӣ дар бораи интиҳобот ва раъйпурсӣ алоқаманд мебошанд, бояд дар мӯҳлати панҷ шабонарӯзи баъди ворид шудани онҳо баррасӣ карда шаванд.

3. Шикоят ва эътироз вобаста ба қарори ҷазо дар намуди ҳабси маъмурӣ ё бо роҳи маъмурӣ берун кардан аз **ҳудуди Чумҳурии Тоҷикистон** бояд дар мӯҳлати як шабонарӯзи баъди шикоят ва эътироз овардан баррасӣ гарданд, ба шарте ки шахси ба ҷавобгариӣ маъмурӣ кашидашаванда таҳти ҳабси маъмурӣ қарор дошта бошад ё бо роҳи маъмурӣ аз **ҳудуди Чумҳурии Тоҷикистон** берун карда шавад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

4. Шикоят ва эътироз вобаста ба қарори таъин кардани ҷазои маъмурӣ ҳамчун боздошти маъмуриё намуди муайяни фаъолият бояд дар мӯҳлати панҷ шабонарӯзи баъди ба мақомоти болоӣ ворид шудани шикоят ва эътироз бо тамоми мавод баррасӣ гарданд.

Моддаи 156. Баррасии шикоят ва эътироз вобаста ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Шикоят ва эътироз вобаста ба қарори мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби судя, мақоми ваколатдори давлатии (шахси мансабдори) болоӣ баррасӣ карда мешаванд.

2. Ҳангоми баррасии шикоят ё эътироз вобаста ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ:

– эълон карда мешавад, ки шикоят ё эътирозро кӣ баррасӣ менамояд, кадом шикоят ё эътироз баррасӣ мегардад ва кӣ шикоят ё эътироз овардааст;

– ҳозир будани шахси воқеӣ ё намояндаи қонунии ӯ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати ӯ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор қабул карда шудааст, инчунин ҳозир будани шахсони барои иштирок дар баррасии шикоят даъватшуда муайян карда мешавад;

– ваколати намояндаи қонунии шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ҳимоятгар ва намоянда санҷида мешавад;

– сабабҳои ҳозир нашудани иштирокчиёни пешбурди парванда муайян карда мешавад ва дар бораи баррасии шикоят ё эътироз дар ҷойи ҷунин шахсон ё оид ба мавқуф гузоштани баррасии шикоят ё эътироз қарор қабул карда мешавад;

– ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои иштирокчиёни пешбурди парванда фаҳмонида мешаванд;

– раддия ва дархостҳои изҳоршуда ҳал карда мешаванд;

– шикоят ё эътироз эълон карда мешавад;

– мувофиқи маводи мавҷудаи парванда ва ба таври иловагӣ пешниҳодгардида қонунӣ ва асоснок будани қарори қабулшуда, аз ҷумла баёноти шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати ӯ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қарор қабул гардидааст, санҷида, ҳангоми зарурат баёноти дигар шахсони дар баррасии шикоят иштироккунанда, шарҳи мутахассис ва хулосаи коршинос шунида, дигар далелҳо тадқиқ карда мешаванд, инчунин амалҳои дигари мурофиавӣ мутобиқи Кодекси мазкур анҷом дода мешаванд;

– дар баррасии парванда агар прокурор иштирок дошта бошад, хулосаи ӯ шунида мешавад.

3. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки шикоят ва эътирозро баррасӣ менамоянд, бо вачҳҳои шикоят ва эътироз маҳдуд нашуда, парвандаро дар ҳаҷми пурра месанҷанд.

Моддаи 157. Қарор аз рӯи шикоят ва эътироз ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ судя, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ яке аз қарорҳои зеринро қабул менамоянд:

– дар бораи бетағйир монандани қарор ва қонун нагардонидани шикоят ва эътироз;

– дар бораи тағйир додани қарор, ба шарт ки дар ин ҳолат ҷазои маъмурии муқарраргардида вазнин нашавад ё бо дигар тарз ҳолати шахсе, ки нисбати ӯ қарор қабул гардидааст, вазнин нагардад;

– дар бораи бекор кардани қарор ва қатъ кардани пешбурди парванда ҳангоми мавҷуд будани яке аз ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур, ки пешбурди парвандаро истисно менамоянд, инчунин ҳангоми исбот нашудани ҳолатҳое, ки дар асоси онҳо оид ба парванда қарор қабул гардида буд;

– дар бораи бекор кардани қарор ва баргардонидани парванда барои баррасии нав ба мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) ҳангоми ба таври ҷиддӣ риоя нагардидани талаботи меъёрҳои мурофиавии пешбининамудаи Кодекси мазкур, агар он ба баррасии ҳаматарафа, пурра ва воқеъбинонаи парванда мамониат карда бошад, инчунин бинобар зарурати татбиқи қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, ки боиси таъин кардани ҷазои маъмурии нисбатан вазнинтар мегардад, агар ҷабрдида дар хусуси сабукии ҷазои маъмурии аз рӯи ин парванда таъингардида шикоят карда ё прокурор эътироз оварда бошад;

– дар бораи бекор кардани қарор ва фиристодани парванда барои баррасӣ аз рӯи тобеият, агар ҳангоми баррасии шикоят ва эътироз муқаррар карда шавад, ки қарор аз тарафи мақоми ваколатдори давлатии (шахси мансабдори) бесалоҳият қабул карда шудааст.

2. Аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз вобаста ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби судя таъинот, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) қарор қабул карда мешаванд, ки бояд маълумоти пешбининамудаи моддаҳои 133 ва 180 Кодекси мазкурро дошта бошанд.

3. Нусхаи таъинот ё қарори аз рӯи шикоят ва эътироз вобаста ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қабулгардида, ба шахсе, ки нисбати ӯ ин таъинот ё қарор бароварда шудааст, дар мӯҳлати се шабонарӯз, ба ҷабрдида бошад, бо хоҳиши ӯ фиристонида мешавад.

4. Агар ҳангоми баррасии шикоят ва эътироз вобаста ба қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ муайян гардад, ки баррасии он таҳти салоҳияти ин судя ё мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) қарор надорад, дар хусуси аз рӯи тобеият фиристодани шикоят ва эътироз таъинот ё қарор бароварда мешавад.

Моддаи 158. Эълон кардани қарор аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз

1. Қарори аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз қабулшуда баъди қабули он фавран эълон мегардад.

2. Нусхаи қарори аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз қабулшуда дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди қабул гардиданаш ба шахси воқеӣ ё намоёндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо қарор қабул гардида буд, инчунин ба ҷабрдида ҳангоми шикоят кардани ӯ ва ба прокуроре, ки эътироз оварда буд супорида ё фиристода мешавад.

3. Қарори аз рӯи натиҷаи баррасии шикоят ва эътироз оид ба ҳабси маъмурӣ қабулшуда дар рӯзи қабул гардидани он ба маълумоти мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) масъули иҷрои қарор, ба шахсе, ки нисбати ӯ ин қарор қабул гардидааст, ба ҷабрдида, инчунин ба маълумоти прокурор расонида мешавад.

Моддаи 159. Аз нав баррасӣ кардани қарори мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) оид ба шикоят ва эътироз

1. Аз хусуси қарори оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ қабулкардаи мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ё аз хусуси қарори аз рӯи шикоят ва эътироз аз болои ин қарор қабулкардаи мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) болоӣ ба суди маҳали баррасии парванда шикоят кардан ва эътироз овардан мумкин аст.

2. Шикоят ва эътироз аз хусуси қарори қабулнамудаи судя вобаста ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё аз хусуси қарори судя аз рӯи шикоят ва эътироз аз хусуси ин қарор ба суди болоӣ оварда мешаванд.

3. Минбаъд шикоят ва эътироз аз болои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тибқи тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи Кодекси мазкур оварда мешаванд.

4. Нусхаи қарор дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди қабули он ба шахсони дар моддаҳои 26-30 ва 36 Кодекси мазкур пешбинишуда фиристода мешавад.

Моддаи 160. Оқибатҳои бекор гардидани қарор бо қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Бекор кардани қарор бо қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ боиси баргардонидани маблағ, ашёи бо подош гирифташуда ва мусодиравшуда, инчунин бекор кардани дигар маҳдудиятҳои марбут бо қарори қаблан қабулшуда мегардад. Ҳангоми баргардонидани натавонистани ашё, арзиши он мутобиқи арзиши рӯзи содиршавии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ рӯёнида мешавад.

2. Дар бораи бекор кардани қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ҳолатҳои зарурӣ ё бо хоҳиши шахсе, ки нисбати ӯ қарор бекор гардидааст, ба ҷойи қарор, таҳсил ва ё истиқомати ин шахс хабар дода мешавад.

3. Зараре, ки ба шахс дар натиҷаи таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҳабси маъмурӣ расонида шудааст, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷуброн карда мешавад.

БОБИ 13. БА ТАРИҚИ КАССАТСИОНӢ БАРРАСӢ КАРДАНИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 161. Мавзӯи муҳокимаи судӣ дар марҳилаи кассатсионӣ

Суди марҳилаи кассатсионӣ аз рӯи шикоят ва эътирози кассатсионӣ қонунӣ, асоснок ва одилона будани қарорҳои судиро месанҷад.

Моддаи 162. Ҳайати суд ҳангоми баррасии парванда ба тариқи кассатсионӣ

Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар суди марҳилаи кассатсионӣ аз тарафи суд дар ҳайати се нафар судя баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 163. Мӯҳлатҳои баррасии парванда дар суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва шаҳри Душанбе бояд парвандаи тибқи шикоят ё эътирози кассатсионӣ расидаро дар мӯҳлати на дертар аз даҳ шабонарӯз аз

рӯзи ворид шуданаш баррасӣ кунанд. Ҳангоми мавҷуд будани ҳолатҳои истисноӣ раиси суди дахлдор метавонад бо қарори худ ин мӯҳлатро то даҳ шабонарӯз дароз кунад.

2. Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон парвандаи тибқи шикоят ё эътирози кассатсионӣ расидаро бояд дар мӯҳлати на дертар аз бист шабонарӯз аз рӯзи ворид шуданаш баррасӣ кунад. Дар ҳолатҳои истисноӣ Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё муовини ӯ метавонанд бо қарори худ ин мӯҳлатро то як моҳ дароз кунанд.

3. Дар сурати дароз кардани мӯҳлати баррасии парванда дар суди марҳилаи кассатсионӣ иштирокчиёни парванда бояд пешакӣ огоҳ карда шаванд.

Моддаи 164. Мӯҳтавои шикоят ё эътирози кассатсионӣ

Шикоят ё эътирози кассатсионӣ инҳоро бояд дар бар гирад:

- номи суде, ки ба қарори он шикоят ё эътироз оварда шудааст;
- маълумот дар хусуси шахсе, ки шикоят ё эътироз овардааст (насаб, ном ва номи падар ва вазъи муурофиавии ӯ), ҷои истиқомат ва маҳали будубоши ӯ;
- қарор ё таъиноте, ки аз он шикоят ё ба он эътироз оварда шудааст, суд ё мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки ин қарорро баровардааст;
- вачҳҳои шахсе, ки шикоят ё эътироз овардааст, нодурустии қарор ё таъинот дар ҷи ифода мегардад ва хоҳиши ӯ аз ҷи иборат аст;
- номгӯи маводе, ки ба шикоят ё эътироз замима карда шудааст;
- имзои шахсе, ки шикоят ё эътироз овардааст.

Моддаи 165. Таъини маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Ҳангоми бо шикоят ё эътирози кассатсионӣ ворид шудани парванда раиси суди марҳилаи кассатсионӣ ё муовини ӯ оид ба парванда ҳайати коллегияи кассатсионӣ ва судия маърузақунандаро таъин намуда, раисиқунанда вақт ва маҳали баррасии парвандаро муайян мекунад.

2. Дар бораи вақт ва маҳали баррасии парванда дар маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ тарафҳо бояд огоҳ карда шаванд. Масъалаи даъвати шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашудае, ки таҳти ҳабси маъмурӣ қарор дорад, аз ҷониби суд ҳал карда мешавад. Шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашудае, ки таҳти ҳабси маъмурӣ қарор дошта, хоҳиши иштирок кардан дар баррасии шикоят ё эътирози хилофи манфиати ӯ овардаи прокурор кардааст, бояд ба маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ оварда шавад.

3. Ҳозир нашудани шахсоне, ки дар бораи вақт ва маҳали баргузори маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ саривақт огоҳ гардидаанд, барои баррасии парванда монеа шуда наметавонад.

4. Шахсоне, ки мутобики моддаҳои 26-30 ва 36 Кодекси мазкур ба онҳо ҳуқуқи шикоят кардан ва эътироз овардан дода шудааст, инчунин ҳимоятгари шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашуда ё намояндаи ҷабрдида, ки пас аз баровардани қарор ё таъинот супориши онҳоро қабул кардаанд, дар ҳама ҳолатҳо ба маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ роҳ дода мешаванд. Бо хоҳиши онҳо барои асоснок кардани шикоят ё эътироз ё эрод гирифтани ба онҳо суҳан дода мешавад.

Моддаи 166. Тартиби баррасии парванда аз ҷониби суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Раисиқунанда маҷлиси судро кушода, эълон мекунад, ки қадом парванда ва дар асоси шикоят ё эътирози кассатсионӣ кӣ мавриди баррасӣ қарор мегирад. Пас аз ин раисиқунанда муайян мекунад, ки аз рӯи ин парванда қӣ ҳозир шудаанд ва баъд суд масъаларо дар бораи имконияти баррасии парванда ҳал менамояд. Сипас раисиқунанда ҳайати суд, прокурор ва тарҷумонро эълон мекунад ва ба шахсони ба суд ҳозиршуда ҳуқуқи изҳори рад карданро фаҳмонида, аз онҳо мепурсад, ки аризаҳои радқунӣ доранд ё не. Оид ба радқунии арзшуда суд таъинот мебарорад.

2. Раисиқунанда аз шахсони ҳозиршуда дар бораи дархости онҳо мепурсад ва суд аз рӯи баррасии дархост таъинот мебарорад.

3. Баррасии парванда бо иттилооти судия маърузақунанда оғоз ёфта, ӯ моҳияти парванда ва вачҳҳои шикоят ё эътирозро баён мекунад. Пас аз маъруза шахсони шикоят ё эътироз арзқарда вачҳҳои худро асоснок мекунанд. Дар сурати пешниҳоди маводи иловагӣ раисиқунанда ё судия маърузақунанда онҳоро эълон мекунад ва барои шиносӣ ба прокурор ва шахсони дар моддаҳои 26-30 Кодекси мазкур пешбинишуда медиҳад, агар онҳо дар муурофия иштирок дошта бошанд. Пас аз ин шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашуда, ҷабрдида, ҳимоятгарони онҳо ва намояндагони қонунии онҳо, агар дар муурофия

иштирок дошта бошанд, баёнот медиҳанд. Баъди додани баёнот суд хулосаи прокурорро мешунавад ва барои баровардани таъинот ба хонаи машваратӣ меравад.

4. Маводи иловагии пешниҳодгардида набояд бо роҳи гузаронидани амалҳои тафтишӣ ба даст оварда шуда бошад.

5. То сар шудани маҷлиси суд шахсе, ки аз қарор ё таъинот шикоят ё ба он эътироз овардааст, ҳуқуқ дорад шикоят ё эътирози худро бозхонад. Прокурори болоӣ ҳуқуқ дорад, ки эътирози овардаи прокурори поёниро бозпас хонад.

Моддаи 167. Ҳадди баррасии парванда дар суди марҳилаи кассатсионӣ

Суд бо вачҳҳои дар шикоят ё эътирози кассатсионӣ овардашуда вобаста набуда, парвандаро дар ҳаҷми пуррааш нисбати ҳамаи шахсоне, ки ҳуқуқвайронкунии маъмури содир кардаанд, аз ҷумла нисбат ба онҳое, ки шикоят ё эътирози кассатсионӣ наовардаанд, месанҷад.

Моддаи 168. Қароре, ки суди марҳилаи кассатсионӣ қабул мекунад

Ҳангоми бо тартиби кассатсионӣ баррасӣ кардани парванда суд яке аз қарорҳои зеринро қабул мекунад:

- қарор ё таъинотро бетаъйир ва шикоят ё эътирозро беқаноат мемонад;
- қарор ё таъинотро бекор ва парвандаро қатъ менамояд;
- қарорро таъйир медиҳад;
- қарор ё таъинотро бекор мекунад ва парвандаро барои санҷиши нав ё ба муҳокимаи нави судӣ мефиристонанд.

Моддаи 169. Асосҳо барои бекор кардан ё таъйир додани қарор дар суди марҳилаи кассатсионӣ

Барои бо тартиби кассатсионӣ бекор кардан ё таъйир додани қарор инҳо асос шуда метавонанд:

- яктарафа ё нопурра будани санҷиши ҳуқуқвайронкунии маъмури ё судӣ;
- мувофиқат накардани хулосаи суд, ки дар қарор баён шудааст, ба ҳолатҳои воқеии парванда;
- ба таври ҷиддӣ вайрон карда шудани қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмури;
- нодуруст татбиқ карда шудани қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмури;
- номувофиқии ҷазои таъиншуда ба вазнинии ҳуқуқвайронкунии маъмури ва шахсияти шахси ба ҷавобгари маъмури кашидашуда.

Моддаи 170. Яктарафа ё нопурра будани тафтишоти маъмури ё судӣ

1. Тафтишоти маъмури ё судӣ яктарафа ё нопурра ба ҳисоб меравад, агар зимни анҷом додани онҳо ҳолатҳои барои баровардани қарор аҳамияти ҷиддидошта, муайян карда нашуда бошанд.

2. Тафтишоти маъмури ё судӣ дар ҳама ҳолат яктарафа ё нопурра эътироф карда мешавад, агар доир ба парванда:

- шахсоне нопурсида монда бошанд, ки нишондодҳои онҳо барои парванда аҳамияти ҷиддӣ доранд ё экспертизае гузаронида нашуда бошад, ки мувофиқи қонун гузаронидани он ҳатмист, ҳамзамон ҳуҷҷатҳои талаб карда гирифта ё далелҳои шайъие дарёфт нагардида, ба парванда ҳамроҳ карда нашуда бошанд, ки аҳамияти ҷиддӣ доранд;
- ҳолатҳои таҳқиқ нашуда бошанд, ки дар таъиноти судӣ парвандаи маъмуриро ба тафтиши нави маъмури ё муҳокимаи нави судӣ фиристода нишон дода шудаанд;
- маълумот оид ба шахсияти шахси ба ҷавобгари маъмури кашидашуда пурра муайян карда нашуда бошад.

Моддаи 171. Ба ҳолатҳои воқеии кор мувофиқ набудани хулосаи суд, ки дар қарор ифода ёфтааст

Қарор ба ҳолатҳои воқеии кор номувофиқ эътироф карда мешавад, агар:

- хулосаи суд бо далелҳои, ки дар маҷлиси суд таҳқиқ шудаанд, тасдиқ нашавад;
- суд ҳолатҳои, ки ба хулосаи он таъсири ҷиддӣ расонида метавонистанд, ба ҳисоб нагирифта бошад;

– далелҳои ба ҳам муқобил, ки барои хулосаи суд аҳамияти ҷиддӣ доранд, мавҷуд бошанду дар қарор нишон дода нашуда бошад, ки суд бо кадом асосҳо баъзе аз ин далелҳоро қабул карда, далелҳои дигарро рад намудааст;

– хулосаи суд, ки дар қарор ифода ёфтааст, ихтилофҳо дошта бошанду барои ҳал кардани масъалаи гунаҳгор будан ё бегуноҳии шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашуда, барои дурустии татбиқ кардани қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё барои муайян кардани ҷораи ҷазо таъсир расонанд ё худ таъсир расонда метавониста бошанд.

Моддаи 172. Ба таври ҷиддӣ вайрон кардани қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Ба таври ҷиддӣ вайрон кардани қонунгузории мурофиаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ чунин вайронкунии принципҳо ва дигар муқаррароти Кодекси мазкур ҳангоми пешбурди парванда эътироф карда мешавад, ки бо роҳи маҳрум ё маҳдуд кардани ҳуқуқҳои ба шахсони дар парванда иштироккунанда кафолатдодаи қонун, риоя накардани расмияти пешбурди судӣ ё бо роҳи дигар ба таҳқиқи ҳамаҷониба, пурра ва ҳолисонаи ҳолатҳои парванда ҳалал расонида, барои баровардани қарори одилонаи судӣ таъсир расонидаанд ё метавонистанд таъсир расонанд.

2. Қарор дар чунин ҳолатҳо бояд бекор карда шавад:

- вақте ки яктарафа ё нопурра будани тафтишоти судӣ натиҷаи саҳван аз баррасӣ истисно кардани далелҳои имконпазир ё беасос рад кардани пешниҳоди тараф дар таҳқиқи далелҳое бошад, ки барои парванда аҳамият дошта метавонистанд;

- таҳқиқ накардани далелҳое, ки бояд ҳатман таҳқиқ мешуданд (набудани хулосаи коршинос, ҳангоме ки он ҳатмӣ мебошад, иҷро накардани таъиноти суде, ки парвандаро аз муҳокимаи пешақӣ барои тафтишоти иловагии маъмурӣ фиристодааст ва ғайра).

3. Қарор дар ҳар ҳолат бояд бекор карда шавад, агар:

- ҳангоми мавҷуд будани асосҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз ҷониби суд қатъ нагардида бошад;

- парванда дар ғойбии шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда баррасӣ гардида бошад, ба ғайр аз ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур;

- парванда бе иштироки ҳимоятгар баррасӣ шудааст, ҳангоме ки иштироки ӯ тибқи қонун ҳатмӣ мебошад ё бо тарзи дигар ҳуқуқи шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда барои доштани ҳимоятгар вайрон карда шуда бошад;

- дар суд ҳуқуқи шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда дар бобати истифодаи забони модарӣ ё хизмати тарҷумон вайрон карда шуда бошад;

- ҳангоми баровардани қарор махфӣ будани машварати судӣ вайрон карда шуда бошад;

- қарор аз тарафи судя имзо нашуда бошад;

- дар парванда протоколи баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ набошад.

Моддаи 173. Нодуруст татбиқ карда шудани қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нодуруст татбиқшуда ба ҳисоб меравад, агар:

- суд қонунро, ки бояд татбиқ карда мешуд, татбиқ накарда бошад;

- суд қонунро, ки бояд татбиқ карда намешуд, татбиқ карда бошад;

- суд қонунро нодуруст маънидод кардааст, ки он ба мазмуни дақиқи қонун мухолиф бошад.

Моддаи 174. Номувофиқии ҷазои таъиннамудаи суд

Ҷазои таъиннамудаи суд ба вазнинии кирдор ва шахсияти шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирнамуда дар ҳолате номувофиқ дониста мешавад, ки агар он аз доираи пешбиникардаи қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ берун набаромада бошад ҳам, вале аз рӯи намуд ва андозаи худ, ҷӣ аз ҷиҳати сабуқӣ ва ҷӣ аз ҷиҳати вазниниаш баръало беадолатона мебошад.

Моддаи 175. Нораво будани вазнин кардани ҷазои шахси ҳуқуқвайрокунии маъмурӣ содирнамуда ё нисбати ӯ татбиқ кардани қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтар дар суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Суд дар вақти ба тариқи кассатсионӣ баррасӣ кардани парванда метавонад ҷазоеро, ки суди марҳилаи якум таъин кардааст, сабуктар намояд ё ин ки қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии сабуктарро татбиқ кунад, вале ҳуқуқ надорад, ки ҷазоро вазнин намояд ва ҳамчунин қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтарро татбиқ кунад.

2. Қарорро бо зарурати татбиқи қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтар ё худ барои сабук будани ҷазо фақат дар ҳамаи мавридҳо бекор кардан мумкин аст, ки бо ҳамаи асосҳои прокурор эътироз оварда ё ҷабрдида шикоят карда бошад.

Моддаи 176. Бекор кардани қарор ва қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

Суд парвандаро бо тартиби кассатсионӣ баррасӣ карда, ҳангоми мавҷуд будани асосҳои пешбиниамудаи Кодекси мазкур қарорро бекор ва пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро қатъ мекунад.

Моддаи 177. Бекор кардани таъиноте, ки бо он пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий қатъ карда шудааст

1. Таъиноте, ки бо он нисбати шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурий содир кардааст, пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий қатъ карда шудааст, дар суди марҳилаи кассатсионӣ танҳо аз рӯи эътирози прокурор ё шикояти ҷабрдида ё намояндаи ӯ, ки бо асосҳои қатъкунӣ розӣ нестанд, мумкин аст бекор карда шавад.

2. Таъинот дар бораи қатъ кардани парванда ё дигар қароре, ки ба манфиати шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурий содирнамуда бароварда шудааст, наметавонад бинобар ба таври ҷиддӣ вайрон кардани қонунгузориҳои мурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурий, ба истиснои ҳолатҳои пешбиниамудаи Кодекси мазкур бекор карда шавад.

Моддаи 178. Оқибатҳои бекор кардани қарор ё таъинот

1. Суд ҳангоми бекор кардани қарор ё таъинот дар таъиноти кассатсионӣ нишон медиҳад, ки пешбурди парванда бояд аз санҷиши нав, тафтиши нави маъмурий ё аз муҳокимаи нави судӣ сар карда шавад.

2. Дар сурати бекор кардани қарор ё таъинот бинобар зарурати гунаҳгор доништан дар содиркунии ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтар ё кирдоре, ки аз рӯи ҳолатҳои воқеӣ аз кирдори дар ибтидо гунаҳгор дониста ҷиддан фарқ мекунад, парванда тавассути суде, ки қарор ё таъинот баровардааст, барои тафтиши нав ба ҳамаи мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) раван карда мешавад.

3. Дар сурати бекор кардани қарор ё таъинот бо сабаби роҳ додан ба вайронкунии қонун ҳангоми баррасии парванда дар суд, парванда барои баррасии нав ба ҳамаи суде, ки қарор ё таъинотро баровардааст, дар ҳаёти нав ё ба суди дигар ирсол карда мешавад.

Моддаи 179. Тағйир додани қарор

1. Агар зимни баррасии парванда ба тариқи кассатсионӣ муайян карда шавад, ки суди марҳилаи якум муқаррароти қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмуриро нодуруст татбиқ кардааст ё ҷазои таъинкарда ба вазнинии ҳуқуқвайронкунӣ ва шахсияти шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурий кашида шудааст мувофиқ нест, суди марҳилаи кассатсионӣ метавонад парвандаро ба баррасии нав нафиристода, ба қарор тағйирот ворид намояд, ба шарт ки ҷазои тағйирдодашуда аз ҷазои дар ибтидо таъиншуда зиёд набошад ва ё муқаррароти нисбатан вазнини қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурий татбиқ нагардад.

2. Суди марҳилаи кассатсионӣ ҳуқуқ надорад ба қарор тағйироте ворид намояд, ки ба ҳолатҳои дар қарори суди марҳилаи якум муқарраркарданашуда ё ин ки ба далелҳои дар он истифоданашуда асос ёфта бошад.

Моддаи 180. Мазмуни таъиноти кассатсионӣ

1. Дар таъиноти кассатсионӣ инҳо бояд зикр гарданд:
 - вақт ва маҳалли баровардани таъинот;

- номи суд ва ҳайати коллегияи кассатсионӣ, ки таъинотро баровардааст;
- шахсоне, ки зимни баррасии парванда дар суди марҳилаи кассатсионӣ иштирок доштанд;
- шахсоне, ки шикоят ё эътирози кассатсионӣ арз намудаанд;
- моҳияти шикоят ё эътироз;
- мазмуни қисми ҳулосагии қарор ё таъиноте, ки аз он шикоят карда ё эътироз оварда шудааст;
- асосҳои қабули қарор дар суди марҳилаи кассатсионӣ;
- қарори суди марҳилаи кассатсионӣ оид ба шикоят ё эътироз.

2. Қисми баёнияти таъинот дарчи мухтасари вачҳҳои шахсоро, ки шикоят кардааст ё эътироз овардааст, эродҳои дигар шахсони иштирокчии суди марҳилаи кассатсионӣ, инчунин асосҳои қабул кардани қарорро дар бар мегирад. Агар шикоят ё эътироз қонеъ гардонидани нашуда бошад, асосҳое, ки тибқи онҳо шикоят ё эътироз беасос ё қамаҳамият доништа шудааст, нишон дода мешаванд. Ҳангоми бекор кардан ё тағйир додани қарор нишон дода мешавад, ки талаботи кадом моддаҳои қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё муурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ вайрон карда шудааст ва ин вайронкуниҳо аз чиҳо иборатанд, асосҳое, ки тибқи онҳо ҷазои таъиннамудаи суди марҳилаи якум ғайриодилона эътироф шудааст. Дар сурати ба санҷиши нав ва ё муҳокимаи нави судӣ фиристодани парванда нишон дода мешавад, ки кадом вайронкуниҳои қонун бояд бартараф карда шаванд. Дар аини замон суди марҳилаи кассатсионӣ ҳуқуқ надорад оид ба исботшуда ё исботнашуда будани кирдори ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, оид ба ҳаққонӣ ё нодурустии ин ё он далел ва бартарики як далел нисбат ба далели дигар, оид ба татбиқи қонунгузорӣ оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар бораи ҷазо аз ҷониби суди марҳилаи якум, дар бораи ҷораи ҷазо масъалаҳоро пешаки ҳал намояд.

3. Таъинот дар ҳонаи машваратӣ бароварда шуда, ба он ҳамаи ҳайати суд имзо мегузоранд ва пас аз баргаштани ҳайати суд аз ҳонаи машваратӣ фавран эълон карда мешавад.

Моддаи 181. Ҳадди ҳуқуқҳои суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Суди марҳилаи кассатсионӣ ҳуқуқ дорад дар ҳолати зарурӣ оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ экспертизаи судӣ таъин карда, баррасии парвандаро боздорад, маводи иловагии пешниҳодшударо таҳқиқ кунад, инчунин ба қарори суд дигар тағйиротро, ки вазъи шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирнамударо бадтар намекунад, ворид намояд.

2. Дар сурати ду маротиба бекор шудани санади судӣ вобаста ба парвандаи мушаххас, суди марҳилаи кассатсионӣ ин парвандаро барои моҳиятан баррасӣ кардан ба пешбурди худ қабул менамояд.

Моддаи 182. Ба иҷро расонидани таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ барои иҷро дар мӯҳлати на дертар аз ҳафт шабонарӯзи баъди баровардани он якҷоя бо парванда ба суде, ки қарор ё таъинотро баровардааст, фиристода мешавад.

2. Таъиноте, ки мувофиқи он шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирнамуда бояд аз ҳабси маъмурӣ озод карда шавад, фавран иҷро карда мешавад, агар ин шахс дар маҷлиси суди марҳилаи кассатсионӣ иштирок дошта бошад. Дар ҳолатҳои дигар нусхаи таъинот ҷиҳати иҷрои қарори аз ҳабси маъмурӣ озод кардани шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содирнамуда фавран ба маъмурияти маҳалли таҳти ҳабси маъмурӣ нигоҳдорӣ фиристода мешавад.

БОБИ 14. БА ТАРИҚИ НАЗОРАТӢ БА РРАСӢ КАРДАНИ ПАРВАНДАӢОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ

Моддаи 183. Ба тариқи назоратӣ шикоят кардан ё эътироз овардан аз таъинот ва қарори суд, ки эътибори қонунӣ пайдо кардаанд

1. Эътироз ё шикоят дар бораи аз нав баррасӣ кардани таъинот ва қарори суд, ки эътибори қонунӣ пайдо кардаанд, ба истиснои қарорҳои Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба суди марҳилаи назоратӣ аз ҷониби прокурор, шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида шудааст, ҳимоятгар, ҷабрдида ва намоёндаи қонунӣ ӯ тибқи муқаррароти боби мазкур пешниҳод карда мешавад.

2. Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовини ӯ, Сарпрокурори ҳарбӣ, прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон ба қарорҳои суд, ки эътибори қонунӣ пайдо кардаанд, ба тариқи назоратӣ эътироз оварда метавонанд.

3. Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони ӯ бо мақсади таъмини таҷрибаи ягонаи судӣ ҳуқуқ доранд бевосита ба суди марҳилаи назоратӣ барои аз нав баррасӣ кардани қарорҳои эътибори қонунӣ пайдокардаи суд ба тариқи назоратӣ эътироз оваранд.

4. Шахси шикояткарда ҳуқуқ дорад онро бозхонад. Прокурори эътироз оварда ва прокурори болоӣ низ ҳуқуқи бозхондӣ онро дорад. Бозхондӣ эътироз ё шикоят то оғози маҷлиси судие, ки дар он эътироз ё шикоят бояд баррасӣ гардад, имконпазир аст.

Моддаи 184. Тартиби пешниҳоди эътироз ё шикояти назоратӣ

1. Эътироз ё шикояти назоратӣ бевосита ба суди марҳилаи назоратӣ, ки ҳуқуқи аз нав баррасӣ кардани қарорҳои судии эътибори қонунӣ пайдокардари дорад, пешниҳод карда мешавад.

2. Эътироз ё шикояти назоратӣ ба қарорҳои судии зерин пешниҳод мегардад:

- оид ба таъиноти суди марҳилаи кассатсионии Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ, шаҳри Душанбе оид ба таъинот ва қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи судҳои шаҳр ва ноҳия - мутаносибан ба Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва шаҳри Душанбе;

- оид ба таъинот ва ё қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи судҳои шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, оид ба таъинот ва ё қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва шаҳри Душанбе, агар ин таъинот ё қарор дар Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди баррасии кассатсионӣ қарор нагирифта бошад, оид ба қарори Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва шаҳри Душанбе, оид ба таъинот ва ё қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, агар онҳо ба тариқи кассатсионӣ мавриди баррасӣ қарор нагирифта бошанд - ба коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- нисбати таъиноти коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - ба Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 185. Мӯҳлати ба тариқи назоратӣ аз нав баррасӣ кардани таъинот ва қарори суд

Ба тариқи назоратӣ аз нав баррасӣ кардани таъинот ё қарори суд вобаста ба зарурати татбиқи қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии нисбатан вазнинтар, сабукии ҷазо ё бо дигар асосҳо, ки ҳолати шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурий содиркардари вазнин мекунад, инчунин аз нав баррасӣ кардани таъинот ё қарори суд дар бораи қатъ кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий дар давоми шаш моҳ аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани онҳо имконпазир аст.

Моддаи 186. Мӯҳтавои эътироз ё шикояти назоратӣ

1. Эътироз ё шикояти назоратӣ бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- номи суде, ки ба он шикоят ё эътирози назоратӣ ирсол мегардад;

- насаб, ном ва номи падари шахсе, ки шикоят ё эътирози назоратӣ пешниҳод кардааст, маҳалли истиқомат ё будубош ва мавқеи мурофиавии ӯ дар парванда;

- зикри судҳое, ки парвандаро ба сифати суди марҳилаи якум ё марҳилаи кассатсионӣ ё назоратӣ баррасӣ намудаанд ва мӯҳтавои санадҳои судии қабулнамудаи онҳо;

- зикри санадҳои судӣ, ки таҳти эътироз ё шикояти назоратӣ қарор гирифтаанд;

- ишора ба вайрон кардани қонун ҳангоми пешбурди парванда;

- хоҳиши шахсе, ки эътироз ё шикоят пешниҳод кардааст.

2. Агар эътироз ё шикояти назоратӣ қаблан ба марҳилаи назоратӣ пешниҳод шуда бошад, дар он бояд ба қарори қабулнамудаи суд ишора карда шавад.

3. Ба шикояти назоратӣ бояд шахси онро пешниҳоднамуда ё намояндаи ӯ имзо кунад. Ба шикояти назоратӣ, ки намоянда пешниҳод кардааст, бояд ваколатнома ё ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи ваколоти намоянда замима гардад. Эътирози назоратӣ бояд аз ҷониби прокуроре, ки эътироз овардааст, имзо карда шавад.

4. Ба эътироз ё шикояти назоратӣ нусхаи санадҳои нисбат ба парванда қабулнамудаи суд ва ҳуҷҷатҳои дигари мурофиавии тасдиқкунандаи вачҳҳои дар шикоят ё эътироз овардашуда, ки ба таври дахлдор тасдиқ карда шудаанд, замима мегардад.

5. Маводи иловагии пешниҳодгардида набояд бо роҳи гузаронидани амалҳои мурофиавии ҳуқуқвайронкунии маъмурий ба даст оварда шаванд.

Моддаи 187. Тартиби бе баррасӣ баргардонидани эътироз ё шикояти назоратӣ

Эътироз ё шикояти назоратӣ аз ҷониби судя дар мӯҳлати даҳ шабонарӯз аз рӯзи воридшавӣ ба суди марҳилаи назоратӣ дар ҳолатҳои зерин бе баррасӣ баргардонидани мешавад:

- эътироз ё шикоят ҷавобгӯи талаботи Кодекси мазкур набошад;
- эътироз ё шикоятро шахсе пешниҳод карда бошад, ки барои муроҷиат кардан ба суди марҳилаи назоратӣ ҳуқуқ надорад;
- мӯҳлати пешниҳоди эътироз ё шикоят нисбат ба санадҳои судӣ бо тартиби назоратӣ гузаронида шуда бошад;
- то қабули эътироз ё шикоят барои моҳиятан баррасӣ кардани он дар хусуси баргардонидан ё бозхондани онҳо дархост ворид шуда бошад;
- эътироз ё шикоят бар ҳилофи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур пешниҳод шуда бошад.

Моддаи 188. Амалҳо оид ба эътироз ё шикояти назоратии воридшуда

1. Эътироз ё шикояти назоратӣ баъди ба суди дахлдор ворид шудан бо тартиби муқарраргардида барои баррасӣ ба судияи ҳамин суд супорида мешавад. Эътироз ё шикояти назоратӣ бояд дар мӯҳлати бист шабонарӯз баррасӣ карда шавад. Эътироз ё шикояти назоратӣ амали қарори тахти эътироз ё шикоят қароргирифтаре бозмедорад.

2. Судяе, ки шикоят ё эътирозро баррасӣ менамояд, парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии дахлдорро аз суди поёни талаб мекунад.

3. Судя эътироз ё шикояти назоратиро омӯхта, яке аз қарорҳои зеринро қабул менамояд:

- дар бораи беқаноат монондани эътироз ё шикояти назоратӣ;
- дар бораи оғоз кардани пешбурди назоратӣ ва ба баррасии суди марҳилаи назоратӣ додани эътироз ё шикояти назоратӣ.

4. Қарори судя бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- сана ва маҳалли қабул кардани қарор;
- номи суд, насаб, ном ва номи падари судяе, ки қарорро қабул кардааст;
- насаб, ном ва номи падари шахсе, ки шикоят ё эътирози назоратиро пешниҳод намудааст;
- ишора ба санадҳои судии мавриди шикоят ва эътироз қароргирифта;
- асосҳои қабули қарор.

5. Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва муовинони ӯ, раисони Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва суди шаҳри Душанбе ҳуқуқ доранд бо қарори судя дар бораи беқаноат монондани эътироз ё шикояти назоратӣ розӣ нашаванд. Дар ин маврид шахсони номбурда қарори судяро бекор карда, мутобиқи сархати дуюми қисми 3 ҳамин модда қарор мебароранд. Эътирози Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон бевосита дар суди марҳилаи назоратӣ баррасӣ мегардад.

6. Нусхаи қарор ба шахси эътирозоварда ё шикояткарда равон карда мешавад.

Моддаи 189. Талаб карда гирифтани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

1. Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон, муовинони ӯ, Сарпрокурори ҳарбӣ, прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон ва муовинони онҳо метавонанд парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро, ки санади судии аз рӯи он қабулшуда эътибори қонунӣ пайдо кардааст, бо мақсади омӯзиши қонунӣ ва асоснок будани ин санадҳо ё баррасӣ кардани масъалаи пешниҳоди эътирози назоратӣ аз суди дахлдор талаб намоянд.

2. Прокурорҳои шаҳро ноҳияҳо ва прокурорҳои ба онҳо баробаркардашуда аз судҳои шаҳро ноҳияҳо ҳуқуқи талаб карда гирифтани парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмуриро доранд ва дар мавридҳои зарурӣ ба прокурори болоӣ дар хусуси ба таври назоратӣ овардани эътироз пешниҳод ирсол менамоянд.

Моддаи 190. Ҳайати суд ва тартиби баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий аз рӯи эътироз ё шикоят

1. Парванда ба тариқи назоратӣ дар коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳайати се нафар судя, дар Раёсати Суди Вилояти

Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилояти, шаҳри Душанбе ва Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳаёти на камтар аз се ду ҳиссаи аъзои Раёсат баррасӣ карда мешавад.

2. Дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба тариқи назоратӣ инҳо иштирок мекунанд:

- дар Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё муовинони ӯ;

- дар коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - прокуроре, ки аз ҷониби Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон ваколатдор шудааст;

- дар Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилояти ва шаҳри Душанбе - мувофиқан прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон ё муовинони онҳо.

3. Суде, ки парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро ба тариқи назоратӣ баррасӣ менамояд, ҳуқуқ дорад шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркардари ба маҷлиси суд даъват намояд.

4. Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз лаҳзаи ба баррасии суди марҳилаи назоратӣ супоридан бояд дар мӯҳлати на дертар аз бист шабонарӯз баррасӣ карда шавад.

5. Дар мавридҳои зарурӣ ба маҷлиси суд, ки дар он парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба тариқи назоратӣ баррасӣ мегардад, барои додани баёнот шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда, ҳимоятгари ӯ, ҷабрдида ва намояндаи ӯ, намояндаи шахси ҳуқуқӣ даъват карда мешавад. Ба шахсони ба маҷлиси суд даъватшуда имконияти бо эътироз ва шикоят шинос шудан дода мешавад.

6. Дар ҳусуси парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ раиси суд ё бо супориши ӯ яке аз аъзои Раёсат ё судяе, ки пеш дар баррасии ин парванда иштирок накардааст, маъруза мекунад. Маърузачӣ ҳолатҳои парванда, мазмунӣ таъинот, қарор, эътироз ё шикоятро баён мекунад. Ба маърузачӣ судяҳое, ки парвандаро баррасӣ менамоянд, инчунин прокурор саволҳо дода метавонанд. Агар дар маҷлиси суд шахси ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда, ҳимоятгар ё намояндагони қонунӣ ӯ ва ҷабрдида иштирок дошта бошанд, онҳо баъди маърузаи судя ҳуқуқи додани баёноти шифоҳиро доранд.

7. Тарафҳо баъд аз баромади маърузачӣ ҳулосаи прокурорро оид ба эътироз ё шикояти назоратӣ шунда, пас аз он толари маҷлиси судро тарк мекунанд.

8. Дар муҳокимаи эътироз ё шикоят мувофиқан аъзои Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилояти, шаҳри Душанбе, Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин мувофиқан Сарпрокурори ҳарбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, прокурорҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, прокурори нақлиёти Тоҷикистон ва муовинони онҳо иштирок менамоянд. Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилояти, шаҳри Душанбе ва Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мебароранд, ки онҳо бо тарафдорӣ аз се ду ҳиссаи овозҳои аъзои раёсат, ки дар маҷлиси суд иштирок кардаанд, қабул карда мешавад. Ҳангоми баробар будани овозҳои тарафдор ва муқобил эътироз ё шикояти дар Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилояти, шаҳри Душанбе ва Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасишуда рақардашуда эътироф мешавад.

9. Коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ҳонаи машваратӣ қарор мебарорад ва он бо аксарияти овозҳо қабул карда мешавад.

10. Қисми ҳулосагии қарори баровардашуда дар маҷлиси суд аз ҷониби раисикунанда ё яке аз судяҳо эълон карда мешавад.

Моддаи 191. Таъинот ва қарори суде, ки эътироз ё шикоятро баррасӣ менамояд

1. Дар натиҷаи ба тариқи назоратӣ баррасӣ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ, суд метавонад:

- эътироз ё шикоятро рад намояд;

- таъинот ва қарорҳои баровардашударо бекор кунад ва пешбурди парвандаро қатъ намояд ё онро ба санҷиши нав, тафтиши маъмурии нав, ё ки барои баррасии нави судӣ равон кунад;

- таъиноти кассатсионӣ, инчунин таъинот ва қарорҳои минбаъдаи судро бекор кунад ва парвандаро ба баррасии нави кассатсионӣ равон кунад;

- таъинот ва қарорҳоеро, ки ба тариқи назоратӣ бароварда шудаанд, бекор кунад, қарори суд ва таъиноти кассатсиониро бетағйир мононад, ё ин ки тағйир диҳад;

- ба таъинот ё қарори суд тағйирот дохил кунад.

2. Агар ҳангоми баррасии судии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ риоя накардани ҳуқуқ ва озодиҳои шахрванд, инчунин риоя нашудани муқаррароти қонун ҷиҳати пешбурд ва баррасии судии

парванда ошкор карда шаванд, суд, судя ҳуқуқ доранд нисбат ба онҳое, ки ба камбудӣ роҳ додаанд, таъиноти (қарори) хусусӣ бароранд.

Моддаи 192. Асосҳои бекор кардан ё тағйир додани таъинот ва қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд

Таъиноти суди марҳилаи якум, қарори судя, таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ, таъинот ва қарори марҳилаи назоратӣ дар мавридҳое бояд бекор карда ё тағйир дода шаванд, ки суди эътирозро баррасикунада эътироф намояд, ки бо ин таъинот ё қарор суди марҳилаи якум қарори ғайриқонунӣ ё беасос баровардааст ё суди болоӣ таъинот ё қарореро, ки пеш аз ин оид ба ҳамин парванда мавҷуд буд, беасос бетағйир монандааст, бекор кардааст ё тағйир додааст ё агар дар вақти баррасӣ кардани парванда дар суди болоӣ ба чунин қонунвайронкуниҳо роҳ дода шуда бошад, ки онҳо ба дурустии таъинот ё қарори баровардаи суди мазкур таъсир кардаанд ё таъсир карда метавонистанд.

Моддаи 193. Ҳадди ҳуқуқҳои суди марҳилаи назоратӣ

1. Ҳангоми ба тариқи назоратӣ баррасӣ кардани парванда амали суд бо вачҳҳои эътироз ё шикоят маҳдуд карда намешавад ва суд вазифадор аст, ки ҳамаи маводи парвандаро дар ҳаҷми пуррааш санҷад.

2. Суд дар вақти ба тариқи назоратӣ баррасӣ кардани парванда метавонад ҷазоеро, ки нисбати шахси ҳуқуқвайронкунии маъмури содиркарда таъин карда шудааст, сабуктар намояд ё қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии сабуктарро татбиқ намояд, масъалаҳои дигари вобаста ба тағйир додани санадҳои судиро ҳал кунад, аммо ҳуқуқ надорад, ки ҷазоро вазнин кунад ё қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтарро татбиқ намояд.

3. Агар суди марҳилаи назоратӣ эътироф намояд, ки дар суди марҳилаи якум ё суди марҳилаи кассатсионӣ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури нодуруст қатъ карда шудааст, ҳамчунин ҷазои дар ҳаққи шахси ҳуқуқвайронкунии маъмури содиркарда таъиншуда бо сабаби сабукиаш ба кирдори содиршуда номувофиқ аст, дар он сурат ҳуқуқ дорад қарор ё таъинотро бекор кунад ва парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмуриро барои баррасии нави судӣ мувофиқан ба суди марҳилаи якум ё кассатсионӣ равон кунад.

4. Агар ба беасос қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури ё ғайриқонунӣ сабук кардани ҷазои шахси ҳуқуқвайронкунии маъмури содиркарда дар вақти ба тариқи назоратӣ баррасӣ кардани парванда роҳ дода шуда бошад, марҳилаи болоии назоратӣ ҳуқуқ дорад, таъинот ё қарори марҳилаи поёнии назоратиро бекор кунад ва қарорҳои суди марҳилаи якум ё таъиноти марҳилаи кассатсиониро бетағйир монанд.

Моддаи 194. Ҳатмӣ будани дастурҳои суде, ки ба тариқи назоратӣ парвандаро баррасӣ кардааст

1. Дастурҳои суди марҳилаи назоратӣ дар вақти баррасии такрории ҳамин парванда барои судҳои марҳилаҳои поёнӣ ҳатмӣ мебошанд.

2. Суде, ки парвандаро ба тариқи назоратӣ баррасӣ менамояд, ҳуқуқ надорад ҳолатҳоеро, ки дар қарор муайян карда нашудаанд ё рад карда шуда буданд, муқаррар кунад ё ин ки исботшуда шуморад, ҳамчунин ҳуқуқ надорад, ки масъалаҳои исботшуда ё исботнашуда будани гуноҳ, эътиборнокӣ ё беэътибории ин ё он далел ва бартарии баъзе далелҳоро назар ба дигарашон, татбиқ кардани ин ё он қонунро аз тарафи суди марҳилаи якум ва масъалаи чораи ҷазои маъмуриро пешакӣ ҳал намояд.

3. Суде, ки парвандаро ба тариқи назоратӣ баррасӣ карда, таъиноти суди марҳилаи кассатсиониро бекор мекунад, ҳуқуқ надорад, ҳулосаҳоеро, ки суди марҳилаи кассатсионӣ мумкин аст дар вақти маротибаи дуюм баррасӣ кардани парванда барорад, пешакӣ муайян намояд.

Моддаи 195. Мазмуни таъинот ё қарор

1. Қароре, ки ҳангоми баррасии парванда Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ, шаҳри Душанбе ё таъиноте, ки коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тариқи назоратӣ баровардаанд, бояд ба талаботи Кодекси мазкур мувофиқ бошанд.

2. Таъинотро ҳамаи ҳайати суд, қарорро раисикунадаи маҷлиси Раёсат имзо мекунад.

3. Таъинот ё қарори суд яққоя бо эътироз ё шикоят ба парванда ҳамроҳ карда мешавад.

Моддаи 196. Баррасии парванда баъд аз бекор карда шудани қарор ё таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ

1. Баъд аз бекор карда шудани қарор ё таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури аз рӯи тартиби умумӣ баррасӣ карда мешавад.

2. Вазнин кардани ҷазо ё татбиқ кардани қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтар дар вақти парвандаро аз нав баррасӣ кардани суди марҳилаи якум фақат ба шарте мумкин аст, ки қарор ба тариқи назоратӣ барои сабук будани ҷазо ё худ бинобар зарур будани татбиқи қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии вазнинтар бекор карда шуда бошад.

БОБИ 15. АЗ НАВ САР КАРДАНИ ПЕШБУРДИ ПАРВАНДАИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ БИНОБАР ҲОЛАТҲОИ НАВ ОШКОРШУДА

Моддаи 197. Асосҳои аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури

1. Қарорҳои суд ё мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки эътибори қонунӣ пайдо кардаанд, метавонанд бекор карда шаванд ва пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда аз нав сар карда шавад.

2. Асосҳои аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмури бо сабаби ҳолатҳои нав ошкоршуда аз инҳо иборатанд:

- дидаю дониста нишондоди бардурӯғ додани ҷабрдида ё шохид, хулосаи коршинос, ҳамчунин қалбаки будани далелҳои шайғӣ ва дигар ҳуҷҷатҳо ё дидаю дониста нодуруст тарҷума кардан, ки боиси қабули қарори ғайриқонунӣ ё беасос шудаанд ва бо қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд ё мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) муқаррар шудаанд;

- амали ҷинояткоронаи суд, прокурор, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки боиси қабули қарори ғайриқонунӣ ва беасос шудаанд ва бо қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд ё мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) муқаррар шудаанд;

- аз ҷониби Суди конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳилофи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардани қонуне, ки суд, прокурор, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) зимни барасмиятдорӣ ва баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии мушаххас татбиқ намудаанд. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

Моддаи 198. Судҳое, ки қарор ё таъинотро вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида аз нав баррасӣ менамоянд

Қарор ё таъиноти эътибори қонунӣ пайдокардаи суди марҳилаи якумро вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида суде, ки қарор ё таъинотро баровардааст, аз нав баррасӣ менамояд. Аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъиноти суди марҳилаи кассатсионӣ ё назоратиро вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида, ки дар асоси онҳо санади суди марҳилаи якум тағйир дода шудааст, суде анҷом медиҳад, ки санадро тағйир додааст.

Моддаи 199. Пешниҳоди ариза дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида

1. Ариза дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида аз ҷониби шахси ҳуқуқвайронкунии маъмури содиркарда ва ҷабрдида ба суде пешниҳод мегардад, ки ин қарор ё таъинотро баровардааст.

2. Ба ариза ҳуҷҷатҳои дахлдоре, ки барои аз нав баррасӣ кардани санадҳои судӣ заруранд, замиа карда мешаванд.

3. Чунин ариза метавонад дар давоми мӯҳлати ба ҷавобгари маъмури кашидан барои ҳуқуқвайронкунии маъмурии содиршуда, вале на дертар аз се моҳ аз рӯзи ошкор гардидани асосҳо барои аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот пешниҳод шавад.

Моддаи 200. Тартиби баррасии ариза дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида

Суд аризаро дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида дар маҷлиси судӣ баррасӣ менамояд. Аризадиҳанда, дар ҳолатҳои зарурӣ ҷабрдида ва прокурор оид ба вақт ва маҳали баргузори маҷлиси судӣ огоҳ карда мешавад, аммо ҳозир нашудани онҳо барои баррасии ариза монеа намегардад.

Моддаи 201. Таъинот дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида

1. Суд аризаро дар бораи аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида баррасӣ намуда, аризаи пешниҳодгардидаро қонё мегардонад ва қарор ё таъинотро бекор мекунад ё аз нав баррасӣ кардани онҳоро рад менамояд.

2. Оид ба таъинот дар хусуси қонё гардонидани ариза ҷиҳати аз нав баррасӣ кардани қарор ё таъинот вобаста ба ҳолатҳои нав ошкоргардида пешниҳоди шикоят манъ аст.

3. Ҳангоми бекор кардани қарор ё таъинот парванда тибқи қоидаҳои муқаррарнамудаи Кодекси мазкур баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 202. Мӯҳлатҳои аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Аз нав баррасӣ кардани қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд ё мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда ба манфиати шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида шудааст, бо ҳеч гуна мӯҳлат маҳдуд карда намешавад.

2. Фавти шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида шудааст, барои аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда бо мақсади қатъ кардани парвандаи ӯ монеъ намегардад.

3. Аз нав баррасӣ кардани қарор доир ба қатъи парванда, ҳамчунин аз нав баррасӣ кардани қарор бо сабабҳои сабукии ҷазо ё зарурати нисбат ба шахсе, ки ба ҷавобгарии маъмурӣ кашида шудааст татбиқ кардани қонун оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурии нисбатан вазнинтар танҳо дар давоми мӯҳлатҳои ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидан ва на дертар аз се моҳ аз рӯзи ошкор шудани ҳолатҳои нав мумкин аст.

4. Рӯзи ошкор шудани ҳолатҳои нав ҳисоб карда мешавад:

- рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарори Суди конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳилофи Конститусияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардани қонуне, ки зимни барасмиятдарорӣ ва баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурии мушаххас татбиқ карда шудааст; (**ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476**)

- дар ҳолатҳои пешбиниамудаи қисми 2 моддаи 197 Кодекси мазкур рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани таъинот, қарор, ҳукм нисбат ба шахсоне, ки дар додани нишондод ва ҳулосаи бардурӯғ, пешниҳоди далелҳои қалбакӣ, тарҷумаи нодуруст ё амали ҷинояткоронае, ки ҳангоми барасмиятдарорӣ ва баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир шудаанд, гунаҳгоранд.

Моддаи 203. Аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Ҳуқуқи аз нав сар кардани пешбурди парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бинобар ҳолатҳои нав ошкоргардида, ба истиснои ҳолати дар қисми 3 моддаи мазкур пешбинишуда ба прокурор тааллуқ дорад.

2. Аризаҳои шаҳрвандон, хабарҳои шахсони мансабдори ташкилотҳо, ҳамчунин маълумоти дар ҷараёни барасмиятдарорӣ ва баррасии дигар парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ошкоршуда сабабҳои аз нав сар кардани пешбурд бинобар ошкор шудани ҳолатҳои нав мегарданд.

3. Аз нав баррасӣ кардани қарори эътибори қонунӣ пайдокардаи суд бинобар ҳолатҳои нав ошкоргардида тибқи қисми 1 моддаи 205 Кодекси мазкур бо пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ аз лаҳзаи ворид шудани пешниҳод баррасӣ мегардад.

Моддаи 204. Амали прокурор баъди анҷоми санҷиш

1. Баъди анҷом ёфтани санҷиши ҳолатҳои нав ошкоршуда, дар сурати мавҷуд будани асосҳо барои аз нав сар кардани пешбурд аз рӯи парванда, прокурор парвандаро бо хулосаи худ ва нусхаи қарорро дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 2 моддаи 197 Кодекси мазкур ба суди дахлдор мефиристонад.

2. Дар сурати мавҷуд набудани асосҳо барои аз нав оғоз кардани пешбурд аз рӯи парванда прокурор бо қарори асосноки худ пешбурди аз ҷониби ӯ бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда оғозгардидаро қатъ мегардонад.

3. Қарор дар бораи қатъ гардидани пешбурд аз рӯи парванда ба маълумоти шахсони манфиатдор расонида, ба онҳо фаҳмонида мешавад, ки онҳо ҳуқуқ доранд нисбат ба қарор ба суд шикоят кунанд ва суд салоҳият дорад масъалаи аз нав оғоз кардани пешбурдро аз рӯи парвандаи мазкур бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда ҳал намояд.

Моддаи 205. Аз ҷониби суд ҳал кардани масъалаи аз нав барқарор кардани пешбурд аз рӯи парванда

1. Пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё хулосаи прокурор доир ба зарурати аз нав оғоз кардани пешбурд аз рӯи парванда бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда бо тартиби зайл баррасӣ мегардад:

- дар бораи қарори суди ноҳия (шаҳр) - аз ҷониби Раёсати Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ ва шаҳри Душанбе;

- дар бораи қарори суди ноҳия (шаҳр)-ҳои тобеи ҷумҳурӣ, қарори Суди Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, судҳои вилоятӣ, шаҳри Душанбе ва қарори судҳои ҳарбии гарнизонҳо - аз ҷониби коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- дар бораи қарори коллегияи судӣ оид ба парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурии Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон - аз ҷониби Раёсати Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Баррасии қаблии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий ба тариқи кассатсионӣ ё назоратӣ ба баррасии он дар ҳамаи марҳилаи судӣ ҷиҳати аз нав оғоз кардани пешбурд бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда монеъ намегардад.

3. Пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё хулосаи прокурор дар бораи аз нав оғоз кардани пешбурд аз рӯи парванда бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда дар маҷлиси суд мувофиқи қоидаҳои муқаррарнамудаи Кодекси мазкур баррасӣ карда мешавад.

Моддаи 206. Таъиноти (қарори) суде, ки пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё хулосаи прокурорро баррасӣ мекунад

Суд пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё хулосаи прокурорро дар бораи аз нав сар кардани пешбурд аз рӯи парванда бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда баррасӣ карда, яке аз таъинотҳои зеринро мебарорад:

- доир ба бекор кардани қарор ва равон кардани парванда барои гузаронидани санҷиши иловагӣ ё мурофиаи нави судӣ;

- дар бораи бекор кардани қарор ва оид ба қатъи парванда, вақте ки санҷиши иловагӣ ё мурофиаи нави судӣ барои қабули қарори ниҳой аз рӯи парванда талаб карда намешавад;

- дар хусуси рад кардани пешниҳоди Раиси Суди Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё хулосаи прокурор.

Моддаи 207. Пешбурди парванда баъди бекор кардани қарорҳо

Пешбурди санҷиш ва мурофиаи судӣ аз рӯи парванда баъди бекор кардани қарорҳо оид ба он бинобар ҳолатҳои нав ошкоршуда, ҳамаҷунин шикоят кардан аз қарорҳои нав баровардаи суд ё эътироз овардан ба онҳо бо тартиби умумӣ анҷом дода мешавад.

ФАСЛИ V. ХУСУСИЯТҲОИ ПЕШБУРДИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРИИ КАТЕГОРИЯҲОИ АЛОҲИДА

БОБИ 16. ТАРТИБИ ПЕШБУРДИ ПАРВАНДАҲОИ ҲУҚУҚВАЙРОНКУНИИ МАЪМУРӢ НИСБАТ БА НОБОЛИҶОН

Моддаи 208. Тартиби пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғон

1. Муқаррароти боби мазкур оид ба парвандаҳо нисбат ба шахсе, ки дар лаҳзаи содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба ҳаждаҳсолагӣ нарасидааст, татбиқ мегарданд.

2. Тартиби пешбурди парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғон бо муқаррароти умумии Кодекси мазкур, инчунин бо назардошти моддаҳои боби мазкур муайян карда мешавад.

Моддаи 209. Ҳолатҳое, ки доир ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғон бояд муқаррар карда шаванд

1. Ҳангоми гузаронидани муурофияи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ аз рӯи парвандаҳои ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғон дар баробари исботи ҳолатҳои дар боби 5 Кодекси мазкур зикршуда бояд ҳолатҳои зерин муайян карда шаванд:

- синну соли ноболиғ (сана, моҳ ва соли таваллуд);
- шароити зиндагӣ ва таълиму тарбия, дараҷаи инкишофи зеҳнӣ, ирода ва рӯҳӣ, хислат ва мичоз, талабот ва завқу рағбат;
- таъсири шахсони калонсол ва ноболиғони дигар.

2. Ноболиге, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ баррасӣ мегардад, мумкин аст, дар вақти баррасии ҳолатҳое, ки метавонанд ба ӯ таъсири манфӣ расонанд, аз муҳокима берун карда шаванд.

Моддаи 210. Ба пешбурди алоҳида ҷудо кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғ

Парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиге, ки дар содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ якҷоя бо калонсолон иштирок кардааст, ба истехсолоти алоҳида ҷудо карда мешавад.

Моддаи 211. Тартиби даъвати ноболиғ

Ноболиғ ба воситаи падару модар ё намояндагони дигари қонунии ӯ ва агар ноболиғ дар муассисаи махсуси кӯдакон бошад ба воситаи маъмурияти ин муассиса ба суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ ё ба назди шахсони мансабдор даъват карда мешавад.

Моддаи 212. Баёноти гирифтани аз шахси ноболиғи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда, шохид ва ҷабрдидаи ноболиғ

Гирифтани баёноти аз шахси ноболиғи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содиркарда, шохид ва ҷабрдидаи ноболиғ наметавонад дар як рӯз бетанаффус зиёда аз як соат ва дар маҷмӯъ бештар аз ду соат давом ёбад.

Моддаи 213. Иштироки омӯзгор ва равоншинос

1. Ҳангоми гирифтани баёноти ноболиғ, ҳамчунин ноболиге, ки ноқисулақл доништа шудааст, иштироки омӯзгор ва равоншинос ҳатмист.

2. Омӯзгор ва равоншинос ҳуқуқ доранд ба ноболиге, ки нисбати ӯ парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ пеш бурда мешавад, саволҳо диҳанд ва баъди ба охир расидани гирифтани баёноти он шинос шаванд ва доир ба дурустӣ ва пуррагии сабтҳои он мулоҳизаҳояшонро навишта диҳанд. Ин ҳуқуқро суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) пеш аз гирифтани баёноти ба омӯзгор ё равоншинос мефаҳмонанд.

Моддаи 214. Иштироки намояндаи қонунии ноболиғ дар баррасии парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Намояндаи қонунии ноболиғ барои иштирок дар парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бо қарори суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) аз лаҳзаи гирифтани баёноти аввал аз

ноболиғ роҳ дода мешавад. Ҳангоми иҷозат додан барои иштирок дар парванда ба намояндаи қонунӣ ҳуқуқҳои пешбининомудаи қисми 2 ҳамин модда фаҳмонида мешаванд.

2. Намояндаи қонунӣ ҳуқуқ дорад:

- донад, ки ноболиғ барои содир кардани кадом ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ айбдор карда мешавад;
- ҳангоми гузаронидани амалҳои мурофиавие, ки Кодекси мазкур пешбинӣ мекунад, иштирок намояд;
- бо протоколи маҷлиси судӣ шинос шавад ва доир ба дурустӣ ва пуррагии сабтҳои он ба тарзи ҳаттӣ эрод пешниҳод намояд;
- дархост ва раддия диҳад;
- оид ба амалҳо ва қарорҳои суд, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) шикоят пешниҳод намояд;
- далелҳо пешниҳод кунад;
- бо тамоми маводи парванда шинос шавад, аз он ҳама гуна маълумотро ба андозаи дилхоҳ рӯйнавис намояд.

Моддаи 215. Қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бо татбиқи чораҳои тарбиявӣ

Агар дар қараёни баррасии парванда оид ба ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ муқаррар гардад, ки ноболиғ ин кирдорро бори аввал содир кардааст ва ислоҳи ӯ бе татбиқи ҷазои маъмурӣ имкон дошта бошад суд, прокурор ва мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) ҳуқуқ доранд, ки парвандаро нисбат ба ноболиғ бо татбиқи чораҳои тарбиявӣ қатъ намоянд. Ин гуна қарор танҳо дар ҳолате қабул шуда метавонад, ки ба он ноболиғ ва намояндаи қонунии ӯ розӣ бошанд. Нусхаи қарор дар бораи қатъ кардани парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ нисбат ба ноболиғ бо татбиқи чораҳои зикршуда ба комиссия оид ба ҳуқуқи кӯдак фиристонида мешавад.

ФАСЛИ VI. ИҶРОИ ҚАРОРҲО

БОБИ 17. ИҶРОИ ҚАРОРҲО ВОБАСТА БА ТАЪИНИ ҶАЗОИ МАЪМУРӢ

Моддаи 216. Эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ дар ҳолатҳои зерин эътибори қонунӣ пайдо менамояд:

- баъди ба охир расидани мӯҳлати шикоят ё эътироз овардан нисбат ба қарор, агар оид ба қарор шикоят ё эътироз оварда нашуда бошад;
- баъди ба охир расидани мӯҳлати шикоят ё эътироз овардан вобаста ба қарори аз натиҷаи шикоят ва эътироз қабулгардида, агар вобаста ба ин қарор шикоят ё эътироз оварда нашуда бошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо қарори мазкур қарори қаблан қабулгардида бекор карда шуда бошад;
- фавран баъди қабули қарор аз натиҷаи баррасии шикоят ё эътирозе, ки вобаста ба он шикоят карда намешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки бо қарори зикршуда қарори қаблан қабулгардида бекор карда шуда бошад.

Моддаи 217. Ҳатмӣ будани иҷрои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ барои иҷро аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, инчунин шахсони мансабдор, шаҳрвандон ва иттиҳодияҳои онҳо, шахсони ҳуқуқӣ, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқиашон ҳатмист.

2. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ бояд аз лаҳзаи эътибори қонунӣ пайдо кардани он иҷро карда шавад.

Моддаи 218. Иҷрои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ

1. Иҷрои қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

2. Ҳангоми баррасии шикоят ё эътироз нисбат ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий ё нисбат ба қарорҳои минбаъда оид ба шикоят ё эътироз қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий, ки эътибори қонунӣ пайдо кардааст, дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди эътибори қонунӣ пайдо кардани он ба судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки барои амалӣ кардани қарор ваколатдор мебошанд, фиристонида мешавад.

3. Агар нисбат ба қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий дар мӯҳлатҳои муқарраргардида шикоят ё эътироз оварда нашуда бошад, қарори мазкур дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди эътибори қонунӣ пайдо кардани он, ҳангоми баррасии шикоят ё эътироз бошад, дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди аз суд, мақомоти ваколатдори давлатии (шахсони мансабдори) қарорро қабулнамуда ворид шудани қарор доир ба ин шикоят ё эътироз ба мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки барои амалӣ кардани қарор ваколатдоранд, фиристонида мешавад.

4. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди эътибори қонунӣ пайдо кардани он ба мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки барои амалӣ кардани қарор ваколатдор аст, фиристонида мешавад.

Моддаи 219. Ба иҷро расонидани қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий

1. Қарор оид ба парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурий аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба иҷро расонида мешавад.

2. Дар сурати қабул гардидани якчанд қарор доир ба таъин кардани ҷазои маъмурий нисбати ҳамон як шахс ҳар як қарор дар алоҳидагӣ ба иҷро расонида мешавад.

Моддаи 220. Ба таъхир гузоштан ва ба мӯҳлатҳо ҷудо кардани иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурий

1. Ҳангоми мавҷуд будани ҳолатҳои, ки дар мӯҳлатҳои муқарраргардида иҷрои қарори таъин кардани ҷазои маъмуриро дар намуди ҳабси маъмурий, маҳрум сохтан аз ҳуқуқи махсус ё дар намуди ҷаримаи маъмурий имконнопазир мегардонанд, судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарорро қабул кардааст, метавонад иҷрои қарорро ба мӯҳлати то як моҳ ба таъхир гузорад.

2. Вазъи моддии шахси ба ҷавобгари маъмурий кашидашударо ба инобат гирифта, пардохти ҷаримаи маъмурий метавонад аз ҷониби судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарорро қабул кардааст, ба муддати то се моҳ ба мӯҳлатҳо ҷудо карда шавад.

Моддаи 221. Боздоштани иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурий

1. Судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки дар бораи таъин кардани ҷазои маъмурий қарор қабул кардаанд, дар сурати шикоят ё эътироз овардан нисбат ба қарори эътибори қонунӣ пайдонамуда иҷрои ин қарорро то баррасии шикоят ё эътироз бозмедоранд. Дар бораи боздоштани иҷрои қарор таъинот ё қарор бароварда, ҳангоми зарурат он фавран ба мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) фиристонида мешавад, ки ин таъинот ё қарорро иҷро менамояд.

2. Эътироз овардан нисбат ба қарори ҳабси маъмурий ё боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият иҷрои ин қарорро бознамедорад.

Моддаи 222. Иҷрои қарор дар бораи боздоштан ва ё манъ кардани фаъолияти соҳибкорони инфиродӣ ва шахсони ҳуқуқӣ

1. Мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) тибқи қарори қабулгардида дар мӯҳлати даҳ шабонарӯз қисман ё пурра кори ташкилотро манъ карда, истифодаи бино, иншоот, қисмҳои бино ва иншоот, анбор, хатҳои алоқа ва гармиро боз медоранд.

2. Мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) тибқи қарори қабулгардида дар мӯҳлати даҳ шабонарӯз фаъолияти шахси ҳуқуқиро манъ менамоянд ва мақомоти оморро дар ин бора огоҳ месозанд.

Моддаи 223. Қатъи иҷрои қарори таъин кардани ҷазои маъмурий

Судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки дар бораи таъин кардани ҷазои маъмури қарор қабул намудааст, дар ҳолатҳои зерин иҷроӣ қарорро қатъ менамояд:

- ҳангоми қабули санади авф, агар ҷунин санад ба татбиқи ҷазои маъмури монеъ шавад;
- дар сурати бекор кардан ё беэътибор донистани қонун ё муқаррароти алоҳидаи он, ки ҷавобгарии маъмуриро барои кирдори содиргардида муқаррар менамояд;
- ҳангоми ғавти шахси ба ҷавобгарии маъмури кашидашуда ё бо тартиби муқарраргардида ғавтида эълон шудани ӯ;
- агар аз тарафи Суди конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон қонун ё муқаррароти алоҳидаи он, ки ҷавобгарии маъмуриро муқаррар менамояд, ҳилофи Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф шуда бошад; (**ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476**)
- ҳангоми гузаштани мӯҳлати идомаи иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури, ки дар Кодекси мазкур муқаррар шудааст;
- дар сурати қабул гардидани қарори қатъи иҷроӣ қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмури дар ҳолатҳои пешбининамудаи Кодекси мазкур.

Моддаи 224. Ҳалли масъалаҳои вобаста ба иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури ба шахси ноболиғ

1. Масъалаҳои ба таъхир гузоштан, боздоштан ё қатъ кардани иҷроӣ қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмури, инчунин рӯёнидани ҷаримаи маъмурии ба шахси ноболиғ таъиншуда аз падару модар ё намояндаи қонунии ӯ аз тарафи судя, мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор), ки ҷунин қарорро қабул кардаанд, дар мӯҳлати се шабонарӯзи баъди ба миён омадани асос барои ҳалли масъалаи дахлдор баррасӣ мешаванд.

2. Шахсоне, ки барои ҳалли масъалаҳои дар қисми 1 ҳамин модда зикргардида манфиатдоранд, дар бораи вақт ва маҳалли баррасӣ хабардор карда мешаванд. Бе сабабҳои узрнок ҳозир нашудани шахсони манфиатдор барои ҳалли масъалаҳои дахлдор монеъ шуда наметавонад.

3. Қарор оид ба масъалаҳои ба таъхир гузоштан, ба мӯҳлатҳо ҷудо кардан ё боздоштани иҷроӣ қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмури, инчунин рӯёнидани ҷаримаи маъмурии нисбати шахси ноболиғ таъингардида аз падару модар ё намояндаи қонунии ӯ дар намуди таъинот бароварда мешавад. Нусхаи таъинот ба шахси воқеӣ ё намояндаи шахси ҳуқуқӣ, ки нисбати онҳо ин таъинот бароварда шудааст, инчунин ба ҷабрида тибқи дархост супорида мешавад. Ҳангоми ҳозир набудани шахсони зикргардида нусхаи таъинот ба онҳо дар давоми се шабонарӯзи баъди баровардани он фиристонида, дар ин бора дар парванда қайди дахлдор карда мешавад.

4. Масъалаи қатъ кардани иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури дар шакли қарор қабул карда мешавад.

Моддаи 225. Мӯҳлати идома ёфтани иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури

1. Қарори таъин кардани ҷазои маъмури иҷро карда намешавад, агар он дар мӯҳлати як сол аз лаҳзаи эътибори қонунӣ пайдо карданаши мавриди иҷро қарор нагирифта бошад.

2. Идома ёфтани мӯҳлати пешбининамудаи қисми 1 ҳамин модда дар сурате қатъ мегардад, ки шахси ба ҷавобгарии маъмури кашидашуда аз иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури саркашӣ намояд. Ҳисоби мӯҳлат дар ҷунин ҳолат аз рӯзи ошкор шудани шахси зикргардида ё молу мулк даромади ӯ, ки мутобиқи қарори таъин кардани ҷазои маъмури нисбат ба онҳо мумкин аст ҷаримаи маъмури татбиқ карда шавад, аз нав оғоз мегардад.

3. Ҳангоми ба таъхир гузоштан ё боздоштани иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури мутобиқи Кодекси мазкур идома ёфтани мӯҳлати иҷро то гузаштани мӯҳлати ба таъхир гузоштан ё мӯҳлати боздоштани иҷро боздошта мешавад.

4. Ҳангоми ба мӯҳлатҳо ҷудо кардани иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури, давомнокии мӯҳлати иҷро ба ин мӯҳлат дароз карда мешавад.

Моддаи 226. Ба охир расидани пешбурди иҷроӣ қарори таъин кардани ҷазои маъмури

1. Қарори таъин кардани ҷазои маъмури, ки пурра иҷро шудааст, бо қайди дахлдор дар бораи ҷазои маъмурии иҷрогардида аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарорро ба иҷро расонидааст, ба судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки ин қарорро қабул кардааст, баргардонида мешавад.

2. Қарори таъин кардани ҷазои маъмурӣ, ки иҷрои он таъмин нагардидааст ё нопурра иҷро шудааст, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатии (шахси мансабдори) иҷрокунандаи қарор ба судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки ин қарорро қабул кардааст, дар ҳолатҳои зерин баргардонида мешавад:

- агар дар суроғи зикрнамудаи судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарорро қабул кардааст, шахси воқеии ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашуда истиқомат, кор ё таҳсил накунад ё шахси ҳуқуқии ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашуда ё молу мулк шахсони зикргардида, ки ба он метавонад ҷазои маъмурӣ таъин шавад, дар он суроға қарор надошта бошанд;

- агар шахси ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашуда молу мулк ё даромаде надошта бошад, ки ба он ҷазои маъмурӣ таъин карда шавад ва тадбирҳои оид ба дарёфти молу мулк чунин шахс андешидашуда бенатиҷа монда бошанд;

- агар мӯҳлати давомнокии иҷрои қарори таъин кардани ҷазои маъмурӣ, ки Кодекси мазкур пешбинӣ намудааст, гузашта бошад.

3. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи сархатҳои якум ва дуҷуми қисми 2 ҳамин модда мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарори таъин кардани ҷазои маъмурӣ таҳти иҷрои ӯ мебошад, санади дахлдор тартиб медиҳад ва он аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатии (шахси мансабдори) болоӣ тасдиқ карда мешавад.

4. Баргардонидани қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ аз рӯи асосҳои пешбининамудаи сархатҳои якум ва дуҷуми қисми 2 ҳамин модда барои иҷро қабул кардани қарори нав дар доираи мӯҳлати пешбининамудаи Кодекси мазкур монеа шуда наметавонад.

5. Агар мӯҳлати давомнокии иҷрои қарор гузашта бошад ва иҷрои он таъмин нагардида бошад ё нопурра иҷро шуда бошад, қарор мутобиқи талаботи Кодекси мазкур ба судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки қарорро қабул кардааст, баргардонида мешавад.

Моддаи 227. Иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ нисбати шахсе, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад ё қарор дорад ва дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон молу мулк надорад

(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

Иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ нисбати шахсе, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунад ё қарор дорад ва дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон молу мулк надорад, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созишномаҳои байналмилалӣ Тоҷикистон бо давлате, ки ин шахс дар ҳудуди он истиқомат мекунад ё қарор дорад, инчунин бо давлате, ки молу мулк шахси ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашуда дар ҳудуди он мебошад, амалӣ мегардад. (ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

БОБИ 18. ТАРТИБИ ИҶРОИ НАМУДҲОИ ҶУДОГОНАИ ҶАЗОИ МАЪМУРӢ

Моддаи 228. Иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди огоҳӣ

Қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди огоҳӣ аз ҷониби судя, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки ин қарорро қабул намудааст, баъди эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор бо роҳи супоридан ё фиристодани нусхаи қарор мутобиқи талаботи Кодекси мазкур иҷро карда мешавад.

Моддаи 229. Иҷрои қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷарима

1. Ҷаримаи маъмурӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ, шахсони мансабдор ё шахсони ҳуқуқӣ, ки ба ҷавобгари маъмурӣ кашида шудаанд, бояд дар мӯҳлати на дертар аз сӣ шабонарӯзи баъди эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор дар бораи таъин кардани ҷаримаи маъмурӣ ё аз лаҳзаи гузаштани мӯҳлати батаъхирандозӣ ё ба мӯҳлатҳо ҷудо кардан, ки Кодекси мазкур пешбинӣ намудааст, иҷро карда шавад.

2. Агар шахси ноболиғ даромади мустақил надошта бошад, ҷаримаи маъмурӣ аз падару модар ё намоёнҳои қонунии ӯ ситонида мешавад.

3. Маблағи ҷаримаи маъмурӣ аз ҷониби шахсони воқеӣ, шахсони мансабдор ё шахсони ҳуқуқӣ, ки ба ҷавобгари маъмурӣ кашида шудаанд, ба Бучети давлатӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

4. Ҳангоми аз кор озод шудани шахси ба ҷавобгари маъмурӣ кашидашуда ё мавҷуд набудани имконияти ситонидани ҷарима аз музди меҳнат ё дигар даромади ӯ, маъмурияти ташкилот дар мӯҳлати

дах шабонарӯз аз рӯзи аз кор озод шудан ё ба вучуд омадани дигар ҳолатҳои ғайриимкон гаштани ситонидани ҷарима, ҳуҷҷатро оид ба таъин кардани ҷарима ба суд, мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки онро қабул намудааст, бо нишон додани ҷойи кори нави шахси ба ҷавобгарии маъмурӣ кашидашуда (агар муайян бошад), сабаби ғайриимкон будани ситонидани ҷарима, бо қайди маблағи аз музди меҳнат нигоҳ дошташуда (агар нигоҳ дошта шуда бошад) бармегардонад.

5. Ҳангоми дар муҳлати пешбиниамудаи Кодекси мазкур иҷро накардани қарор оид ба таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷарима, иҷрои маҷбурии қарори мазкур бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи истехсолоти иҷро» амалӣ карда мешавад. (ҚҶТ аз 25.12.15с., № 1263)

Моддаи 230. Ба охир расидани пешбурди иҷрои қарор оид ба татбиқи ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷарима

Қарор оид ба татбиқи ҷазои маъмурӣ, ки аз рӯи он ситонидани ҷаримаи маъмурӣ пурра амалӣ гардидааст, бо қайди иҷрои он ба суд ё мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор), ки ин қарорро қабул кардааст, баргардонида мешавад.

Моддаи 231. Иҷрои қарори боздошти маъмурии амали иҷозатнома барои машғул шудан ба намудҳои муайяни фаъолият

1. Қарор оид ба боздошти маъмурии амали иҷозатнома барои машғул шудан ба намудҳои муайяни фаъолият аз тарафи мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) иҷро карда мешавад, ки ӯ мутобиқи қонун ҳуқуқ дорад, барои ҳамин намуди фаъолият иҷозатнома диҳад.

2. Қарор оид ба боздошти маъмурии амали иҷозатнома барои машғул шудан ба намудҳои муайяни фаъолият дар муҳлати дах шабонарӯз бо роҳи бозхонди ин иҷозатнома ба муҳлати боздошти амали он иҷро карда мешавад.

Моддаи 232. Иҷрои қарор оид ба маҳрум кардан аз иҷозатнома барои машғул шудан ба намудҳои муайяни фаъолият

Қарори қабулгардида оид ба бекор кардани иҷозатнома барои машғул шудан ба намудҳои муайяни фаъолият дар муҳлати дах шабонарӯз аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ (шахсони мансабдор) бо роҳи бозпас гирифтани иҷозатнома иҷро карда мешавад.

Моддаи 233. Иҷрои қарор оид ба маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус

1. Қарори судя дар бораи маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт аз тарафи шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти дахлдори қорҳои дохилӣ иҷро карда мешавад.

2. Қарори судя дар бораи маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи идораи воситаҳои нақлиёти техникӣ (трактор, мошинаҳои худгард ва дигар намудҳои техникаи кишоварзӣ) аз ҷониби шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти назорати давлатии ҳолати техникӣ иҷро карда мешавад.

3. Қарори судя дар бораи маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи идораи киштиҳои хурдҳаҷм аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти ваколатдори давлатӣ ба иҷро расонида мешавад.

4. Қарори судя дар бораи маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи истифодаи воситаҳои радиоэлектронӣ ё таҷҳизоти баланбасомад аз тарафи шахсони мансабдори ваколатдори мақомоти анҷомдиҳандаи назорати давлатии соҳаи алоқа иҷро карда мешавад.

5. Қарори судя дар бораи маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи шикор аз тарафи шахсони мансабдори мақомоти ваколатдори назорати давлатии риояи қоидаҳои шикор иҷро карда мешавад.

Моддаи 234. Тартиби иҷрои қарори маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи идораи воситаҳои нақлиёт

1. Қарори маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёти намуди дахлдор ё дигар намудҳои техника мувофиқан бо роҳи гирифтани шаҳодатномаи ронандагӣ ё шаҳодатномаи ҳуқуқи идораи киштиҳои хурдҳаҷм ё шаҳодатномаи тракторчӣ-мошинист иҷро карда мешавад, агар ронанда, киштирон ё тракторист-мошинист аз ҳуқуқи идораи ҳамаи намуди воситаҳои нақлиёт, киштиҳои хурдҳаҷм ва техникаи дигар маҳрум карда шуда бошад. Агар ронанда аз ҳуқуқи идораи на ҳамаи намуди

воситаҳои нақлиёт маҳрум карда шуда бошад, дар шаҳодатномаи ронандагӣ қайд карда мешавад, ки ӯ аз ҳуқуқи идораи кадом намуди воситаи нақлиёт маҳрум карда шудааст ва шаҳодатномаи ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт баргардонида мешавад.

2. Қарори маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи истифодаи воситаҳои радиоэлектронӣ ё таҷҳизоти баландбасомад бо роҳи гирифтани иҷозатномаи махсус барои истифодаи воситаҳои радиоэлектронӣ ё таҷҳизоти баландбасомад иҷро карда мешавад. Тартиби гирифтани иҷозатномаи махсус барои истифодаи воситаҳои радиоэлектронӣ ё таҷҳизоти баландбасомад аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ, ки назорати давлатии соҳаи алоқаро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зимма доранд, муқаррар карда мешавад.

3. Қарори маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи шикор бо роҳи гирифтани шаҳодатномаи шикорчӣ иҷро карда мешавад.

4. Баъди ба охир расидани мӯҳлати ҷазои маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус ҳуҷҷатҳое, ки аз шахси ба ин намуди ҷазои маъмуриӣ ба ҷавобгарӣ кашидашуда гирифта шуда буданд, ба ӯ баргардонида мешаванд.

Моддаи 235. Ҳисоб кардани мӯҳлатҳои маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус

1. Давомнокии мӯҳлати маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус аз рӯзи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарор дар бораи таъин кардани ҷазои маъмуриӣ дар намуди маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсуси дахлдор оғоз мегардад.

2. Дар сурати аз супоридани шаҳодатномаи дахлдор (иҷозати махсус) ё дигар ҳуҷҷатҳо саркашӣ кардани шахси аз ҳуқуқи махсус маҳрумгардида мӯҳлати маҳрум кардан аз ҳуқуқи махсус қатъ мегардад. Давомнокии мӯҳлати маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус аз рӯзи аз ҷониби ин шахс супоридан ё аз ӯ гирифтани шаҳодатномаи дахлдор (иҷозати махсус) ё дигар ҳуҷҷатҳо оғоз мегардад.

3. Давомнокии мӯҳлати маҳрум кардани шахси воқеӣ аз ҳуқуқи махсус ҳангоми нисбат ба шахси аз ҳуқуқи махсус маҳрумгардида барои бори дигар таъин кардани ҷазои маъмуриӣ дар намуди маҳрум кардан аз ҳамон як ҳуқуқи махсус аз рӯзи дигари баъди ба охир расидани мӯҳлати ҷазои маъмурии қаблан татбиқшуда оғоз мегардад.

Моддаи 236. Иҷрои қарори боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият

1. Қарори боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият баъди қабул гардидани чунин қарор иҷро карда мешавад.

2. Ҳангоми боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият гузоштани мӯҳру сургуч ба бинои манзил, ҷои нигоҳдории мол ва дигар арзишҳои моддӣ, хазинаҳо, инчунин дигар тадбирҳо доир ба иҷрои чораҳои пешбиниамудаи қарори боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият, ки барои иҷрои ҷазои маъмуриӣ бо роҳи боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият зарур мебошанд, татбиқ карда мешаванд. Дар сурати ба таври маъмуриӣ боздоштани намуди муайяни фаъолият ба татбиқи чораҳои роҳ дода намешавад, ки метавонанд боиси оқибатҳои барқарорнашаванда барои пешбурд, инчунин барои фаъолият ва нигоҳ доштани объектҳои таъминоти ҳаёти гарданд.

3. Агар муқаррар карда шавад, ки ҳолатҳои барои таъини ҷазои маъмуриӣ дар намуди боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият асосшуда бартараф гардидаанд, боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият дар асоси дархости шаҳрванди бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ ба фаъолияти соҳибкорӣ машғулбуда пеш аз мӯҳлат қатъ мегардад.

4. Баъди тадқиқи ҳуҷҷатҳои пешниҳодгардида мақоми ваколатдори давлатӣ (шахси мансабдор) дар бораи қатъ кардани иҷрои ҷазои маъмуриӣ бо роҳи боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият ё рад кардани қонегардонии дархост қарор қабул менамояд. Дар қарор дар бораи пеш аз мӯҳлат қатъ кардани боздошти маъмурии намуди муайяни фаъолият маълумоти пешбиникардаи моддаи 141 Кодекси мазкур, инчунин санаи аз нав ба фаъолият оғоз кардани шаҳрванди бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ ба фаъолияти соҳибкорӣ машғулбуда ё шахси ҳуқуқӣ, филиалҳо, намояндагӣҳо, воҳидҳои сохторӣ, қитъаҳои истеҳсолии он, инчунин истифодаи таҷҳизот, объектҳо, бино ва иншоот, анҷом додани намудҳои алоҳидаи фаъолият (кор ва хизматрасонӣ) нишон дода мешаванд.

Моддаи 237. Иҷрои қарори бо подош гирифтани ашёе, ки олотӣ содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмуриӣ ё объекти бевоситаи он мебошад

1. Қарори судя дар бораи бо подош гирифтани ашъе, ки олоти содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё объекти бевоситаи он мебошад, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешавад.

2. Ба ғуруш баровардани ашъҳои гирифташуда, ки олоти содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё объекти бевоситаи он мебошад, тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.

Моддаи 238. Иҷрои қарори мусодираи ашъе, ки олоти содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё объекти бевоситаи он мебошад

1. Қарори судя дар бораи мусодираи ашъе, ки олоти содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ё объекти бевоситаи он мебошад, тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қарор дар бораи мусодираи силоҳ, тир, лавозимоти ҷангӣ, воситаҳои нашъадор ва моддаҳои психотропӣ бошад, аз тарафи мақомоти қорҳои дохилӣ иҷро карда мешавад.

2. Нусхаҳои мусодирагардидаи асарҳо ва фонограммаҳо, маводу таҷҳизоти барои иҷрои онҳо истифодашаванда ва дигар олоти содиркунии ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ тибқи тартиби пешбининамудаи Кодекси мазкур бояд нобуд карда шаванд, ба истиснои ҳолатҳои супоридани нусхаҳои мусодирагардидаи асарҳо ё фонограммаҳо дар асоси хоҳиши шахсе, ки дорандаи ҳуқуқҳои муаллифӣ ё ҳуқуқҳои вобаста ба он мебошад.

Моддаи 239. Иҷрои қарори бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд

(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

Қарори бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд аз тарафи мақомоти зерин иҷро карда мешавад: **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

- мақомоти ҳифзи сарҳад ҳангоми содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки низоми Сарҳади давлатӣ ё низоми нуқтаҳои гузаргоҳии Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя накардаанд;

- мақомоти қорҳои дохилӣ ҳангоми содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмуриё, ки низоми будубош (сукунат) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё қоидаҳои муҳоҷиратро риоя накардаанд.

Моддаи 240. Тартиби иҷрои қарори бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд

(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)

1. Иҷрои қарори бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд бо роҳи расман супоридани шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрванд ба намояндаи расмии давлате, ки ин шахс ба ҳудуди он берун карда мешавад ё бо роҳи мустақилона аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон баромада рафтани шахсе, ки мавриди бо роҳи маъмурӣ берун кардан қарор гирифтааст, анҷом дода мешавад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

2. Дар бораи бо роҳи маъмурӣ берун кардани шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрванд аз гузаргоҳҳои Сарҳади давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мақомоти давлати хориҷӣ, ки бо роҳи маъмурӣ баровардани ин шахс ба ҳудуди он ё тавассути ҳудуди он сурат мегирад, огоҳ карда мешавад, агар тибқи шартномаи байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон бо ин давлат бо роҳи маъмурӣ берун кардан пешбинӣ гардида бошад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

3. Агар тибқи шартномаи байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ба намояндаи давлати хориҷӣ супоридани шахсе, ки бояд аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун карда шавад, пешбинӣ нагардида бошад, дар ин ҳолат шахс дар маҳалли муайяннамудаи мақомоти ҳифзи сарҳад бо роҳи маъмурӣ берун карда мешавад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

4. Иҷрои қарори бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардани шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд дар шакли санади яктарафа ё дутарафа ба расмият дароварда мешавад. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

5. Шаҳрванди хориҷӣ ё шахси бешаҳрвандро то рӯзи бо роҳи маъмурӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон берун кардан дар қойҳои махсус нигоҳ доштан мумкин аст. **(ҚҶТ аз 02.01.18 с., №1476)**

Моддаи 241. Иҷрои қарори таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷабси маъмурӣ

1. Қарори судя дар бораи таъин кардани ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷабси маъмурӣ аз тарафи мақомоти корҳои дохилӣ баъди қабули чунин қарор фавран иҷро карда мешавад.
2. Шахсоне, ки нисбати онҳо ҷазои ҷабси маъмурӣ таъин карда шудааст, дар ҷойҳои муайяннамудаи мақомоти корҳои дохилӣ нигоҳ дошта мешаванд.
3. Мӯҳлати дастгиркунии маъмурӣ ба мӯҳлати ҷабси маъмурӣ ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 242. Тартиби иҷрои ҷазои маъмурӣ дар намуди ҷабси маъмурӣ

1. Шахсоне, ки барои содир кардани ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба ҷабси маъмурӣ гирифта шудаанд, ба корҳои ҷисмонӣ ҷалб карда мешаванд.
2. Тартиби иҷрои ҷазои ҷабси маъмурӣ ва ташкили истифодаи меҳнати шахсони ба ҷабси маъмурӣ гирифташуда тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешавад.
3. Шахсоне, ки нисбати онҳо ҷазои ҷабси маъмурӣ таъин карда шудааст, дар давраи дар ҷабси маъмурӣ қарор доштанишон дар ҷойи кори асосӣ ба онҳо музди меҳнат пардохта намешавад.

Моддаи 243. Тартиб ва мӯҳлати иҷрои қарор оид ба ҷуброни зарари моддӣ

1. Қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба ҷуброни зарари моддӣ тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси мазкур, қонунгузорию граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кодекси муурофиавии граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешавад.
2. Қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба ҷуброни зарари моддӣ ҳуҷҷати иҷроия ба ҳисоб меравад.
3. Зарари моддӣ аз ҷониби шахсе, ки ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ содир кардааст бояд дар давоми се моҳи баъди ба ӯ супорида шудани қарор, вале дар сурати шикоят кардан ё эътироз овардан дар мӯҳлати на дертар аз сӣ шабонарӯзи баъди хабардор кардан аз хусуси қонён нагардонидани шикоят ё эътироз ҷуброн карда шавад.

Моддаи 244. Оқибатҳои иҷро накардани қарор оид ба ҷуброни зарари моддӣ

Ҳангоми дар мӯҳлати пешбининамудаи Кодекси мазкур иҷро накардани қарори парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ оид ба ҷуброни зарари моддӣ, иҷрои қарори мазкур барои рӯёнидани зарар бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи истехсолоти иҷро" амалӣ карда мешавад.

Моддаи 245. Баргардонидани иҷрои қарор

Ҳангоми бекор кардани қарори иҷрогардида ва баъди баррасии нави парванда баровардани қарор дар бораи пурра ё қисман бекор кардани ҷавобгарию маъмурӣ ё таъинот оид ба қатъи муурофиаи парвандаи ҳуқуқвайронкунии маъмурӣ ба шахсе, ки нисбаташ ҷазои маъмурӣ татбиқ карда шудааст, бояд ҳама молу мулк, ки аз ӯ мутобиқи санади бекоргардидаи суд гирифта шуда буд, баргардонидани шавад (баргардонидани иҷрои қарор).

Моддаи 246. Ҳалли масъалаҳо дар бораи баргардонидани иҷрои қарор аз ҷониби суди марҳилаи якум

1. Суде, ки ба он парванда барои баррасии нав супорида шудааст, ўҳдадор аст бо ташаббуси худ масъалаи баргардонидани иҷрои қарорро баррасӣ намуда, онро дар қарор ё таъиноти нави, ки бо он баррасии парванда қатъ мегардад, ҳал намояд.
2. Агар суди парвандаро аз нав баррасинамуда масъалаи баргардонидани иҷрои қарори бекоркардари ҳал накунад, шахси манфиатдор ҳуқуқ дорад дар доираи мӯҳлати даъво ба ҳамин суд дар хусуси баргардонидани иҷрои қарор ариза диҳад. Ин ариза дар маҷлиси судӣ баррасӣ карда мешавад. Шахсони иштирокчию парванда оид ба вақт ва маҳалли баргузорию маҷлиси суд огоҳ карда шуда, ҳозир нашудани онҳо барои ҳалли масъалаи дар назди суд гузошташуда монеа намегардад.

3. Нисбат ба санади судии қабулшуда дар бораи баргардонидани иҷрои қарор мумкин аст бо асос ва тартиби пешбиниамудаи Кодекси мазкур шикояти кассатсионӣ ё шикояти хусусӣ пешниҳод карда шавад.

Моддаи 247. Ҳалли масъалаҳо дар бораи баргардонидани иҷрои қарор аз ҷониби суди марҳилаи кассатсионӣ ё назоратӣ

1. Суде, ки парвандаро бо тартиби кассатсионӣ ё тартиби назоратӣ баррасӣ менамояд, агар бо таъинот ё қарори худ баҳсро моҳиятан ҳал кунад ё баррасии парвандаро қатъ намояд ё аризаро баррасӣ накунад, ўҳдадор аст масъалаи баргардонидани иҷрои қарорро ҳал намояд ё барои ҳал кардани он ба суди марҳилаи якум ирсол намояд.

2. Агар дар таъинот ё қарори суди болоӣ нисбат ба масъалаи баргардонидани иҷрои қарор ягон супориш мавҷуд набошад, шахси манфиатдор метавонад ба суди марҳилаи якум аризаи дахлдор пешниҳод кунад.

БОБИ 19. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 248. Тартиби мавриди амал қарор додани Кодекси мазкур

Кодекси мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе, 22 июли соли 2013,
№ 975